

[Redacted]

**Instituut Mijnbouwschade
Groningen**

Cascadeplein 10
9726 AD Groningen

Antwoordnummer 3061
8000 WB Zwolle
0800 44 44 111
www.schadedoormijnbouw.nl
woo@schadedoormijnbouw.nl

Uitsluitend per e-mail:

[Redacted]

Kenmerk:

[Redacted]

Datum: 11 januari 2023
Betreft: Uw bezwaar

Geachte [Redacted]

U heeft bezwaar gemaakt tegen een besluit van het Instituut Mijnbouwschade Groningen (hierna: het Instituut). In deze brief vindt u zijn beslissing op uw bezwaar en waarom deze beslissing is genomen.

Beslissing

Het Instituut verklaart het bezwaar gedeeltelijk gegrond. Dit betekent dat de beslissing van het Instituut waartegen u bezwaar heeft gemaakt, deels wordt herroepen.

Procesverloop

Op 17 juni 2022 heeft het Instituut besloten op uw Woo-verzoek van 5 december 2021 (destijds ingediend onder de Wet openbaarheid van bestuur). Uw verzoek zag – kort samengevat – op alle informatie inzake het per 1 juli 2021 geïntroduceerde (genuanceerde) beoordelingskader van het Instituut.

Op 19 juli 2022 hebben wij uw (pro-forma) bezwaarschrift d.d. 17 juli 2022 tegen het besluit [Redacted] van 17 juni 2022 ontvangen. Op 26 augustus 2022 heeft u ons de gronden van uw bezwaar aangeleverd. Bij brief van 1 september 2022 hebben wij u medegedeeld uw bezwaarschrift in behandeling te nemen. Bij brief van 3 oktober 2022 heb ik de beslistermijn met 6 weken verdaagd.

Hoorzitting

U heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid uw bezwaren mondeling toe te lichten.

De gronden van uw bezwaar

In uw bezwaarschrift heeft u, kort samengevat, het volgende aangevoerd:

- a. Gelet op het zwaarwegende publieke belang had een actieve openbaarmaking van de niet openbaar gemaakte stukken op grond van artikel 3.4 Wet open overheid in de rede gelegen. Ook had overwogen moeten worden of een openbaarmaking op grond van 5.6 van de Woo tot de mogelijkheden had moeten behoren.

- b. Er is sprake van een gebrekkige motivering van de weigering nu niet per document en per tekstgedeelte is beoordeeld.
- c. Er is onvoldoende gemotiveerd waarom bepaalde persoonlijke beleidsopvattingen toch niet (geanonimiseerd) kunnen worden geopenbaard.
- d. Ten onrechte zijn documenten in zijn geheel geweigerd.
- e. Gelet op het belang van de controleerbaarheid van deskundigheid van medewerkers hadden de namen van interne en externe deskundigen openbaar dienen te worden gemaakt.

Waarom deze beslissing?

Het Instituut legt hierna uit hoe het tot zijn beslissing is gekomen. Dat doet het aan de hand van uw bezwaren.

Uw bezwaar onder A

In uw bezwaar geeft u aan dat gelet op het zwaarwegende publieke belang van het gasdossier het Instituut een actieve openbaarmaking op grond van artikel 3.4 van de Woo in de rede had gelegen en dat daarnaast het Instituut een openbaarmaking op grond van 5.6 plaats had dienen te overwegen.

Voor wat betreft 3.4 Woo heeft te gelden dat dit artikel alleen van toepassing is op openbaarmaking uit eigen beweging. Nu u een Wob-verzoek heeft ingediend, is deze bepaling aldus niet van toepassing.

Het Instituut merkt daarbij volledigheidshalve op dat het Instituut al een groot aantal stukken alsmede het beoordelingskader zelf toegankelijk heeft gemaakt op de website van het Instituut.

Hoe dan ook, een beslissing om al dan niet uit eigen initiatief documenten openbaar te maken op grond van de Woo (of voorheen de Wob) is een discretionaire bevoegdheid van het IMG. Zo een burger het niet eens is met het niet-actief openbaar maken van documenten, dan staat het de burger vrij om, zoals u heeft gedaan, hieromtrent een Woo-verzoek in te dienen (in uw geval destijds een Wob-verzoek) dat dan op grond van het bepaalde in de Woo (in het bijzonder de hoofdstukken 4 en 5) zal worden beoordeeld.

U bent daarnaast van opvatting dat na inwerkingtreding van de Woo op 1 mei 2022 het Instituut in elk geval had moeten overwegen om openbaar te maken op grond van 5.6 van de Woo. Ook hierin kunnen wij uw bezwaar niet volgen.

Zoals uit de wettekst en de Memorie van Toelichting¹ blijkt gaat het bij artikel 5.6 van de Woo om een discretionaire bevoegdheid en niet om een verplichting. Het is dus aan het Instituut om dit artikel al dan niet toe te passen. Daarnaast dient het gebruik van 5.6 volgens de MvT buitengewoon stringent te worden toegepast en is gebruikmaking van 5.6 Woo alleen onder uitzonderlijke omstandigheden van toepassing. De MvT noemt onder meer de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen of de noodzaak om een beroepsziekte aan te tonen. Dergelijke zwaarwegende omstandigheden acht ik in uw geval niet aan de orde. Daarnaast maakt de MvT ook duidelijk dat het hier dan in beginsel gaat om (voorwaardelijke) openbaarmaking aan individuen en niet om openbaarmaking voor eenieder. Uit uw Wob-verzoek blijkt niet dat u een dergelijke openbaarmaking beoogd heeft, maar dat het hier diende te gaan om openbaarmaking voor eenieder. Het Instituut ziet ook bij heroverweging geen aanleiding om documenten aan u te verstrekken op grond van 5.6 Woo.

Uw bezwaar kan daarom op dit punt niet tot een gegrondverklaring leiden.

Uw bezwaar onder B, C en D

Vanwege de onderliggende samenhang van uw bezwaargronden onder B, C en D zal ik deze gezamenlijk behandelen.

¹ Kamerstukken I, 2020/2021, 33 328, nr. N.

In uw bezwaar geeft u aan dat het besluit van 17 juni 2022 onvoldoende gemotiveerd is nu de weigeringsgronden niet per document en per alinea zijn gemotiveerd. U bent van opvatting dat er dus geen beoordeling op document en per alinea heeft plaatsgevonden. In het verlengde daarvan bent u van opvatting dat ten onrechte of althans onvoldoende gemotiveerd op grond van persoonlijke beleidsopvattingen (passages van) documenten geweigerd zijn. Dat geldt in het bijzonder indien documenten integraal geweigerd zijn op basis van 5.2 lid 1 (persoonlijke beleidsopvattingen. Hieromtrent merk ik het volgende als eerste op.

Het is vaste jurisprudentie, ook in de door u aangehaalde uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) van 22 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1633) dat hoewel in beginsel per document of onderdeel daarvan moet worden gemotiveerd dat aan de belangen die zich tegen openbaarmaking verzetten doorslaggevend gewicht toekomt, daarvan onder omstandigheden kan worden afgezien als dat zou leiden tot herhalingen die geen redelijk doel dienen. In dit geval ben ik van mening dat in het overgrote gedeelte van de toegepaste weigeringsgronden dit tot een onredelijke herhaling zou leiden, nu de motivering omtrent de toegepaste weigeringsgrond telkens gelijklopend zou zijn. Dat betekent, anders dan u schrijft, niet dat het daarmee dient te gaan om identieke stukken, echter dat indien dezelfde weigeringsgrond op (passages van) documenten telkenmale gelijklopend is in verband met het gelijklopend karakter van de documenten, er kan worden volstaan met een verwijzing naar de weigeringsgrond in relatie tot het documentnummer.

In het kader van het door u ingediende bezwaar hebben wij een heroverweging van het besluit en de documenten uitgevoerd. Wij hebben deze heroverweging op document- en alinea-niveau uitgevoerd.

Bij een aantal documenten en daarbij van toepassing zijnde uitzonderingsgronden ben ik van opvatting dat de motivering verbeterd dient te worden. Daarom zal ik dat hieronder alsnog doen voor deze documenten. Een aantal documenten maak ik na heroverweging alsnog openbaar. De reden hieromtrent treft u hieronder tevens aan. Voor de overige onderdelen kan uw bezwaar niet tot een gegrondverklaring leiden.

Alsnog openbaar te maken documenten

Na heroverweging heb ik besloten documenten **1, 2, 3, 6, 7, 24, 46, 65, 91, 103, 106, 113, 147, 148, 149, 152, 166, 173, 174, 226** alsnog (gedeeltelijk) openbaar te maken.

Document 65 is echter reeds openbaar geworden middels openbaarmaking van document 229. Document 106 is abusievelijk als niet openbaar aangemerkt. Dit document is echter reeds openbaar gemaakt en valt als zodanig niet meer onder de reikwijdte van de Woo. Document 173 is gelijk aan document 148.

Voor documenten **28, 91, 100, 133, 154** en **156** geldt verder dat deze documenten dermate gelijklopend zijn aan definitieve documenten dat openbaarmaking niet zinvol is.

Voor zover in de documenten nadere weigeringsgronden aanwezig zijn, verwijs ik naar de overwegingen hieromtrent in het besluit in eerste aanleg.

Documenten 36, 72, 74, 138, 141, 151, 159, 160, 161, 177, 202 en 250.

Na zorgvuldige heroverweging in bezwaar komen wij tot het oordeel dat (passages van) documenten 36, 72, 74, 138, 141, 151, 159, 160, 161, 177, 202 en 250 terecht niet openbaar zijn gemaakt. Wij handhaven ons eerdere besluit op dit punt, maar onder verbetering van de gronden. Hieronder zullen wij dat toelichten. Deze (passages van) documenten betreffen alle concepten.

5.1 lid 2 sub i Woo

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. In (bepaalde passages uit) een document staat informatie die het functioneren van het Instituut in gevaar zou kunnen brengen. Ik

vind dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Ik maak deze informatie daarom ook na heroverweging niet openbaar.

Voor een ordentelijk verloop van het besluitvormingsproces is het belangrijk dat dit gebeurt op basis van voldragen documenten. Wanneer communicatie over conceptteksten of de conceptteksten zelf openbaar worden gemaakt is dit schadelijk voor het goed functioneren van het Instituut nu er een publiek debat kan ontstaan over documenten die nog niet rijp zijn voor besluitvorming. Dat geldt des te meer indien er binnen het besluitvormingsproces overleg plaats vindt met (externe) deskundigen. Daar is ook hier sprake van. Het Instituut is daarbij in belangrijke mate afhankelijk van externe adviezen. Indien ik conceptadviezen van externe deskundigen of communicatie hierover openbaar maak, dan kan dit ertoe leiden dat externe deskundigen schroom zullen voelen het Instituut van advies te dienen, nu hun conceptadviezen onderwerp kunnen worden van discussie terwijl deze nog niet rijp zijn voor besluitvorming. Dat kan ertoe leiden dat het Instituut verminderd in staat zal zijn extern advies in te winnen of dat het adviseringsproces van en naar het Instituut toe belemmerd wordt. Dat vind ik onwenselijk en schadelijk voor het goed functioneren van het Instituut.

Deze documenten maak ik daarom niet openbaar met een beroep op het belang van het goed functioneren van het Instituut.

Voor documenten 36, 72, 74, 138, 141, 159, 160, 161, 177, 202, en 250 geldt dat ik deze ook na heroverweging niet openbaar maak aangezien hiervan het definitieve document reeds openbaar is gemaakt en openbaarmaking van de wijzigingen tussen de concepten en het definitieve document het goed functioneren van het Instituut kan schaden. Het ook openbaar maken van (de correspondentie over) de concepten schaadt namelijk het zorgvuldige proces bij de totstandkoming van definitieve versies van documenten. Dat acht ik ongewenst en schadelijk voor het goed functioneren van het Instituut. Daarbij weegt mee dat de definitieve documenten wel openbaar worden gemaakt op basis waarvan het bestuursorgaan kan worden gecontroleerd op zijn overheidshandelen.

Ik heb voorts beoordeeld of documenten middels een samenvatting openbaar kunnen gemaakt. Ik heb daarbij geconstateerd dat ik op grond van de inhoud van de documenten geen samenvatting kan overleggen. Voor de motivering daaromtrent verwijs ik naar het bovenstaande.

De motivering wordt op dit punt in deze beslissing op bezwaar verbeterd.

Het voorgaande maakt dat ik na heroverweging naar aanleiding van uw bezwaar de weigering van (passages van) documenten 36, 72, 74, 138, 141, 151, 159, 160, 161, 177, 202 en 250 handhaaf.

Documenten 5, 8, 9, 18, 22, 30, 35, 36, 40, 46, 48, 50, 52, 53, 61, 62, 69, 73, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 84, 87, 88, 89, 92, 95, 97, 109, 111, 115, 120, 121, 122, 131, 135, 143, 151, 175, 176, 193, 203, 211, 220, 224, 234, 249

Na zorgvuldige heroverweging in bezwaar komen wij tot het oordeel dat (passages van) documenten 5, 8, 9, 18, 22, 30, 35, 36, 40, 46, 48, 50, 52, 53, 61, 62, 69, 73, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 84, 87, 88, 89, 92, 95, 97, 109, 111, 115, 120, 121, 122, 131, 135, 143, 151, 175, 176, 193, 203, 211, 220, 224, 234 en 249 terecht niet openbaar zijn gemaakt. Wij handhaven ons eerdere besluit op dit punt. Hieronder zullen wij dat toelichten. Deze (passages van) documenten betreffen onder meer (concepten van) e-mails, notities, opmerkingen, plannen van aanpak enzovoort ziende op de totstandkoming van het beoordelingskader. Deze documenten betreffen alle interne beraadslagingen, meningen, standpunten of adviezen.

5.2 lid 1 Woo

Uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in beginsel ook voor documenten opgesteld voor intern beraad. Intern beraad is het overleg tussen ambtenaren binnen een bestuursorgaan, of binnen een kring van bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een bestuurlijke aangelegenheid. Documenten die bestemd zijn voor intern beraad kunnen persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Ten aanzien van de openbaarmaking van deze

persoonlijke beleidsopvattingen geldt het volgende. Op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die bestemd zijn voor intern beraad niet openbaar gemaakt. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn ambtelijke adviezen, meningen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn niet: feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

Het is van belang dat ambtenaren intern vrij met elkaar van gedachten kunnen wisselen over beleidskeuzes. Een zekere mate van veiligheid is nodig om te kunnen komen tot een effectieve advisering en besluitvorming. In de fase waarin het advies nog vorm moet krijgen, moet er ruimte zijn om conceptteksten, voorstellen en gedachten met elkaar te wisselen. Het is belangrijk dat in die voorbereidende fase om tot een definitief besluit te komen bijvoorbeeld overwegingen en standpunten in vertrouwen kunnen worden gewisseld. Dat geldt voor overleg met zowel interne medewerkers als met externe adviseurs.

Documenten 81, 82, 84, 87, 88, 89, 95, 193 en 249 betreffen concepten. Uit de jurisprudentie van de ABRvS blijkt dat concepten niet buiten reikwijdte van de Wob (en dus ook de Woo) vallen, maar wel als persoonlijke beleidsopvattingen kunnen worden geweigerd. Ik wijs in dit verband op de uitspraak van de ABRvS van 27 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3564. Uit deze uitspraak volgt dat de concepten zijn aan te merken als voorstel hoe in het oordeel van de betrokken functionaris een stuk zou moeten luiden. In de parlementaire geschiedenis van de Woo is door de wetgever expliciet beoogd dit regime voort te zetten:

'De initiatiefnemers wijzen erop dat e-mails reeds vallen onder de definitie van document in de Wob en dat blijft zo. E-mails die betrekking hebben op het opstellen van een document dat door of namens het bestuursorgaan naar buiten wordt gebracht (het uitwisselen van concepten), zijn opgesteld voor intern beraad en kunnen dus worden geweigerd, zeker als het definitieve stuk wel openbaar is'.²

De hierboven genoemde concepten bevatten dermate veel persoonlijke beleidsopvattingen, dat ik deze documenten ook na heroverweging niet openbaar maak. Ik merk hierbij op dat wij niet besloten hebben om categorisch concepten niet (gedeeltelijk) openbaar te maken. In de openbaar gemaakte documenten treft u derhalve veelvuldig concepten aan. Waar het echter gaat om concepten die wegens hun inhoud niet openbaar kunnen worden gemaakt heeft te gelden dat ik deze ook na heroverweging niet openbaar maak. Voor zover de concepten feitelijke informatie bevatten zijn die zodanig verweven zijn met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die niet van elkaar te scheiden zijn, ofwel komt de feitelijke informatie overeen met de versie van het document die reeds openbaar is gemaakt. In dat laatste geval is de inhoud daarvan reeds openbaar en valt deze niet meer onder de Woo.

Verder heeft te gelden dat wij hierbij niet al hetgeen onder interne beraadslaging valt aan te merken hebben geweigerd openbaar te maken. Zo zijn de bestuursvergaderingen middels samenvattingen openbaar gemaakt en zijn samenvattingen van bijvoorbeeld diverse overleggen en heisessies openbaargemaakt.

Voor wat betreft het niet openbaar te maken (passages van) documenten merk ik op dat na de beoordeling en het onleesbaar maken van de persoonsgegevens en de informatie op basis van bovenstaande afweging, er in de documenten geen of geen zinnige inhoudelijke of samenhangende informatie overblijft over de bestuurlijke aangelegenheid waarop uw verzoek betrekking heeft, die voor afzonderlijke openbaarmaking in aanmerking komt. Het betreft dan niet voor de bestuurlijke aangelegenheid relevante informatie, zoals de aanhef en afsluiting van een e-mail of procesmatige of agenda-technische informatie, waarvan het zinledig is deze openbaar te maken, ofwel blijft na onleesbaar maken van bepaalde passages een document waarvan de strekking reeds is openbaar is, waardoor openbaarmaking zinledig wordt. Het openbaar maken van vrijwel volledig onleesbaar

² Kamerstukken I, 2020/2021, 33 328, nr. N.

gemaakte of zinledige documenten levert geen zinvolle bijdrage aan het belang van openbaarheid en deze documenten verstrek ik u dan ook na heroverweging niet.

Ik heb voorts (her)beoordeeld of documenten middels een samenvatting openbaar kunnen gemaakt. Ik heb daarbij geconstateerd dat ik op grond van de inhoud van de documenten geen samenvatting kan overleggen. Voor de motivering daaromtrent verwijs ik naar het bovenstaande. Verder heb ik op grond van artikel 5.2 lid 2 Woo voor deze documenten herbeoordeeld of een openbaarmaking in het kader van het belang van een goede en democratische bestuursvoering alsnog aan de orde is. In ben van opvatting dat dit ook na heroverweging in bezwaar niet het geval is. Alleen waar het niet mogelijk is gebleken de documenten gedeeltelijk openbaar te maken zijn de documenten in hun geheel geweigerd. De motivering wordt op dit punt in deze beslissing op bezwaar verbeterd.

Het voorgaande maakt dat ik na heroverweging naar aanleiding van uw bezwaar de weigering van (passages van) documenten 5, 8, 9, 18, 22, 30, 35, 36, 40, 46, 48, 50, 52, 53, 61, 62, 69, 73, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 84, 87, 88, 89, 92, 95, 97, 109, 111, 115, 120, 121, 122, 131, 135, 143, 151, 175, 176, 193, 203, 211, 220, 224, 234 en 249 handhaaf.

Uw bezwaar onder E

Voor zover niet reeds onder de behandeling van uw bezwaargronden onder B, C en D geadresseerd, bespreken wij hieronder uw bezwaar onder E.

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen.

In het diverse documenten staan (ook) persoonsgegevens van ambtenaren. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. In het kader van goed werkgeverschap heeft het Instituut geoordeeld dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking op grond van de Woo.

In uw bezwaarschrift bent u van opvatting dat het Instituut had dienen over te gaan tot de openbaarmaking van namen van externe en interne deskundigen, omdat het belang van controleerbaarheid van de expertise van deskundigen dient te prevaleren boven het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen externe en interne deskundigen.

Voor wat betreft de namen van externe deskundigen zijn wij van opvatting dat hun namen reeds openbaar zijn. De definitieve versies van adviezen van externe deskundigen zijn raadpleegbaar op de website van het Instituut. Daarin zijn de auteurs van de adviezen met naam en toenaam bekend gemaakt. Voorts zijn ook in de openbaar gemaakte stukken naar aanleiding van uw Wob-verzoek de namen van externe deskundigen niet onleesbaar gemaakt voor zover zich daar geen andere uitzonderingsgronden tegen verzetten. Dat kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in een document waarbij de naam of functie van een deskundige direct te relateren is aan uitlatingen die kunnen worden gekenschetst als intern beraad. Voor het overige geldt dat met het besluit van 17 juni 2022 alsmede de reeds beschikbare informatie op de website helder is bij welke externe deskundigen Instituut advies heeft ingewonnen. Wat dat betreft kan ik uw standpunt niet volgen en verklaar ik uw bezwaar op dit punt ongegrond.

U bent voorts van opvatting dat het Instituut de namen van interne deskundigen (ambtenaren) had moeten overleggen uit oogpunt van controleerbaarheid van de deskundigheid van deze interne deskundigen. U bent van mening dat dit belang voor dient te gaan op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van deze ambtenaren.

Vooreerst merk ik op dat de ambtenaren van Instituut als zodanig niet in de openbaarheid treden anders dan in rechtstreeks contact met de burger. Voor zover ambtenaren van het Instituut het bestuur adviseren, heeft te gelden dat het uiteindelijk aan het bevoegd gezag van het Instituut is om een besluit te nemen en adviezen daaromtrent te wege en te accepteren of te verwerpen. Als zodanig is het bestuur van Instituut dan ook kenbaar, treedt als zodanig naar buiten toe en is uiteindelijk ook verantwoording schuldig voor het doen en laten van het Instituut.

In bijzondere gevallen worden de namen van ambtenaren wel openbaar gemaakt. Voorstelbaar is bijvoorbeeld dat dit plaatsvindt in het kader van de bevoegdheid op grond waarvan een ambtenaar een gemandateerd besluit kan ondertekenen.

U voert echter aan dat het noodzakelijk is de naam van de ambtenaar te kennen teneinde diens deskundigheid te toetsen. Het openbaar maken van de namen van ambtenaren kan er dan vervolgens toe leiden dat burgers individuele ambtenaren zullen gaan benaderen die niet ambtshalve in de openbaarheid treden. Wij achten dit uit oogpunt van goed werkgeverschap onwenselijk en een onaanvaardbare schending van de persoonlijke levenssfeer van betrokken ambtenaren. Een dergelijke openbaarmaking is voorts ook niet nodig voor de controleerbaarheid van het nieuw beoordelingskader. Op basis van de reeds openbare als de met het besluit van 17 juni 2022 jongstleden openbaar gemaakt documenten omtrent het nieuwe beoordelingskader is de controleerbaarheid van het nieuw beoordelingskader al mogelijk. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid van rechterlijke toetsing van het nieuw beoordelingskader. Daarbij zij ook opgemerkt dat in de openbare documenten veelvuldig de functieaanduidingen van ambtenaren inzichtelijk zijn, zodat inzichtelijk is welke medewerkers met bepaalde functies betrokken zijn geweest bij de besluitvorming. Wij verwijzen in dat kader naar de onderstaande jurisprudentie (ABRvS 04-04-2018, ECLI:NL:RVS:2018:1115):

4.4.

Biosciences e.a. stellen over het belang van openbaarheid, dat het toezicht op Chemie-Pack een publiek belang dient en dat dit toezicht verifieerbaar dient te zijn. Om die controle te kunnen doen is van belang om na te gaan of de toezichthouder heeft gefunctioneerd binnen de grenzen van zijn of haar bevoegdheid. Het is daarom noodzakelijk de naam en de bevoegdheid van de toezichthouder te verkrijgen, aldus Biosciences e.a. Volgens hen is in dit verband bovendien van belang dat het toezicht gebrekkig was.

Naar het oordeel van de Afdeling hebben Biosciences e.a. hiermee niet aannemelijk hebben gemaakt dat het belang van de openbaarheid in dit concrete geval zwaarder dient te wegen dan het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende medewerkers. Daarvoor is van belang dat het reeds op basis van de openbaar gemaakte documenten mogelijk is te controleren hoe het toezicht op Chemie-Pack heeft plaatsgevonden. In dat kader is, zoals het dagelijks bestuur terecht stelt, relevant te constateren dat de functieaanduidingen van de desbetreffende medewerkers openbaar zijn, zodat ook inzichtelijk is op welk moment een medewerker met een bepaalde functie betrokken is geweest bij het toezicht op Chemie-Pack.

4.5.

Omdat het in dit geval gaat om de namen van medewerkers van verschillende bestuursorganen die niet wegens hun functie in de openbaarheid treden en Biosciences e.a. niet aannemelijk hebben gemaakt dat het belang van de openbaarheid in dit geval zwaarder weegt dan het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende medewerkers, mocht het dagelijks bestuur, anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, openbaarmaking van de namen weigeren.

Het voorgaande maakt dat uw bezwaar daarom op dit punt niet tot een gegrondverklaring kan leiden.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over deze brief? Dan kunt u contact opnemen met ons Serviceloket. Wij zijn van maandag tot en met zaterdag van 8.00 tot 17.30 uur bereikbaar op tel. 0800 4444 111. Wij vragen u uw zaaknummer: [REDACTED] bij de hand te houden als u met ons belt. Op onze website www.schadedoormijnbouw.nl kunt u meer lezen over het Instituut en onze werkwijze.

Hoogachtend,

Mevrouw mr. P.B.M.J. van der Beek-Gillessen

Bestuurslid IMG

Deze brief is met zorg gemaakt en heeft geen handtekening in de ondertekening omdat de brief automatisch is verwerkt.

Beroepsmogelijkheid

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een beroepschrift indienen. Stuur het beroepschrift naar Rechtbank Noord-Nederland Sector Bestuursrecht, Postbus 150, 9700 AD GRONINGEN. Voor de behandeling van het beroep brengt de Rechtbank Noord-Nederland aan u een bedrag in rekening.

Bijlage 1: Inventarislijst

Nummer	Kenmerk	Documentnaam	Beoordeling	Weigeringsgrond(en)	Opmerking
1	65153	Beoordelingsschema concept	Openbaar		
2	65156	Beoordelingsschema mijnbouwschade (deel 1)	Openbaar		
3	65160	Beoordelingsschema mijnbouwschade conceptversie 30 mei 2021	Openbaar		
4	65163	E-mailcorrespondentie 5 juni 2021 Beoordelingsschema en instructievideo	Deels Openbaar	5.1.2e	
5	65165	E-mailcorrespondentie 28 juni 2021 Via e-mail verzenden Integraal schema (1-7-2021)	Niet Openbaar	5.2	
6	66065	Integraal schema (1-7-2021).pdf	Openbaar		
7	65167	Beoordelingsschema mijnbouwschade (v2) (006)	Openbaar		
8	65169	E-mailcorrespondentie 23 maart 2021 Beoordelingsschema	Niet Openbaar	5.2	
9	65170	Opmerkingen beoordelingsschema	Niet Openbaar	5.2	
10	65173	E-mailcorrespondentie 25 maart 2021 Per e-mail verzenden Beoordelingsschema mijnbouwschade	Deels Openbaar	5.1.2e	
11	65178	E-mailcorrespondentie 1 juni 2021 QA	Deels Openbaar	5.1.2e	
12	65179	E-mailcorrespondentie 4 mei 2021	Deels Openbaar	5.1.2e	
13	65184	E-mailcorrespondentie 29 april 2021 Omvang nieuw effectgebied	Deels Openbaar	5.1.2e	
14	65198	E-mailcorrespondentie 22 april 2021 offerte Deltares	Deels Openbaar	5.1.2e	
15	66146	11207096-001-BGS-0001_v0.1-Offerte advies over indirecte schade door diepe bodemdaling in Groningen.pdf	Deels Openbaar	5.1.1c, 5.1.2e	
16	65212	E-mailcorrespondentie 7 april 2021 IMG 08-04-2021 8.30 -11.00 uur Webex (Uniformiteit en Diepe bodemdaling extra bestuursvergadering	Deels Openbaar	5.1.2e	
17	65214	Causaliteitsbeoordeling mijnbouwschade 9 maart 2021 (ambtelijk concept)	Niet Openbaar	5.2	
18	65226	Presentatie Nieuw beoordelingskader analyse raamwerk	Niet Openbaar	5.2	
19	65231	E-mailcorrespondentie 28 maart 2022 nadere toelichting uitgangspunten beoordeling	Deels Openbaar	5.1.2e	
20	65514	Brief beoordelingskader (Nadere toelichting uitgangspunten beoordeling)	Deels Openbaar	5.1.2e	
21	65232	E-mailcorrespondentie 4 mei 2021 Reactie schema IMG	Deels Openbaar	5.1.2e	
22	65497	notitie 10BE m.b.t. beoordeling door IMG 03052021	Niet Openbaar	5.2	
23	65233	E-mailcorrespondentie 29 april 2021 Implementatie beoordelingskader	Deels Openbaar	5.1.2e	
24	65515	20210429 Implementatie beoordelingskader v2.docx	Openbaar		
25	65234	E-mailcorrespondentie 13 april 2021 Motiveringen zetting en opmerkingen PU	Deels Openbaar	5.1.2e	
26	65537	voorbeeldomschrijvingen 10BE werkgroep zettingen	Deels Openbaar	5.1.2e	
27	65538	Voorbeeld (algemeen tekstblok) CED	Deels Openbaar	5.1.2e	
28	65540	Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen versie 2	Niet Openbaar	5.2	
29	65541	PU CED	Deels Openbaar	5.2	

30	65543	PU protocol paragraaf zettingen 10BE	Niet Openbaar	5.2	
31	65235	E-mailcorrespondentie 3 juni 2021 Aanpassingen beoordelingskader en PU	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
32	65236	E-mailcorrespondentie 20 april 2021 Besluitvorming Bestuur 2	Deels Openbaar	5.1.2e	
33	65523	Presentatie Scenario vergelijk concept (19/4)	Openbaar		
34	65237	E-mailcorrespondentie 20 april 2021 Besluitvorming Bestuur	Deels Openbaar	5.1.2e	
35	65238	E-mailcorrespondentie 3 mei 2021 Implementatie beoordelingskader	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
36	65528	Stroomschema toepassing effectberekening trillingstool versie 3.0 d.d. 23-3-2021	Niet Openbaar	5.2	
37	65239	E-mailcorrespondentie 20 mei 2021 Implementatie Beoordelingsschema	Deels Openbaar	5.1.2e	
38	65240	E-mailcorrespondentie 12 maart 2021 Verslag en afspraken motiveringen Zettingen	Deels Openbaar	5.1.2e	
39	65241	E-mailcorrespondentie 23 maart 2021 Verslag motiveringen Zetting	Deels Openbaar	5.1.2e	
40	65550	Presentatie Evaluatie beschrijving/beoordeling van schades op basis van 3 cases	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
41	65242	E-mailcorrespondentie 28 mei 2021 Reactie beoordelingsschema	Deels Openbaar	5.1.2e	
42	65243	E-mailcorrespondentie 20 april 2021 Verslag motiveringen zetting 15-04	Deels Openbaar	5.1.2e	
43	65496	Verslag motiveringen Zetting 15-4	Deels Openbaar	5.1.2e	
44	65244	E-mailcorrespondentie 10 april 2021 Voorbereidende stukken overleg deskundigen woensdag 14 april 2021	Deels Openbaar	5.1.2e	
45	65246	E-mailcorrespondentie 12 maart 2021 4P overleg woensdag 17 maart 2021	Deels Openbaar	5.1.2e	
46	65498	Schade beoordeling diagram NH	Deels openbaar	5.2	
47	65248	E-mailcorrespondentie 13 april 2021 Beoordelingsschema mijnbouwschade versie maart 2021	Deels Openbaar	5.1.2e	
48	65504	Memo n.a.v. beoordelingsschema mijnbouwschade^J versie maart 2021	Niet Openbaar	5.2	
49	65250	E-mailcorrespondentie 4 mei 2021 Implementatie beoordelingskader	Deels Openbaar	5.1.2e	
50	65507	Antwoorden vragen beoordelingsschema	Niet Openbaar	5.2	
51	65252	E-mailcorrespondentie 26 april 2021 5P overleg	Deels Openbaar	5.1.2e	
52	65253	E-mailcorrespondentie 29 april 2021 Eigenaarschap beoordelingskader	Niet Openbaar	5.2	
53	65254	E-mailcorrespondentie 4 mei 2021 IMG beoordelingskader	Niet Openbaar	5.2	
54	65548	Presentatie evaluatie motivering zettingsschade	Openbaar		
55	65259	E-mailcorrespondentie 28 mei 2021 update tijdlijnen documenten	Deels Openbaar	5.1.2e	
56	65261	E-mailcorrespondentie 2 april 2021 Verslag motiveringen zetting	Deels Openbaar	5.1.2e	
57	65575	Verslag motiveringen zettingen 01-04	Deels Openbaar	5.1.2e	
58	65263	E-mailcorrespondentie Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen versie 3	Deels Openbaar	5.1.2e	
59	65264	2021-07-01 Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen versie 3 definitief.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
60	65579	Revisielijst Praktische Uitwerking	Openbaar		
61	65581	Kopie van 210628 Beoordelingsschema na PU opmerkingen verwerkt	Niet Openbaar	5.2	
62	65589	E-mailcorrespondentie 28 juni 2021 Aanpassingen PU	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
63	65267	E-mailcorrespondentie 28 mei 2021 Beoordelingsschema + toelichting QA	Deels Openbaar	5.1.2e	
64	65268	Beoordelingsschema en instructievideo.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	

65	65563	Beoordelingsschema 3 juni 2021	Openbaar		
66	65272	E-mailcorrespondentie 30 juni 2021 IMG-Beoordelingsschema-versie 2	Deels Openbaar	5.1.2e	
67	65274	E-mailcorrespondentie 30 juni 2021 IMG-Beoordelingsschema-v2	Deels Openbaar	5.1.2e	
68	65276	E-mailcorrespondentie 4 mei 2021 Opmerkingen beoordelingsschema	Deels Openbaar	5.1.2e	
69	65561	Opmerkingen beoordelingsschema 4 mei 2021	Niet Openbaar	5.2	
70	65278	E-mailcorrespondentie 31 mei 2021 Huidige versie schema	Deels Openbaar	5.1.2e	
71	65279	Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen met wijzigingen voor training definitief	Deels Openbaar	5.1.2e	
72	65586	Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen met wijzigingen voor training versie 3	Niet Openbaar	5.2	
73	65287	E-mailcorrespondentie 27 mei 2021 Indirecte effecten bodemdaling	Niet Openbaar	5.2	
74	65590	Indirecte schade-effecten van diepe bodemdaling en -stijging door gaswinning (Deltares) - CONCEPT 9 april 2021	Niet Openbaar	5.2	
75	65288	E-mailcorrespondentie 21 april 2021 Afbakening vraag	Deels Openbaar	5.1.2e	
76	65289	E-mailcorrespondentie 28 mei 2021 Indirecte effecten bodemdaling	Niet Openbaar	5.2	
77	65290	E-mailcorrespondentie 30 mei 2021 Indirecte effecten bodemdaling	Niet Openbaar	5.2	
78	65580	Vraag & Antwoord	Niet Openbaar	5.2	
79	65291	E-mailcorrespondentie 10 mwi 2021 Rapport Deltares	Niet Openbaar	5.2	
80	65294	E-mailcorrespondentie 11 mei 2021 Aanvullende opmerkingen op beoordelingsschema mijnbouwschade	Deels Openbaar	5.1.2e	
81	65605	Beoordelingsschema mijnbouwschade conceptversie 4 mei 2021	Niet Openbaar	5.2	
82	65613	Aant overleg beoordelingsschema mijnbouwschade CED	Niet Openbaar	5.2	
83	65295	E-mailcorrespondentie 17 mei 2021 Behandelde opmerkingen	Deels Openbaar	5.1.2e	
84	65592	Behandelde opmerkingen 17 mei 2021	Niet Openbaar	5.2	
85	65298	E-mailcorrespondentie 28 maart 2022 Beoordelingskader en nadere adviezen	Deels Openbaar	5.1.2e	
86	65299	E-mailcorrespondentie 27 mei 2021 Beoordelingsschema opmerkingen bureau's wat komt in QA en wat niet	Deels Openbaar	5.1.2e	
87	65300	E-mailcorrespondentie 4 mei 2021 Beoordelingsschema	Niet Openbaar	5.2	
88	65611	Specifieke opmerkingen IMG schema door CED	Niet Openbaar	5.2	
89	65614	Beoordelingsschema mijnbouwschade opmerkingen CED	Niet Openbaar	5.2	
90	65301	E-mailcorrespondentie 1 mei 2021 Brief aan 4 partijen voor de implementatie van het beoordelingskader	Deels Openbaar	5.1.2e	
91	65602	Brief Beoordelingskader (Nadere toelichting uitgangspunten beoordeling) concept	Openbaar		
92	65304	FW Verslag motiveringen zetting 08-04. aardbevingen of mijnbouwactiviteiten.msg	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
93	65636	Verslag Motiveringen Zetting 08-04-21	Deels Openbaar	5.1.2e	
94	65637	Voorbeelden NIVRE DOG CED_BE	Deels Openbaar	5.1.2e	
95	65638	voorbeeldomschrijvingen 10BE 07042021 BE	Niet Openbaar	5.2	
96	65639	Voorbeelden motiveringen overleg 8 april	Deels Openbaar	5.1.2e	
97	65309	E-mailcorrespondentie 14 april 2021 Bas K	Niet Openbaar	5.2	

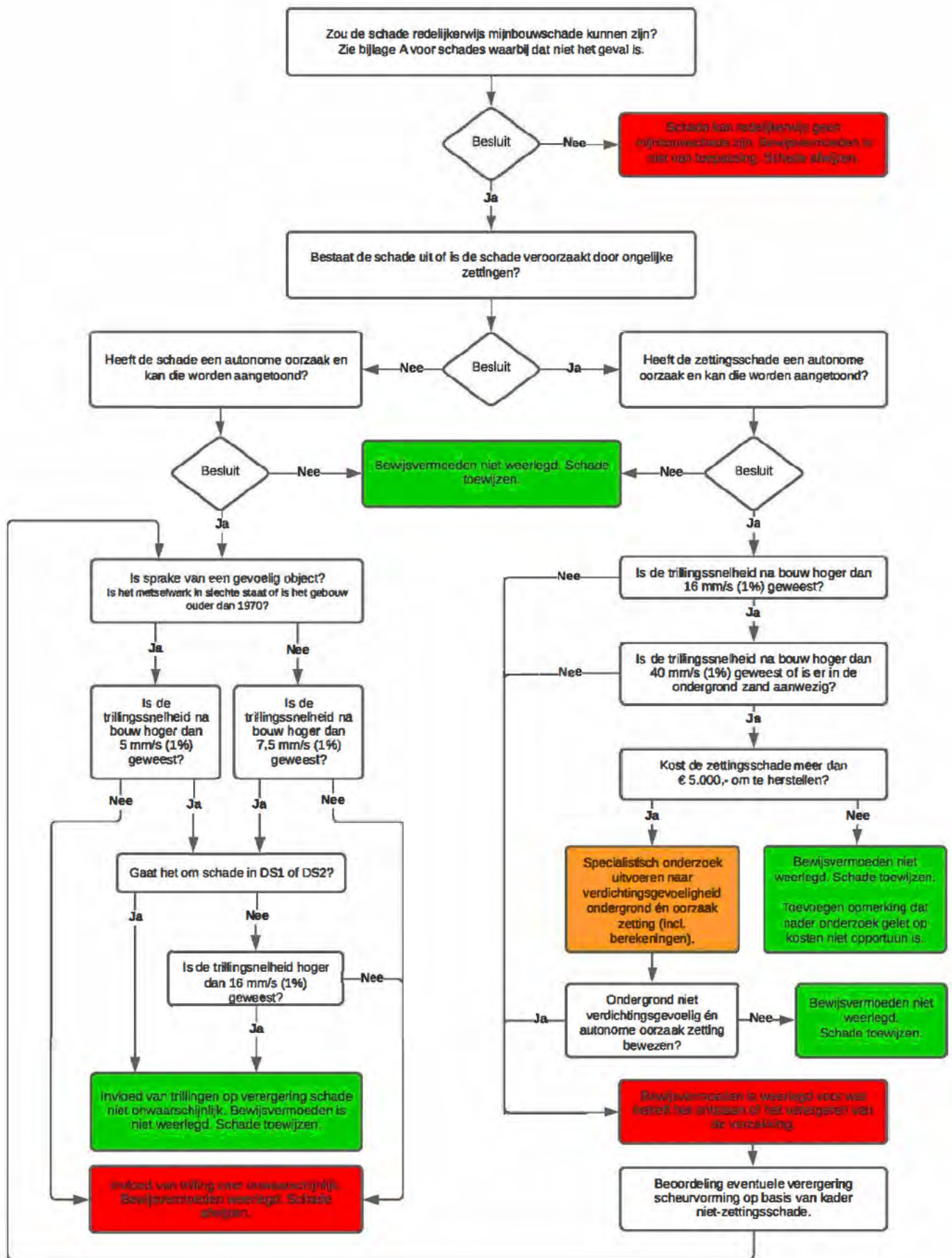
98	65312	E-mailcorrespondentie 12 april 2021 Eerste aanzet tabel afpellen beoordelingskader - update nav aanleveringen Herke	Deels Openbaar	5.1.2e	
99	65314	E-mailcorrespondentie 14 april 2021 Motiveringen zetting en opmerkingen PU	Deels Openbaar	5.1.2e	
100	65600	Voorbeeld voor motivering m.b.t. zettingsschade _ werkgroep _ 11-2-2021 BE 14-04-2021.docx	Niet Openbaar	5.2	
101	65623	Presentatie Nieuw Beoordelingskader	Openbaar		
102	65320	E-mailcorrespondentie 28 maart 2022 Concept van versie 3 van de Praktische Uitwerking en def concept van het beoordelingsschema	Deels Openbaar	5.1.2e	
103	65629	20210531 Beoordelingsschema.pdf	Openbaar		
104	65321	E-mailcorrespondentie 30 juni 2021 IMG-Beoordelingsschema versie 2	Deels Openbaar	5.1.2e	
105	65324	Praktische uitwerking.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
106	65633	Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen versie 3 definitief (002)	Openbaar		
107	65326	E-mailcorrespondentie 17 mei 2021 Acties nav technische werkgroep	Deels Openbaar	5.1.2e	
108	65327	RE: Agenda MT SEH 10 mei, 12:30-14:00 uur	Deels Openbaar	5.1.2e	
109	65647	20210429 Implementatie beoordelingskader v2.1.docx	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
110	65329	E-mailcorrespondentie 28 juni 2021 Kopie van Beoordelingsschema na PU + opmerkingen verwerkt	Deels Openbaar	5.1.2e	
111	65653	Kopie van 210628 Beoordelingsschema na PU + opm. verwekt.xlsx	Niet Openbaar	5.2	
112	65330	E-mailcorrespondentie 29 juni 2021 Update beoordelingsschema	Deels Openbaar	5.1.2e	
113	65669	20210628 Beoordelingsschema (definitief 1-7-2021).pdf	Openbaar		
114	65332	Advies van Deltares over indirecte effecten op hoofdlijnen	Deels Openbaar	5.1.2e	
115	65333	E-mailcorrespondentie 30 april 2021 concept rapport	Niet Openbaar	5.2	
116	65335	E-mailcorrespondentie 24 april 2021 Ontvangstbevestiging van bestelaanvra(a)g(en) voor Aanvrager	Deels Openbaar	5.1.2e	
117	65336	E-mailcorrespondentie 16 juni 2021 Rapportage Deltares over de effecten van diepe bodemdaling	Deels Openbaar	5.1.2e	
118	65676	Voorzet geotechnisch adviseurs m.b.t. een reactie op het rapport van Deltares v5.docx	Deels Openbaar	5.1.2e	
119	65337	FW shapes.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
120	65338	E-mailcorrespondentie 13 april 2021 A4 met Deltares advies op hoofdlijnen	Niet Openbaar	5.2	
121	65339	E-mailcorrespondentie 22 april 2021 Verslag terugkoppeling	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
122	65340	E-mail 14 april 2021 Update	Niet Openbaar	5.2	
123	65341	Presentatie Actualisatie aanpak voor afhandeling fysieke schade (concept)	Niet Openbaar	5.2	
124	65342	Verslag vergadering MT IMG 22 juni 2021	Deels Openbaar		Uittreksel
125	65343	Besluitenblad Communicatie-aanpak actualisatie beoordelingskader	Deels Openbaar	5.1.2e	
126	65344	Memo herziene rapporten en het nieuwe beoordelingskader	Deels Openbaar	5.1.2e	
127	65345	Verslag vergadering MT IMG 16 november 2021	Deels Openbaar		Uittreksel
128	65347	Verslag vergadering Bestuur IMG 22 april 2021	Deels Openbaar		Samenvatting
129	65348	Memo advies Deltares over vraag B	Deels Openbaar	5.1.2e	
130	65349	Memo advies Deltares bepaling GLG op basis van hydromorfe kenmerken	Deels Openbaar	5.1.2e	

131	65350	Communicatie-aanpak actualisatie beoordelingskader	Niet Openbaar	5.2	
132	65351	Verslag vergadering MT IMG 29 juni 2021	Deels Openbaar	5.1.2e	Uittreksel
133	65352	Notitie Zettingen als oorzaak van fysieke schade aan gebouwen (concept)	Niet Openbaar	5.2	
134	65353	Notitie omgang dossiers randen effectgebied	Deels Openbaar	5.1.2e	
135	65355	Communicatie advies zettingen en verzakkingen	Niet Openbaar	5.2	
136	65356	Factsheet implementatie werkwijze zettingsschade n.a.v. notitie Piet v. Staalduinen	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.1.2i	
137	65358	Norg resultaten	Openbaar		
138	65359	Effecten diepe bodemdaling Norg en Groningen gasveld	Niet Openbaar	5.2	
139	65361	Verslag vergadering bestuur IMG 17 december 2020	Deels Openbaar		Samenvatting
140	65362	Presentatie Schade aan gebouwen door diepe bodemdaling	Openbaar		
141	65363	Advies TNO TU Delft diepe bodemdaling en -stijging (concept)	Niet Openbaar	5.2	
142	65364	Verslag vergadering Bestuur IMG 14 januari 2021	Deels Openbaar		Samenvatting
143	65365	Ontwikkelingen en context tbv heidag	Niet Openbaar	5.2	
144	65366	Aantekeningen heisessie Bestuur en MT blok 2	Deels Openbaar		Samenvatting
145	65367	Presentatie Aanpak programma Uniformeren	Deels Openbaar	5.1.2b, 5.1.2e	
146	65368	Verslag vergadering Bestuur IMG 11 maart 2021	Deels Openbaar		Samenvatting
147	65369	Overzicht vraagstukken 20210407 MT heisessie	Openbaar		
148	65370	Causaliteitsbeoordeling mijnbouwschade 31 maart 2021 (ambtelijk concept)	Openbaar		
149	65371	Beoordelingsschema mijnbouwschade (v3) 20210408 BV	Openbaar		
150	65372	Schema bodembeweging door mijnbouwactiviteiten	Niet Openbaar	5.2	
151	65373	Advies Diepe Bodemdaling Stijging TNO TU Delft	Niet Openbaar	5.2	
152	65374	Causaliteitsbeoordeling mijnbouwschade 6 april 2021 (ambtelijk concept)	Openbaar		
153	65376	Verslag vergadering Bestuur IMG 18 november 2021	Deels Openbaar		Samenvatting
154	65377	Notitie JZ advies zettingen 20200825BV	Niet Openbaar	5.2	
155	65378	Verslag vergadering Bestuur IMG 25 augustus 2020	Deels Openbaar		Samenvatting
156	65379	Notitie JZ advies zettingen 20200924BV	Niet Openbaar	5.2	
157	65380	Verslag vergadering Bestuur IMG 24 september 2020	Deels Openbaar		Samenvatting
158	65385	Verslag vergadering Bestuur IMG 26 november 2020	Deels Openbaar		Samenvatting
159	65386	Memo advies TNO en TU delft Bodemdaling en Stijging	Niet Openbaar	5.2	
160	65387	Literature review: Effects of subsidence on masonry buildings	Niet Openbaar	5.2	
161	65388	Memo Subsidence Modelling ConceptV2 1-add JR	Niet Openbaar	5.2	
162	65389	Aantekeningen heisessie Bestuur en MT blok 1	Deels Openbaar		Samenvatting
163	65390	Verslag vergadering Bestuur IMG 18 februari 2021	Deels Openbaar		Samenvatting
164	65393	Concept verhaal eind april	Niet Openbaar	5.2	
165	65396	E-mailcorrespondentie 8 april 2021 Agenda extra Bestuursvergadering	Deels Openbaar	5.1.2e	
166	65399	Beoordelingsschema mijnbouwschade 20210422BV	Openbaar		

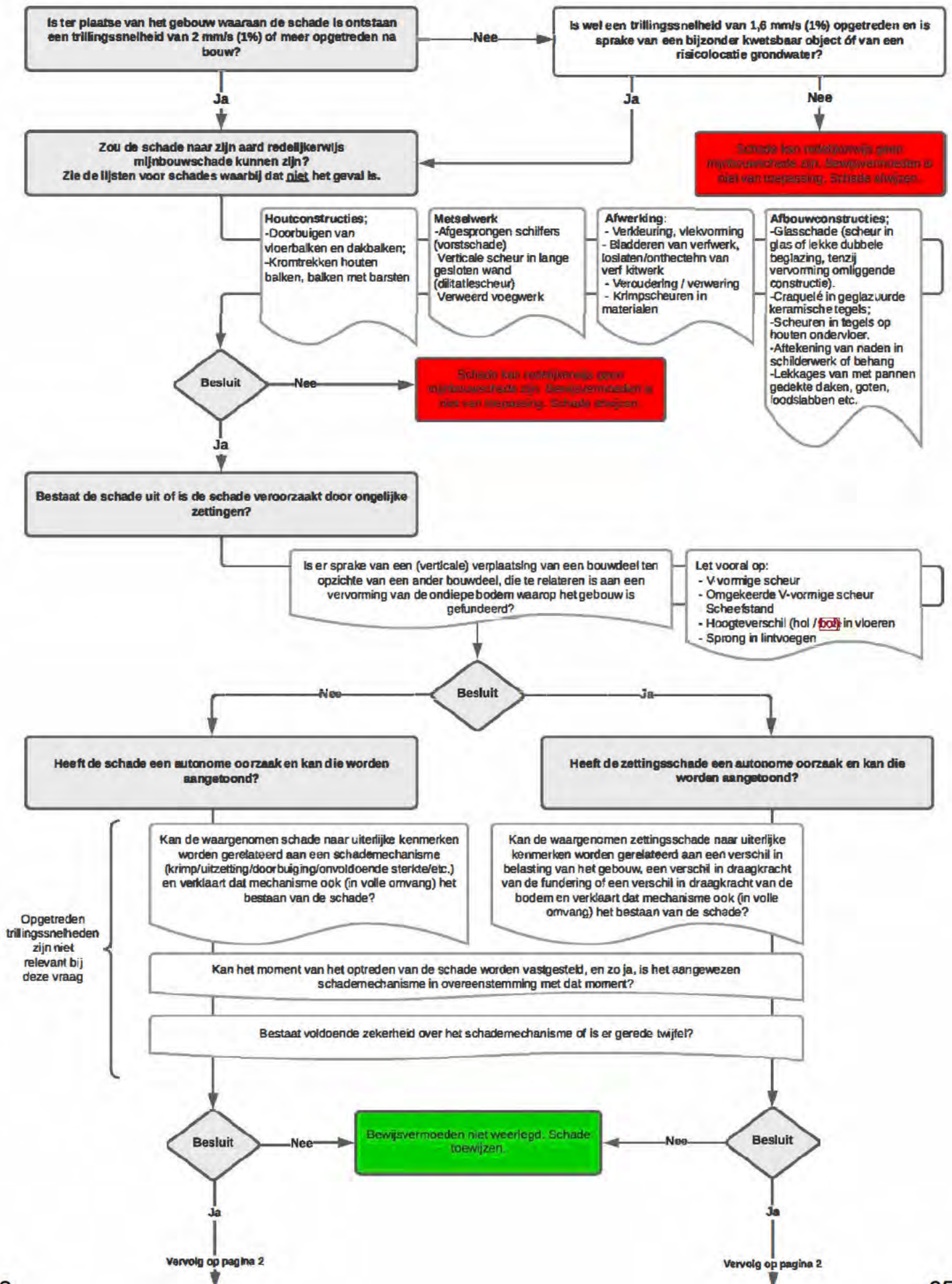
167	71564	Aantekeningen Interventieteam Uniformiteit 180321.msg	Deels Openbaar		Samenvatting
168	71565	Aantekeningen Interventieteam Uniformiteit (010421).msg	Deels Openbaar		Samenvatting
169	71566	Aantekeningen Interventieteam Uniformiteit 100321.msg	Deels Openbaar		Samenvatting
170	71577	Aantekeningen Bijpraatuurtje bestuur + MT (300321).msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
171	71578	Aantekeningen Voorbereiding Interventieteam 19021.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
172	71579	Agenda en stukken Interventieteam Uniformiteit (010421_8_30-10_30 uur_Webex).msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
173	71599	Uitwerking basisscenario.docx	Openbaar		
174	71609	Concept verhaal eind april.docx	Openbaar		
175	71580	beoordelingsschema en trillingscriteria.msg	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
176	71604	Commentaar op beoordelingsschema IMG (v2).docx	Niet Openbaar	5.2	
177	71606	Beoordelingsschema mijnbouwschade (v2) rev PVS.pdf	Niet Openbaar	5.2	
178	71581	FW_ Vooroverleg Uniformiteit_ stukken svp vandaag.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
179	71582	RE_ Tijdsplan interventieteam.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
180	71583	RE_ Voorbereiding interventieteam.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
181	71584	Stukken Interventieteam donderdag 25_3.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
182	71585	Tijdsplan Interventieteam Uniformiteit naar 22_4.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
183	71586	Voorbereiding Interventieteam as donderdag.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
184	71587	Vooroverleg Uniformiteit_ stukken svp vandaag.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
185	71670	brief-img-EZK-aanpassing-werkwijze-instituut-mijnbouwschade-groningen (2).pdf	Openbaar		
186	71735	Aantekeningen extra bestuursvergadering (130421 Uniformiteit en Diepe bodemdaling vervolg).msg	Deels Openbaar		Samenvatting
187	71736	Aantekeningen extra bestuursvergadering Uniformiteit en Diepe bodemdaling (080421).msg	Deels Openbaar		Samenvatting
188	71740	afstemming impact - voorlopige analyse.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
189	71821	Effect-nw-beoordelingskader-v2.docx	Openbaar		
190	71824	Aannames bij indicatieve berekening impact schade bedrag v1.docx	Openbaar		
191	71741	Data rond beoordelingskader - updatevertraging.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
192	71742	Eerste aanzet korte toelichting effecten nieuwe kader.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
193	71838	Effect-nw-beoordelingskader-v1.docx	Niet Openbaar	5.2	
194	71743	Gesprek SG.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
195	71744	Heisessie MT IMG 932021.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
196	71745	IMG 08-04-2021 8.30 -11.00 uur Webex (Uniformiteit en Diepe bodemdaling extra bestuursvergadering).msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
197	71746	Impact organisatie.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
198	71827	Consequenties beleidswijzing en f-regeling.pptx	Openbaar		
199	71747	Interventie team startbijeenkomst 10032021.pptx	Openbaar		
200	71748	RE Besluitvorming Bestuur 2.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
201	71749	RE Brief Min EZK.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	

202	71820	CONCEPT brf MinEZK + opm.docx	Niet Openbaar	5.2	
203	71825	CONCEPT brf EZK DGB-26042021 + opm.docx	Niet Openbaar	5.2	
204	71750	Re Communicatie-aanpak 'on-hold dossiers'..msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
205	71751	Re Eerste aanzet korte toelichting effecten nieuwe kader.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
206	71752	RE Effecten causaliteitbedragenF-regelingen schattingen.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
207	71839	Scenarios.pptx	Openbaar		
208	71753	RE Impactanalyse scenario's.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
209	71754	RE Memo ter voorbereiding heidag blok 3.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
210	71755	RE Opvolging interventieteam - BI .msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
211	71756	RE richting 224.msg	Niet Openbaar	5.2	
212	71757	RE Tijdpad interventieteam Uniformiteit - aangepaste versie.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
213	71758	RE Tijdspad interventieteam.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
214	71759	RE voorbereiden heidag blok 3 op 10 maart.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
215	71833	Concept notitie bewijsvermoeden.docx	Openbaar		
216	71835	Concept notitie on hold dossiers.docx	Openbaar		
217	71760	RE Voorbereiding interventieteam.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
218	71837	21.03.23 Punten en schets Interventieteam.pptx	Deels Openbaar	5.1.2e	
219	71762	Reputatieimpact besluiten.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
220	71842	Reputatieimpact besluiten.docx	Niet Openbaar	5.2	
221	71763	Svp check stukken t.b.v. bestuursvergadering 224.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
222	71764	Tijdpad interventieteam Uniformiteit - aangepaste versie.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
223	71765	vanuit overleg uniformiteit.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
224	71766	Vorbereiding overleg bestuurMT op 8 april over Uniformiteit.msg	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.2	
225	71767	2020-10-07 Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen (na wijzigingen beoordelingskader).msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
226	71890	2020-10-07 Praktische Uitwerking Tijdelijke Wet Groningen (na wijzigingen beoordelingskader).docx	Deels openbaar	5.2	
227	72189	object0009.emf	Openbaar		
228	71768	2021106 Informatiesessie beoordelingsschema T PS (002).pdf.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
229	71881	2021106 Informatiesessie beoordelingsschema T PS (002).pdf	Deels Openbaar	5.1.2e	
230	71769	aanbiedingsbrief.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
231	71770	beoordelingsschema.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
232	71771	for your info.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
233	71772	FW Opmerkingenvragen op beoordelingsschema v3.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
234	71880	3152021 Beoordelingsschema + toelichting en opmerkingen bureau's incl. opmerkingen en acties overleg 16 jun v3.xlsx	Niet Openbaar	5.2	
235	71773	memo versnelde besluitvorming on hold dossiers 09032021.docx	Deels Openbaar	5.1.2e, 5.1.2i	

236	71775	RE Acties nav technische werkgroep.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
237	71776	RE antwoord vraag 3g.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
238	71777	RE Brief 4 aanbieden beoordelingskader.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
239	71778	RE IMG-Beoordelingsschema-v2 2.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
240	71779	RE IMG-Beoordelingsschema-v2.pdf.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
241	71780	RE nieuwere versie beoordlingsschema.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
242	71781	RE Overzicht huidige stand van vragenopmerkingen op het beoordelingsschema.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
243	71782	RE Scheuren natuursteenvloer AS20572432 v2 afgekeurd reactie IMG.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
244	71783	RE Stukken extra bestuursvergadering donderdag uniformiteit en bodemdaling.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
245	71784	Re voorstel aanbiedingsbrief beoordelingskader.msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
246	71785	Samenvoeging vragenopmerkingen beoordelingsschema bureaus .msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
247	71898	PPT indeling beoordelingsschema.pptx	Niet Openbaar	5.2	
248	76457	FW Agenda heisessie Blok 2 (050221 9.00-11.00 uur Webex).msg	Deels Openbaar	5.1.2e	
249	76464	Adviesverzoek diepe bodemdaling -stijging (TU Delft-TNO).docx	Niet Openbaar	5.2	
250	76465	AdviesIMG_Bodemdaling_Stijging_02-02-2021.pdf	Niet Openbaar	5.2	
251	92715	Aantekeningen Interventieteam Uniformiteit 25-03-2021.pdf	Deels Openbaar		Samenvatting

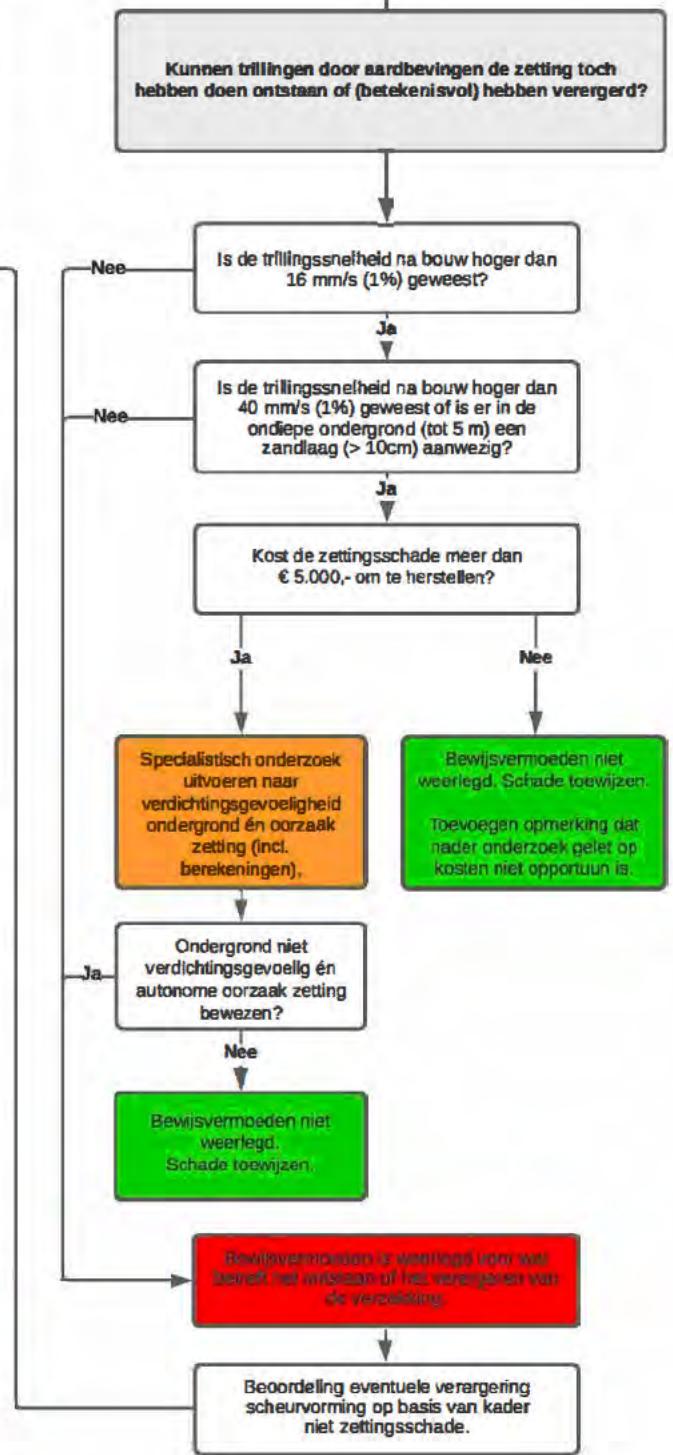
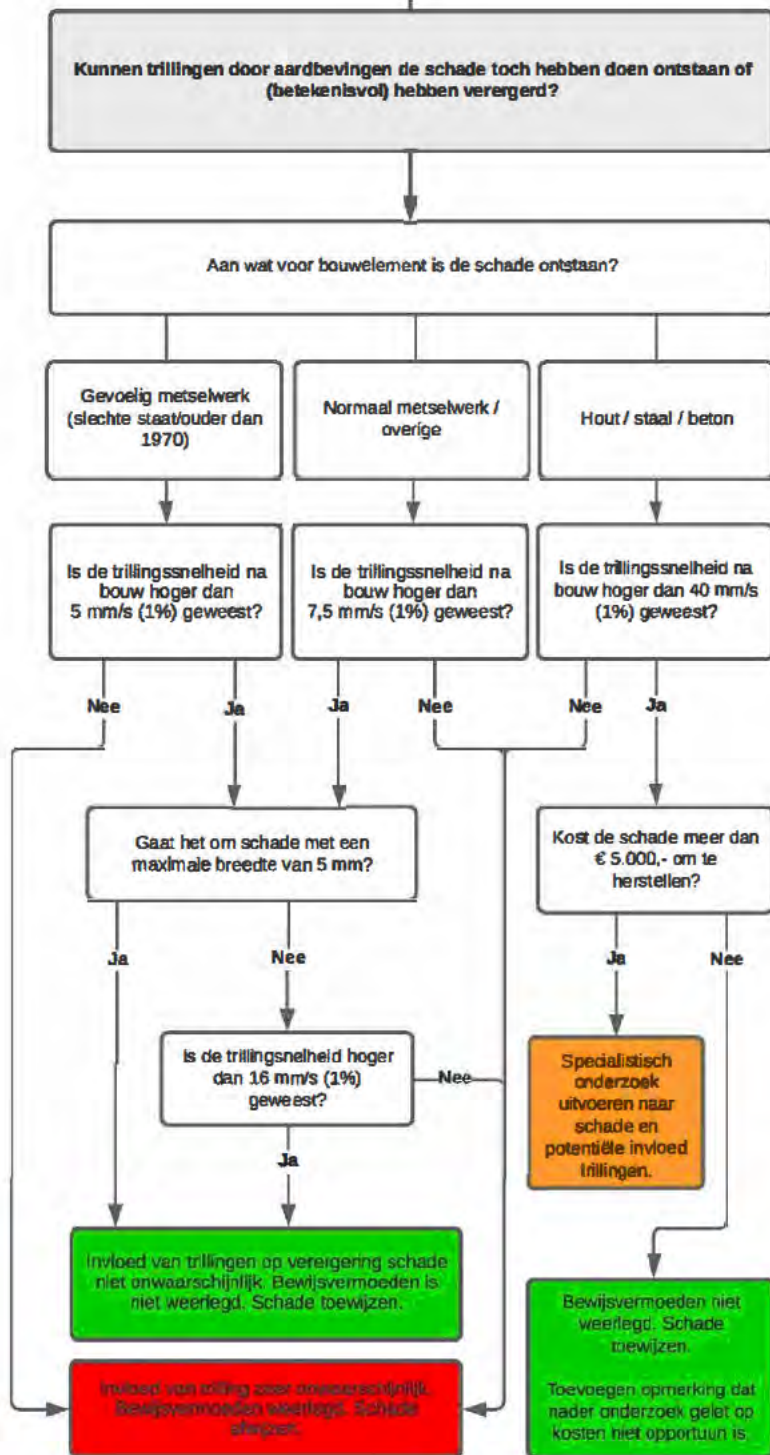

Beoordelingschema mijnbouwschade

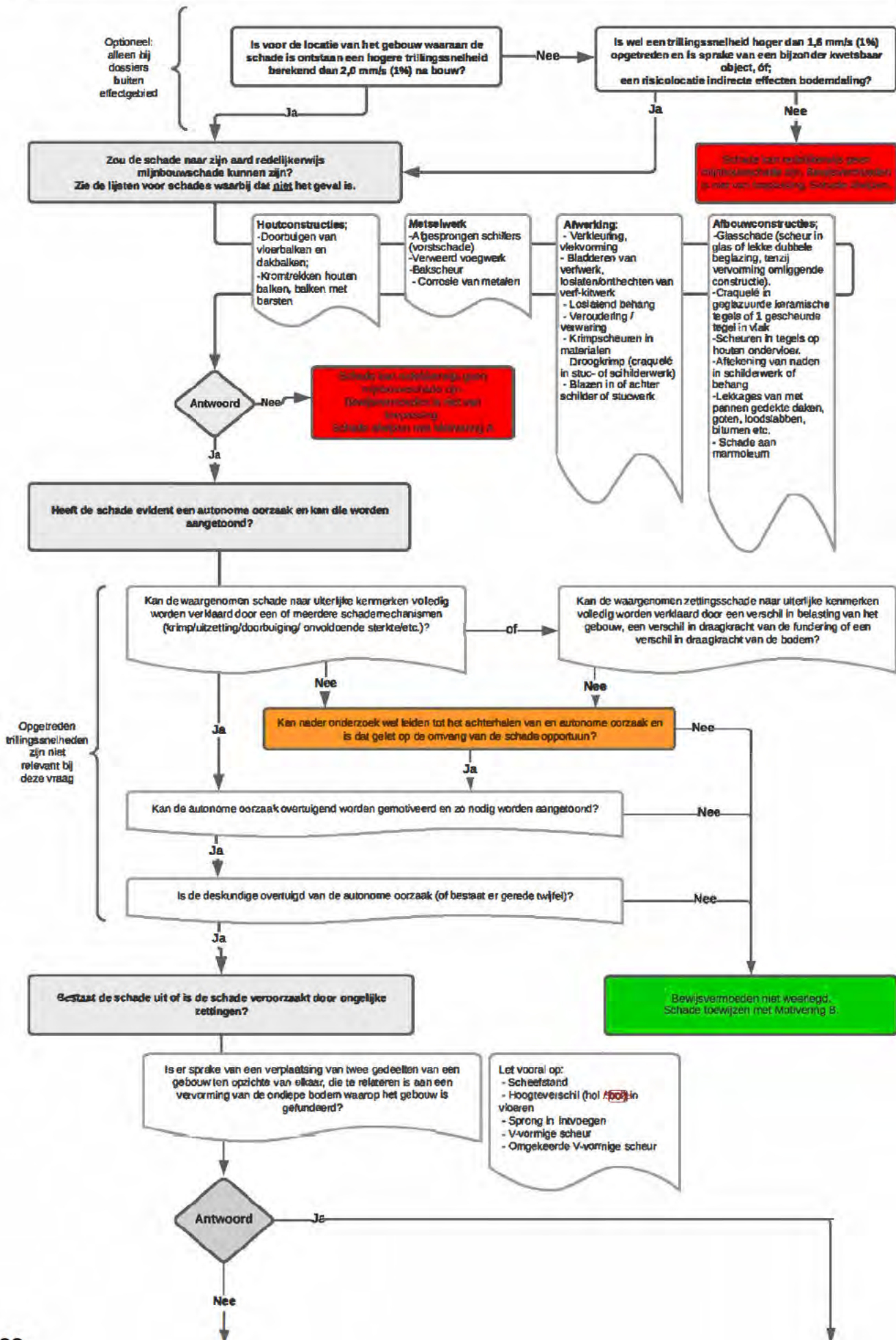
Ja

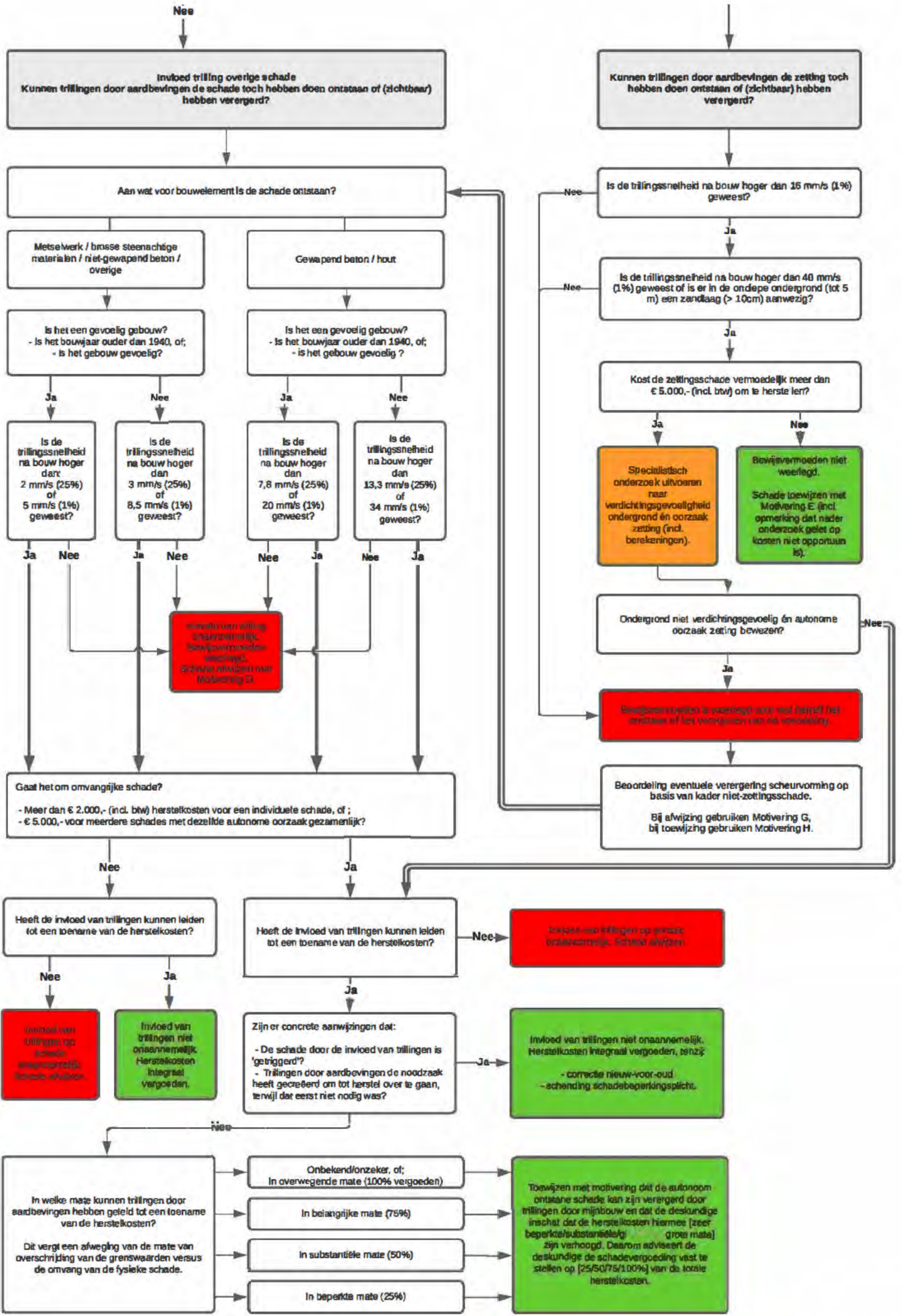
Ja

Beoordelingschema mijnbouwschade

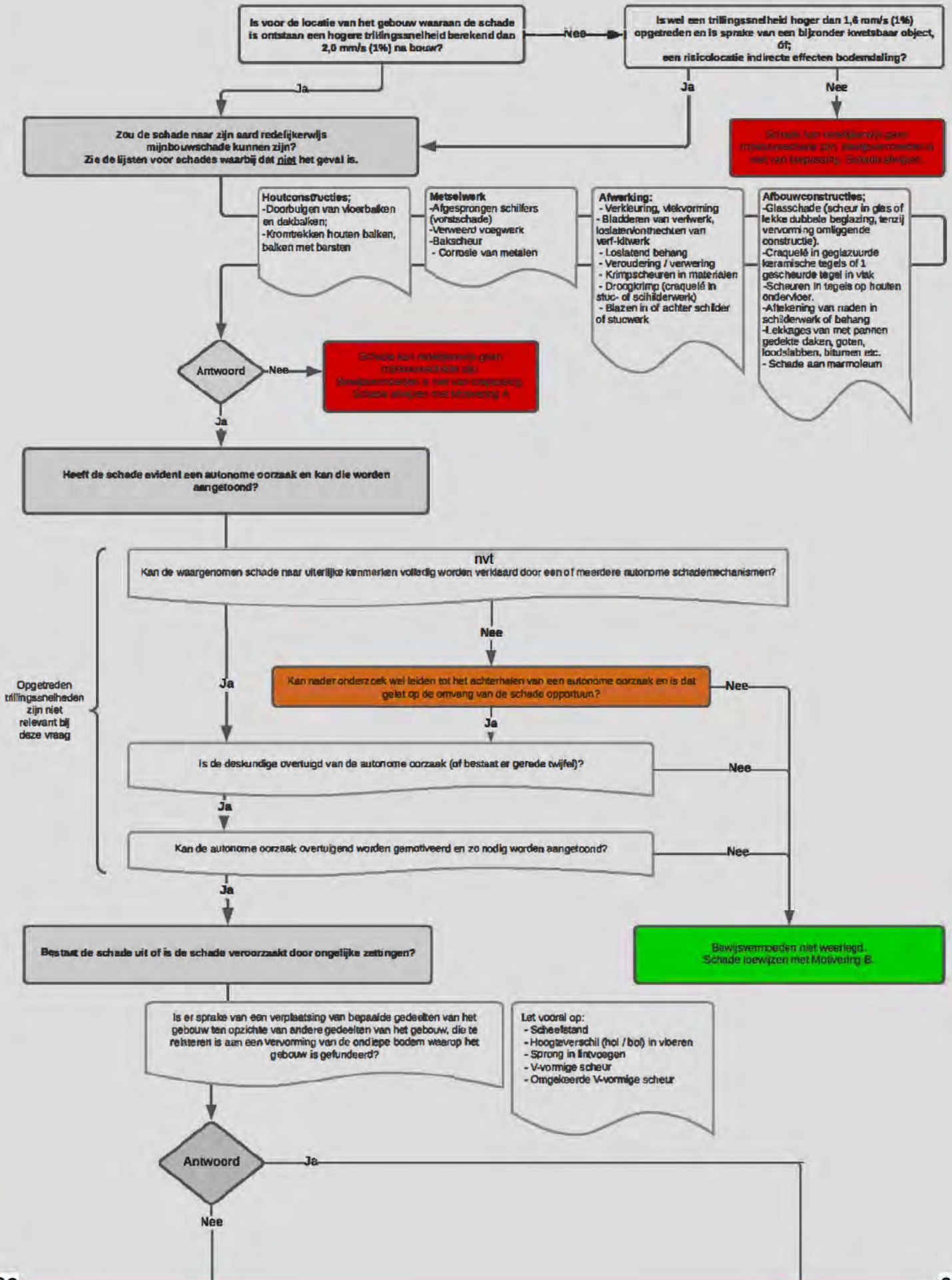
conceptversie 30 mei 2021

Beoordelingsschema mijnbouwschade

Definitief 1 juli 2021

Overige schade
Kunnen trillingen door aardbevingen de schade toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Wat is het materiaal van het bouwelement waaraan schade is ontstaan?

Metselwerk / brosse steenachtige materialen / niet-gewapend beton / overige

Gewapend beton / hout

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar vóór 1940? of
- Is het gebouw gevoelig?

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar vóór 1940? of
- Is het gebouw gevoelig?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
(2 mm/s (25%) of
5 mm/s (1%) geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan
(3 mm/s (25%) of
8,5 mm/s (1%) geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan
(7,8 mm/s (25%) of
20 mm/s (1%) geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan
(13,3 mm/s (25%) of
34 mm/s (1%) geweest?

Ja Nee

Ja Nee

Nee Ja

Nee Ja

Invalide van trilling (aanname).
Bewijsvermoeden is vastgelegd.
Schade uitlijnen met Motivering G.

Gaat het om omvangrijke schade?
- Meer dan € 2.500,- (incl. btw) herstellkosten voor een individuele schade, of ;
- € 5.000,- (incl. btw) voor meerdere schades met dezelfde autonome oorzaak gezamenlijk?

Nee
Heeft de invloed van trillingen kunnen leiden tot een toename van de herstellkosten?

Ja
Nader onderzoek uitvoeren naar schade, aanname invloed van trillingen en toerekenbaarheid schade aan trillingen.

Nee
Invloed van trillingen op schade onaanneemlijk. Schade afwijzen Motivering D.

Ja
Invloed van trillingen niet onaanneemlijk. Herstellkosten integraal vergoeden Motivering C.

Nee
Invloed van trillingen op schade onaanneemlijk. Schade afwijzen Motivering D.

Ja
Invloed van trillingen niet onaanneemlijk. Schade begroten, eventueel naar toerekenbaarheid Motivering C of F.

Zettingschade
Kunnen trillingen door aardbevingen de zetting toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 16 mm/s (1%) geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 40 mm/s (1%) geweest of is er in de ondiepe ondergrond (tot 5 m) een zandlaag (> 10cm) aanwezig?

Nee

Ja
Kost de zettingschade vermoedelijk meer dan € 5.000,- (incl. btw) om te herstellen?

Ja
Specialistisch onderzoek uitvoeren naar verdichtingsgevoeligheid ondergrond én oorzaak zetting (incl. berekeningen).

Nee
Bewijsvermoeden niet weerlegd.
Schade toewijzen met Motivering E (incl. opmerking dat nader onderzoek geflet op kosten niet opportuun is).

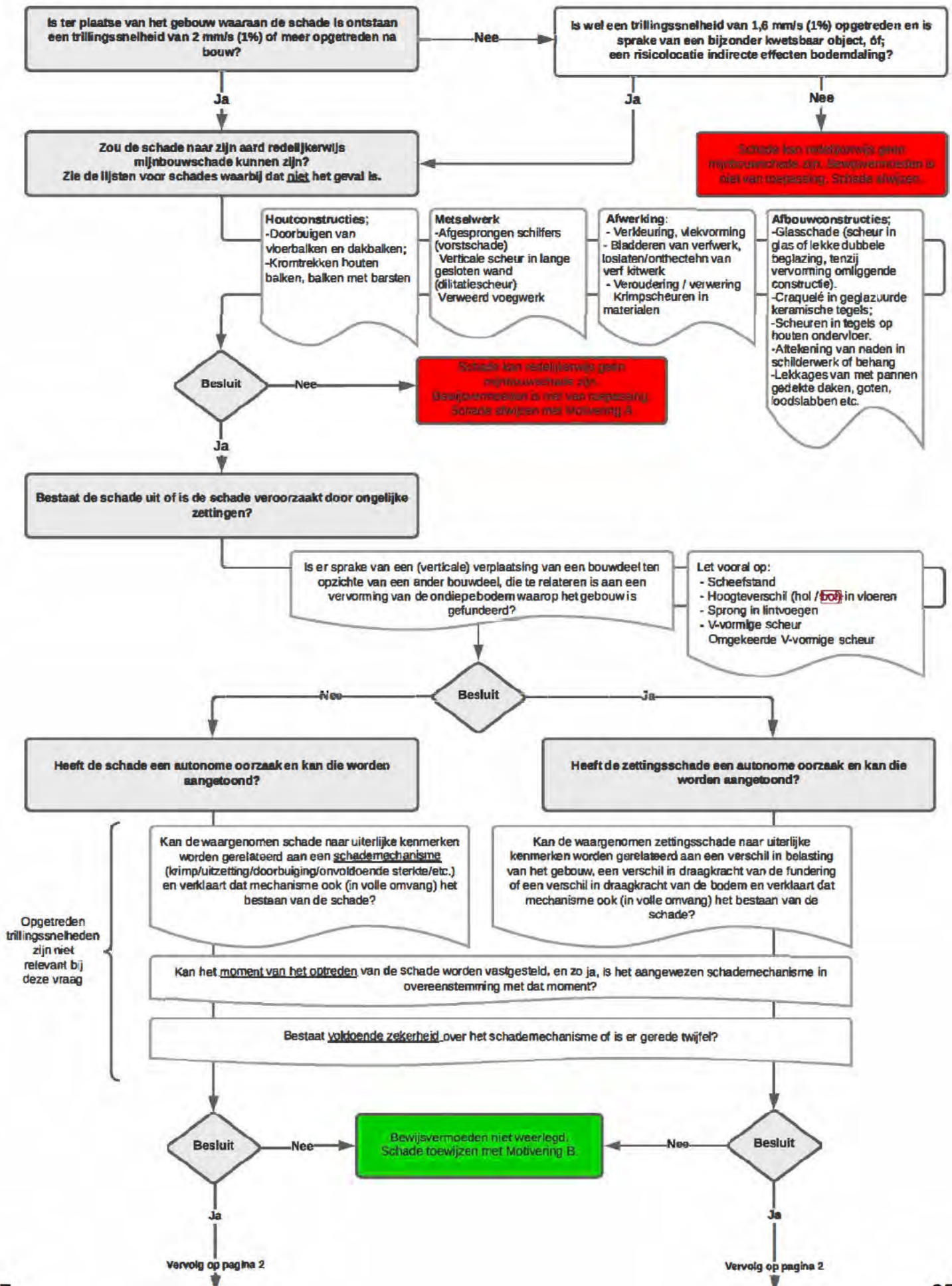
Ondergrond niet verdichtingsgevoelig én autonome oorzaak zetting bewezen?

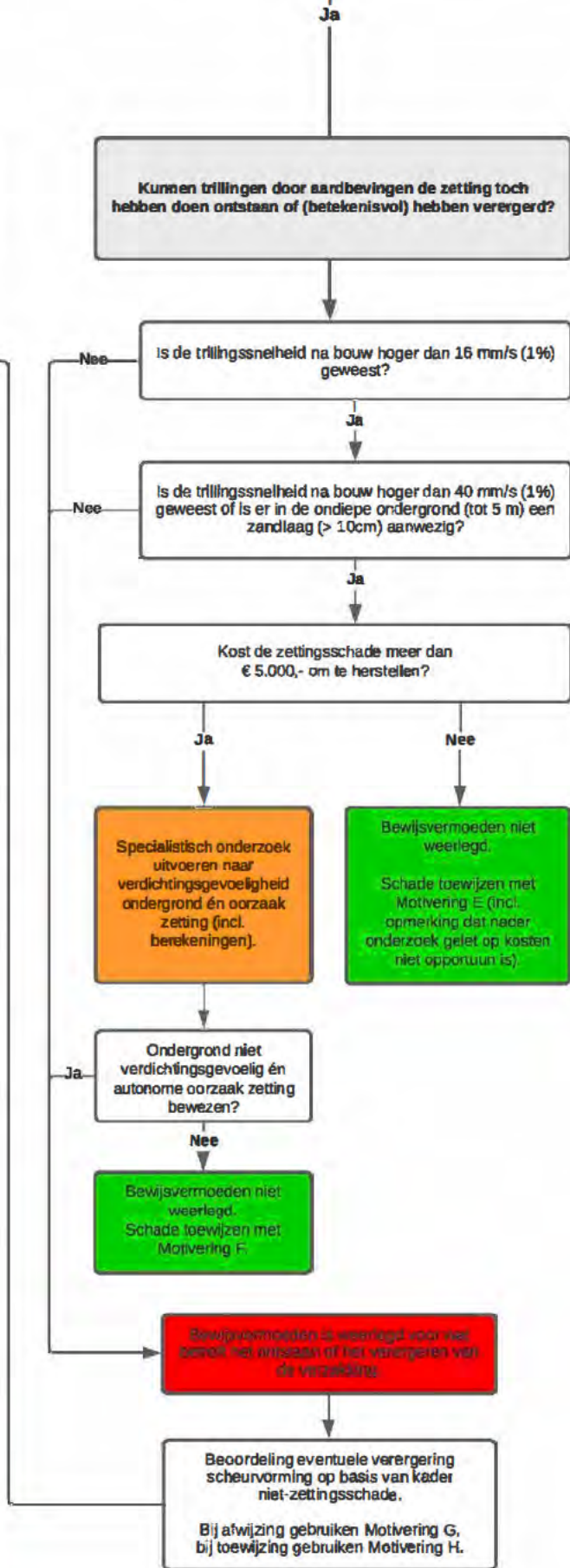
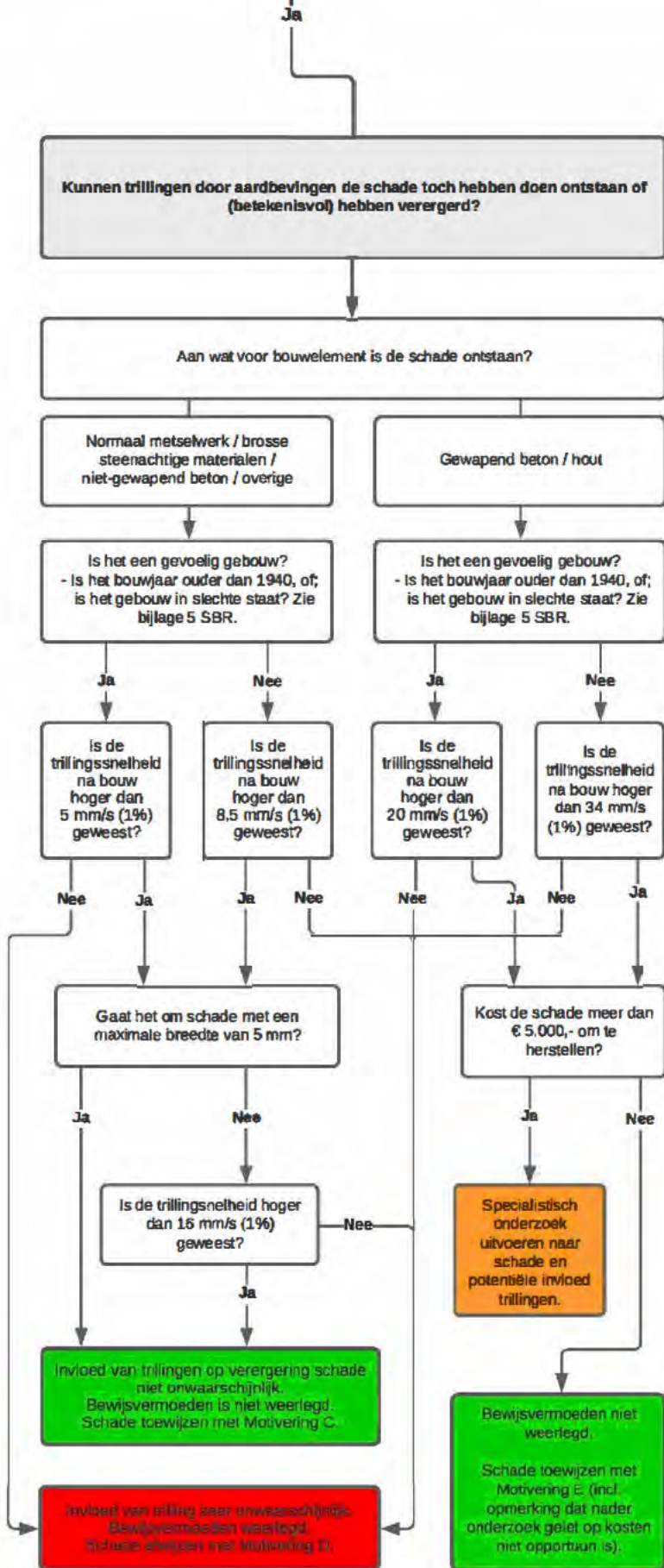
Ja
Bewijsvermoeden is weerlegd voor het bewijs van ontstaan of het verergeren van de zetting.

Nee
Beoordeling eventuele verergering scheurvorming op basis van kader niet-zettingschade.
Bij afwijzing gebruiken Motivering H.

Motivering A	De schade bestaat uit [...]. Dergelijke schade kan naar zijn aard niet zijn ontstaan of zijn verergerd door de trillingen die optreden als gevolg van de aardbevingen door mijnbouwactiviteiten. Trillingen kunnen - ongeacht de sterkte - namelijk niet tot zulke schade leiden. Dit betekent dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is op deze schade én dat geen causaal verband kan worden aangenomen.
Motivering B	Het ontstaan van deze schade kan niet (in volle omvang of met voldoende zekerheid) wordt verklaard. Het bewijsvermoeden is niet weerlegd.
Motivering C	Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het mogelijk dat de schade is ontstaan of verergerd door de trillingen als gevolg van aardbevingen
Motivering D	De schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door [...]. Er bestaat dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade. Verder is het gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, uiterst onwaarschijnlijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de waargenomen schade of de kosten van herstel. Het bewijsvermoeden is daarmee weerlegd.
Motivering E	Deze schade heeft een autonome oorzaak, maar zonder nader onderzoek kan niet worden uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op deze schade. Gelet op de relatief beperkte kosten van herstel van schade ten opzichte van de onderzoekskosten, adviseert de deskundige dit nader onderzoek achterwege te laten en de schade te vergoeden.
Motivering F	De deskundige is van oordeel dat deze schade is veroorzaakt door [...]. Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het wel mogelijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ontstane schade. De deskundige is op basis daarvan van oordeel dat [...] % van de totale kosten van herstel aan de de invloed van aardbevingen kan worden toegerekend. Daarbij is van belang dat [...]
Motivering G	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting of de bijbehorende schade/scheurvorming.
Motivering H	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting. De deskundige concludeert dat trillingen door aardbevingen er wel toe kunnen hebben geleid dat de schade/scheurvorming die in eerste instantie een gevolg is van de zetting, vervolgens is verergerd. Om deze reden wordt geadviseerd om wel een vergoeding toe te kennen voor het herstel van de scheurvorming.

Beoordelingschema mijnbouwschade

Motivering A	De schade bestaat uit [...]. Dergelijke schade kan naar zijn aard niet zijn ontstaan of zijn verergerd door de trillingen die optreden als gevolg van de aardbevingen door mijnbouwactiviteiten. Trillingen kunnen - ongeacht de sterkte - namelijk niet tot zulke schade leiden. Dit betekent dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is op deze schade én dat geen causaal verband kan worden aangenomen.
Motivering B	Het ontstaan van deze schade kan niet (in volle omvang of met voldoende zekerheid) wordt verklaard. Dit betekent dat wordt vermoed dat de schade is ontstaan of verergerd door trillingen als gevolg van aardbevingen.
Motivering C	Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het mogelijk dat de schade is ontstaan of verergerd door de trillingen als gevolg van aardbevingen. Daarom geldt voor deze schade het bewijsvermoeden.
Motivering D	De schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door [...]. Er bestaat dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade. Verder is het gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, uiterst onwaarschijnlijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de waargenomen schade. Het bewijsvermoeden is daarmee weerlegd.
Motivering E	Deze schade heeft een autonome oorzaak, maar zonder nader onderzoek kan niet worden uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op deze schade. Gelet op de relatief beperkte kosten van herstel van schade, adviseert de deskundige dit nader onderzoek achterwege te laten en de schade te vergoeden.
Motivering F	De waargenomen schade heeft een autonome oorzaak, maar gelet op de ondergrond en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden bestaat de mogelijkheid dat trillingen de schade toch hebben veroorzaakt of verergerd. Om deze reden geldt voor deze schade het bewijsvermoeden.
Motivering G	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting of de bijbehorende schade/scheurvorming.
Motivering H	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting. De deskundige concludeert dat trillingen door aardbevingen er wel toe kunnen hebben geleid dat de schade/scheurvorming die in eerste instantie een gevolg is van de zetting, vervolgens is verergerd. Om deze reden wordt geadviseerd om wel een vergoeding toe te kennen voor het herstel van de scheurvorming.

Implementatie beoordelingskader

5.1 lid 2 sub e

Datum: 29 april 2021

Versie 2 (met input uit het gesprek 4P op 29/4)

Met de bestuursbesluiten van 22 april 2021 zijn de volgende kaders van toepassing:

- Diepe bodemdaling
- Beoordelingsschema

Tekst bodemdaling:

5.2 Woo

Beoordelingsschema zie bijlage.

De implementatie zal in 3 fasen gaan (doorlooptijd te toetsen bij de nadere uitwerking):

- Richten (26 april – 21 mei)
- Inrichten (24 mei – 18 juni)
- Verrichten (vanaf 21 juni) en uiterlijk 1 juli

Richten

Komen tot gezamenlijke beoordelingskaders (IMG en 4P)

Resultaat:

- Document met uitgangspunten, beoordelingsschema en beschrijving van gemaakte keuzes
- Vastlegging in de Praktische Uitwerking (PU) en het First Time Right (FTR) document.

Omschrijving	5.1 lid 2 sub e	Gereed
Huidige stand van zaken tot 1 document verwerken. Toevoegen beschrijving van gemaakte keuzes (bijvoorbeeld de gekozen trillingssnelheden). Uitgangspunt blijft het toepassen van het bewijsvermoeden: een andere autonome oorzaak. Trillingssnelheden als ondersteunend		28 april
5.2 Woo		
Communicatie boodschap en rol 4P	5.1 lid 2 sub e	28 april
Introduceren kaders 4P Afstemmen communicatieboodschap Afstemmen implementatieplan	5.1 lid 2 sub e	29 april Vd Valk Utrecht
Ophalen commentaar 4 Partijen, verwerken input en bespreken eindresultaat (2 overleggen)	5.1 lid 2 sub e	5 mei 12 mei 19 mei

Concept rapport Deltares	5.1 lid 2 sub e	30 april
validatie gemaakte vertaalslag trillingsnelheden door Piet van Staalduinen.		14 mei
FTR en PU actualiseren voor beoordelingskader (concept)		21 mei
Opstellen communicatie/ instructieplan voor uitleg kaders aan IMG medewerkers en 4P (concept) 21 mei concept gereed - Introductie film IMG met Bestuur licht de intentie achter de kaders toe. Beschikbaar vanaf 1 juni. - Opzet Webinar met 'technische instructies (Beschikbaar vanaf 7 juni)		21 mei
Uitwerken kwaliteitsborgingsvisie IMG (En de praktische uitwerking daarvan en instructie intern en 4 P in de inrichtingsfase). NB is tevens input voor contractbeheersplan nieuwe aanbesteding.	5.1 lid 2 sub e	1 juni
PvE implementatie wijzigingen ATABIX	5.1 lid 2 sub e	21 mei
Schadeboom operationeel		1 juni
PvE KPI sturing		

Inrichten (24 mei - 18 juni)

Resultaat:

- Beoordelingskaders zijn vertaald in toe te passen procedures (en ATABIX)
- Instructies zijn beschikbaar en gegeven (IMG medewerkers en 4P)

Omschrijving	Actie	Gereed
4 P uitwerken kwaliteitsborgingsproces	4 P	4 juni
Implementatie kwaliteitsborging IMG / procedure en instructie medewerkers (prestatiesturing (audits), toetsing, impulsteam) Overige doelgroepen IMG geïnformeerd over de werkwijze.	5.1 lid 2 sub e	7 juni
Introductie film IMG	5.1 lid 2	1 juni
4 P instrueren deskundigen (met behulp IMG communicatie, Webinar, aangevuld met hun eigen procedures)	4 P	Start 7 juni, gereed 18 juni
Aanpassingen ATABIX en 'proefdraaien' met deskundigen	5.1 lid 2 sub e	18 juni
KPI sturing inrichten	specialisten	18 juni
Formaliseren PU en FTR met 4P (inbouwen inleerperiode)	5.1 lid 2 sub e	18 juni

Verrichten (vanaf 1 juli uiterlijk, eerder toepassen van het beoordelingsschema mag)

Resultaat:

- Beoordelingskaders worden conform de procedures toegepast
- Controle loop is ingericht en wordt toegepast
- Sturing op het resultaat
- Audits op het proces

Omschrijving	Actie	Gereed
IMG overleg bespreken 'afwijkingen' uit het toetsproces + JZ + input uit KPI sturing	Trekker = vacature	wekelijks
Kwaliteitsoverleg met 4P, bespreken KPI's, afwijkingen uit het proces		wekelijks
Uitvoeren audits op proces	prestatiesturing	
Overige acties uit de kwaliteitsborgingsvisie		
Uitvoeren toetsen op inhoud	impulsteam	

Taakverdeling IMG:

bewaken overzicht tussen de verschillende onderdelen + vaststellen kaders: 5.1 lid 2 sub e

Verantwoordelijke implementatie vastgesteld beoordelingskader: 5.1 lid 2 sub e

Communicatie / implementatie : 5.1 lid 2 sub e (met ondersteuning 5.1 lid 2 sub e)

Kwaliteitsborging: 5.1 lid 2 sub e Projectleider (m 5.1 lid 2 sub e)

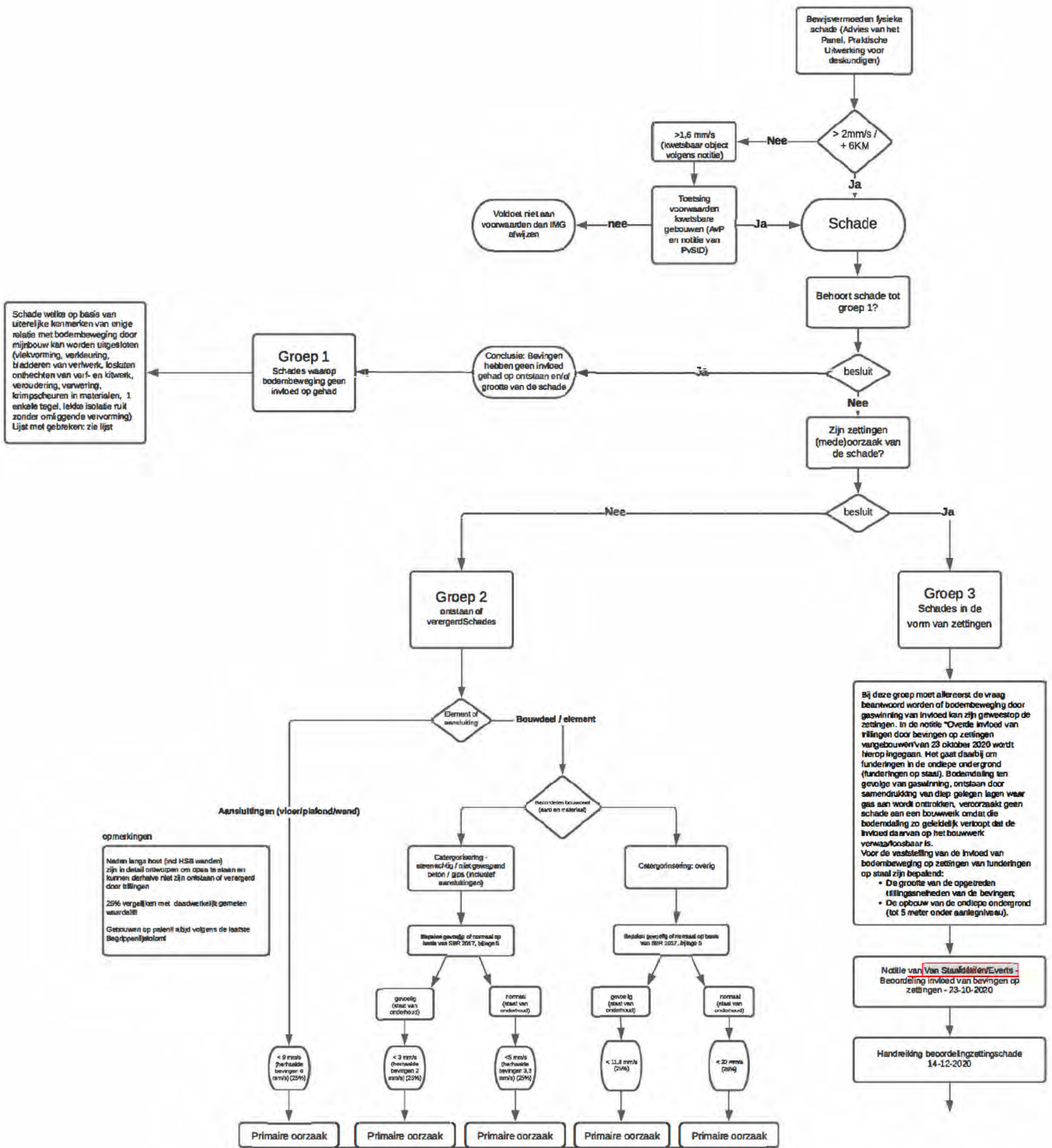
Audit: 5.1 lid 2 sub e en het impulsteam 5.1 lid 2 sub e

- Implementatie: 5.1 lid 2 sub e tatiesturing: 5.1 lid 2 sub e

- KPI sturing: 5.1 lid 2 sub e bij Toetsing: 5.1 lid 2 sub e (met ondersteuning 5.1 lid 2 sub e)

Beoordelingsschema 1 5.1 lid 2 sub e (incl. Technische vragen) er 5.1 lid 2 sub e

PU en FTR document: 5.1 lid 2 sub e

Retouradres Antwoordnummer 3061, 8000 WB Zwolle

10BE, CED, Nivre, DOG

10be.nl

5.1 lid 2 sub e@ced.nl

5.1 lid 2 sub e@nivrecp.nl

5.1 lid 2 sub e@log-ingenieurs.nl

Cascadeplein 10
9726 AD Groningen

5.1 lid 2 sub e@8000WBZwolle.nl

0800 44 44 111
contact@schadedoormijnbouw.nl

CONCEPT

Datum 3 mei 2021

Betreft Nadere toelichting uitgangspunten beoordeling

Geachte heren 5.1 lid 2 sub e@...

Zoals aan u is medegedeeld, heeft het Instituut geconstateerd dat de rapporten zoals die op dit moment worden opgeleverd niet voldoen aan kwaliteitsmaatstaven die daaraan moeten worden gesteld. Dit heeft een aantal oorzaken. In de eerste plaats heeft het Instituut geconstateerd dat de nulmeting onvoldoende uniform wordt uitgevoerd, waardoor er grote afwijkingen optreden in het aantal opgenomen schades tussen de verschillende bureaus en tussen individuele deskundigen. Op dit punt is in de afgelopen periode reeds actie ondernomen. In de tweede plaats ziet het Instituut – mede als gevolg van het voorgaande – dat ook de uniformiteit van de beoordelingen onvoldoende is geborgd. Hiermee zijn de opgeleverde adviesrapporten in te grote mate afhankelijk van de persoon van de deskundige. Tot derde en tot slot, wordt in de adviesrapporten in veel gevallen onvoldoende rekening gehouden met de ter plaatse opgetreden bodembeweging en de waarschijnlijkheid dat die van invloed is geweest op de geconstateerde schade. Dit lijkt er in het bijzonder toe te leiden dat de ontstane mijnbouwschade in het verleden met regelmaat is overschat. Het Instituut heeft deze verschillende aspecten in de afgelopen periode ook onder uw aandacht gebracht.

Teneinde de laatste twee hiervoor geformuleerde problemen op korte termijn te adresseren, ziet het Instituut aanleiding om hierbij een nadere toelichting te geven op de wijze waarop het bewijsvermoeden juridisch moet worden toegepast en hoe de stand van de wetenschap met betrekking de invloed van bodembeweging op gebouwschade daarbij kan worden betrokken. Deze toelichting dient hiermee als een precisering van de werkinstructie zoals het Instituut die reeds na adaptatie van het paneladvies heeft geformuleerd in de praktische uitwerking.

Samengevat weergegeven, geeft het Instituut hierbij de volgende inzichten mee:

- In de eerste plaats dient helderheid te bestaan over welke schades naar hun aard redelijkerwijs niet aangemerkt kunnen worden als mijnbouwschade, zoals ook benoemd in het paneladvies. In mijn brief aan u van 4 juli 2019 heb ik uw bureaus reeds uitgenodigd om mij te adviseren over welke schades – naast de schades die reeds in het paneladvies waren genoemd (verkleuring/etc.) – naar hun aard redelijkerwijs niet door mijnbouw kunnen zijn ontstaan. Het Instituut heeft ondanks mijn uitnodiging tot op heden echter geen advies op dit onderwerp van u mogen ontvangen, terwijl er met grote regelmaat schades worden beoordeeld die naar hun aard niet door mijnbouw kunnen zijn veroorzaakt. Ik noem bijvoorbeeld lekkende beglazing waarbij een vervorming ontbreekt of het doorbuigen van diverse materialen. Het Instituut vult dit daarom – op basis van advies van derden – nu zelf nader in.

- In de tweede plaats benadrukt het Instituut nogmaals het belang dat – als een schade redelijkerwijs mijnbouwschade kan zijn – het op de weg van de deskundige ligt om te beoordelen of er evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade bestaat. Het Instituut geeft nu een nadere toelichting over hoe juridisch met dit criterium moet worden omgegaan. Bouwkundig ligt het vanzelfsprekend op de weg van de bureaus om dit criterium kwalitatief hoogwaardig én op een eenduidige manier toe te passen in individuele dossiers. Simpel gezegd moet iedere deskundige een gelijksoortige schade ook op een gelijke manier beoordelen. Het Instituut zal dit in de komende periode ook nauwgezet gaan toetsen. Ik benadruk op deze plaats dan ook het grote belang dat de bureaus op dit onderwerp zo spoedig mogelijk een kwaliteits- en uniformiteitsslag slaan.
- Ten derde geeft het Instituut hierbij nadere toelichting op hoe de kans op schade door bodembeweging juridisch dient te worden gewogen. In de kern genomen komt dit erop neer dat als er voor een schade een autonome oorzaak bestaat én de invloed van bodembeweging op die schade onwaarschijnlijk te noemen is, daarmee het bewijsvermoeden is ontzenuwd. Dit aspect vormt de hiervoor bedoelde precisering van het beleid van het Instituut zoals dat tot heden bestond, inhoudende dat de opgetreden trillingssnelheden ondersteunend van belang zijn. Om te waarborgen dat dit laatste vanaf heden op een uniforme manier wordt toegepast door de bureaus, zal het Instituut hierbij weergeven wat de laatste stand van de wetenschap voor wat betreft de (on)waarschijnlijkheid van invloed van bodembeweging en hoe dit kan meewegen in de beoordeling:
 - o Voor wat betreft de directe effect van bodemdaling uit het Groningenveld of diepe bodemdaling of -stijging door de exploitatie van de gasopslag Norg, geldt op basis van het onderzoek van TU Delft en TNO uit 2021 dat geen schade kan ontstaan aan gebouwen. Het Instituut volgt dit advies.
 - o Voor wat betreft de indirecte effecten van bodemdaling wordt het Instituut nader geadviseerd door Deltares. Dit advies zal duidelijk maken op welke specifieke locaties rekening gehouden moet worden met dit effect én hoe dat in voorkomend geval moet worden beoordeeld. Het Instituut verwacht hierop in de komende twee maanden meer inzicht te kunnen geven.
 - o Voor wat betreft de invloed van trillingen door aardbevingen op de ondiepe bodem en de mogelijkheid dat daardoor zettingsschades optreden, beschouwt het Instituut het advies van ir. Van Staaldunin van december 2020 als de meest actuele stand van de wetenschap, waaronder de in dat advies genoemde grenswaarden.
 - o Voor wat de mogelijkheid van schade door trillingen door aardbevingen op niet-zettingsschades, neemt het Instituut de grenswaarden zoals geformuleerd in de SBR Trillingsrichtlijn A tot uitgangspunt. Het Instituut acht het echter wel aangewezen om op de in deze richtlijn geformuleerde grenswaarden een veiligheidsfactor toe te passen van 1,5. Met deze veiligheidsfactor worden onzekerheden zoals met betrekking tot de berekeningsmethodiek van de trillingssnelheid (w.o. het opslingereffect), de mogelijkheid van triggerwerking én van verergering ondervangen. De SBR Trillingsrichtlijn A gaat uit van grenswaarden van 3 mm/s voor gevoelige objecten en 5 mm/s voor niet gevoelige objecten. Na toepassing van de veiligheidsfactor komen deze waarden uit op 2 mm/s en 3,3 mm/s. Als deze waarden worden omgerekend naar een overschrijdingskans van 1%, conform de methodiek van Bommer e.a. uit 2019, in plaats van de 25% overschrijdingskans die in het kader van de SBR Trillingsrichtlijn A dient te worden toegepast, komen deze grenswaarden daarmee op 5 mm/s en 8,5 mm/s. Indien deze grenswaarden niet worden gehaald is de kans op schade volgens de SBR Trillingsrichtlijn A – evenals volgens het onderzoek van de TU Delft uit 2018 – dus ruimschoots kleiner dan 1%. Het Instituut acht schade in voorkomend geval daarom onwaarschijnlijk.

Indien voor het ontstaan van de schade dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak bestaat én de invloed van bodembeweging met inachtneming van voorgaande wetenschappelijk inzichten onwaarschijnlijk is te noemen, dan is volgens het Instituut het bewijsvermoeden weerlegd. Mogelijk ten overvloede merk ik op dat de onwaarschijnlijkheid van de invloed van bodembeweging nog steeds níet gebruikt mag worden om aan te nemen dat er voor schade wel een autonome oorzaak aanwezig móet zijn.

Het Instituut heeft de hiervoor bedoelde juridische uitgangspunten, tezamen met de voorhanden zijnde wetenschappelijk inzichten omtrent seismologie, in onderlinge samenhang opgenomen in het aan u verstrekte beoordelingsschema. Dit beoordelingsschema geldt voor het Instituut op dit moment daarmee als de meest actuele stand van de juridische en seismologische wetenschap op dit onderwerp.

Zoals al eerder aangegeven, zou het Instituut graag uw input op dit schema ontvangen. Na het verwerken van deze input, zal het Instituut de hiervoor bedoelde uitgangspunten ook opnemen in de werkinstructie voor de deskundigen, zoals opgenomen in de Praktische Uitwerking. Vanaf het moment dat voornoemde uitgangspunten zijn opgenomen in de praktische uitwerking, zal de toepassing daarvan ook zal worden getoetst door het Instituut in het kader van First Time Right (FTR). Mijn medewerkers zullen nader toelichten op welke manier deze toetsing zal worden vormgegeven.

Tot slot het volgende. Het staat een deskundige vanzelfsprekend vrij om in zijn advisering van dit schema af te wijken, indien daar in de omstandigheden van dat specifieke geval aanleiding toe bestaat (bijv. in het geval van bijzondere objecten, zeer slechte staat van onderhoud, etc.). Het Instituut verlangt in voorkomend geval wel van de deskundige dat hij deze keuze motiveert, zodat aan de hand daarvan ook kan worden toegezien op de kwaliteit van het betreffende advies. De hiervoor gegeven toelichting beoogt dan ook op geen enkele manier om af te doen aan de *verantwoordelijkheid én de vrijheid* van de onafhankelijke deskundigen om in de dossiers die aan hen zijn toebedeeld, naar eer en geweten en naar beste weten en kunnen te adviseren. Het strekt er wel toe dat de huidige stand van de wetenschap door alle deskundigen op een uniforme manier worden toegepast.

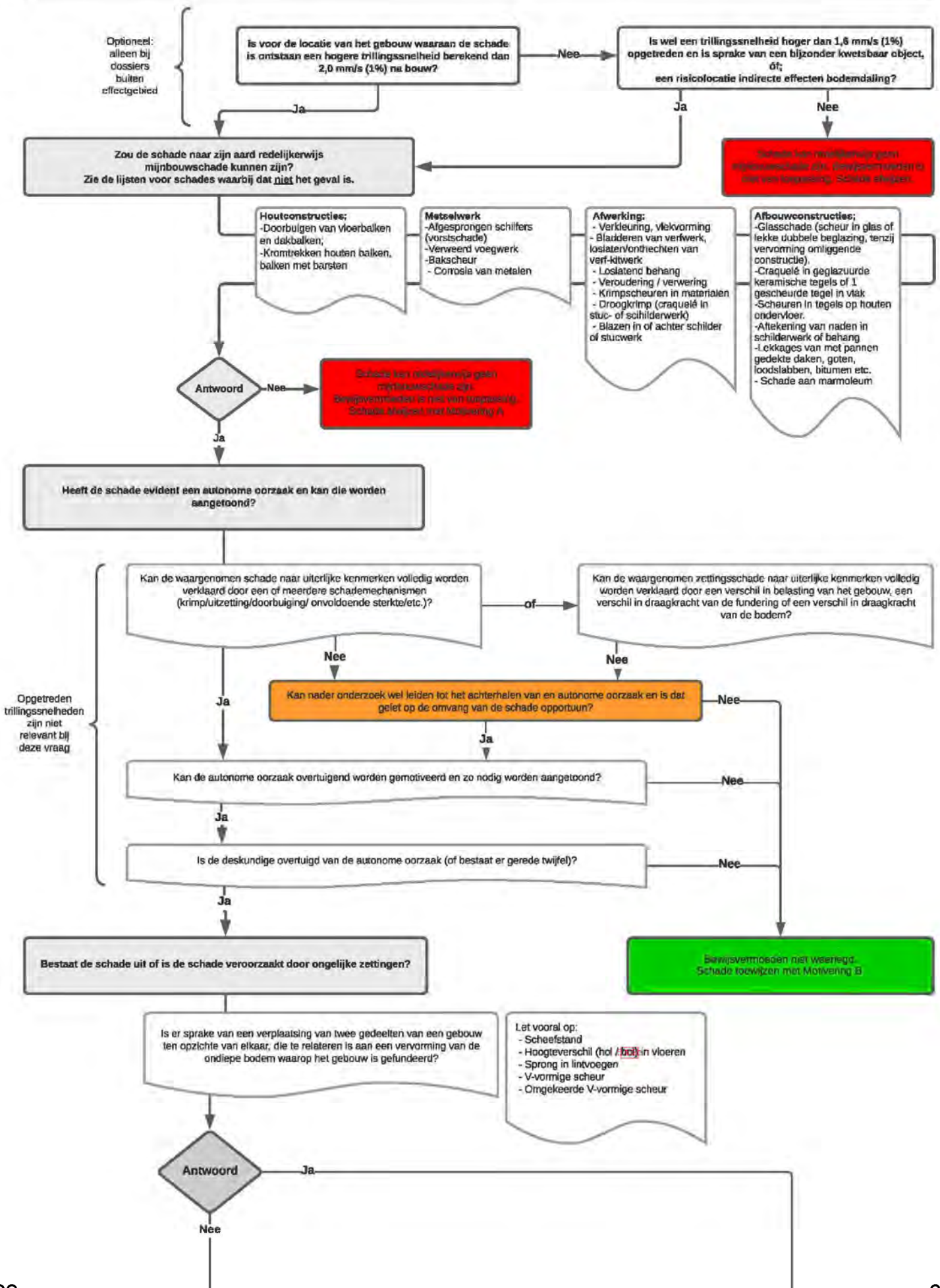
Indien u behoefte heeft op een nadere toelichting of indien er het oordeel van uw bureau aanleiding bestaat om de hiervoor bedoelde uitgangspunten aan te passen, dan verneem ik dat dat graag zo spoedig mogelijk. Het is in het belang van de Groninger dat de kwaliteit en uniformiteit van de beoordelingen zo spoedig mogelijk wordt gewaarborgd.

Met vriendelijke groet,

S.C.J.J. (Bas) Kortmann
voorzitter bestuur
Instituut Mijnbouwschade Groningen

Beoordelingsschema mijnbouwschade

conceptversie 31 mei 2021

Overige schade
Kunnen trillingen door aardbevingen de schade toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Aan wat voor bouwelement is de schade ontstaan?

Metselwerk / brosse steenachtige materialen / niet-gewapend beton / overige

Gewapend beton / hout

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar ouder dan 1940, of;
- Is het gebouw gevoelig?

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar ouder dan 1940, of;
- Is het gebouw gevoelig?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
2 mm/s (25%)
of
5 mm/s (1%)
geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
3 mm/s (25%)
of
8,5 mm/s (1%)
geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
7,8 mm/s (25%)
of
20 mm/s (1%)
geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
13,3 mm/s (25%)
of
34 mm/s (1%)
geweest?

Ja

Nee

Nee

Ja

Influens van trilling onaanvaardbaar. Bewijsvermoeden aanwezig. Schade afwijzen met Motivering D.

Goat het om omvangrijke schade?
- Meer dan € 2.000,- (incl. btw) herstellkosten voor een individuele schade, of ;
- € 5.000,- voor meerdere schades met dezelfde autonome oorzaak gezamenlijk?

Nee
Heeft de invloed van trillingen kunnen leiden tot een toename van de herstellkosten?

Ja
Specialistische beoordeling schade, aanzienlijkheid invloed van trillingen en toerekenbaarheid schade aan trillingen.

Nee
Influens van trillingen op schade onaanvaardbaar. Schade afwijzen. Motivering G.

Ja
Influens van trillingen niet onaanvaardbaar. Herstellkosten integraal vergoeden. Motivering C.

Zettingsschade
Kunnen trillingen door aardbevingen de zetting toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 16 mm/s (1%) geweest?

Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 40 mm/s (1%) geweest of is er in de ondiepe ondergrond (tot 5 m) een zandlaag (> 10cm) aanwezig?

Kost de zettingsschade vermoedelijk meer dan € 5.000,- (incl. btw) om te herstellen?

Ja
Specialistisch onderzoek uitvoeren naar verdichtingsgevoeligheid ondergrond én oorzaak zetting (incl. berekeningen).

Nee
Bewijsvermoeden niet weerlegd. Schade toewijzen met Motivering E (incl. opmerking dat nader onderzoek gelet op kosten niet opportuun is).

Ondergrond niet verdichtingsgevoelig én autonome oorzaak zetting bewezen?

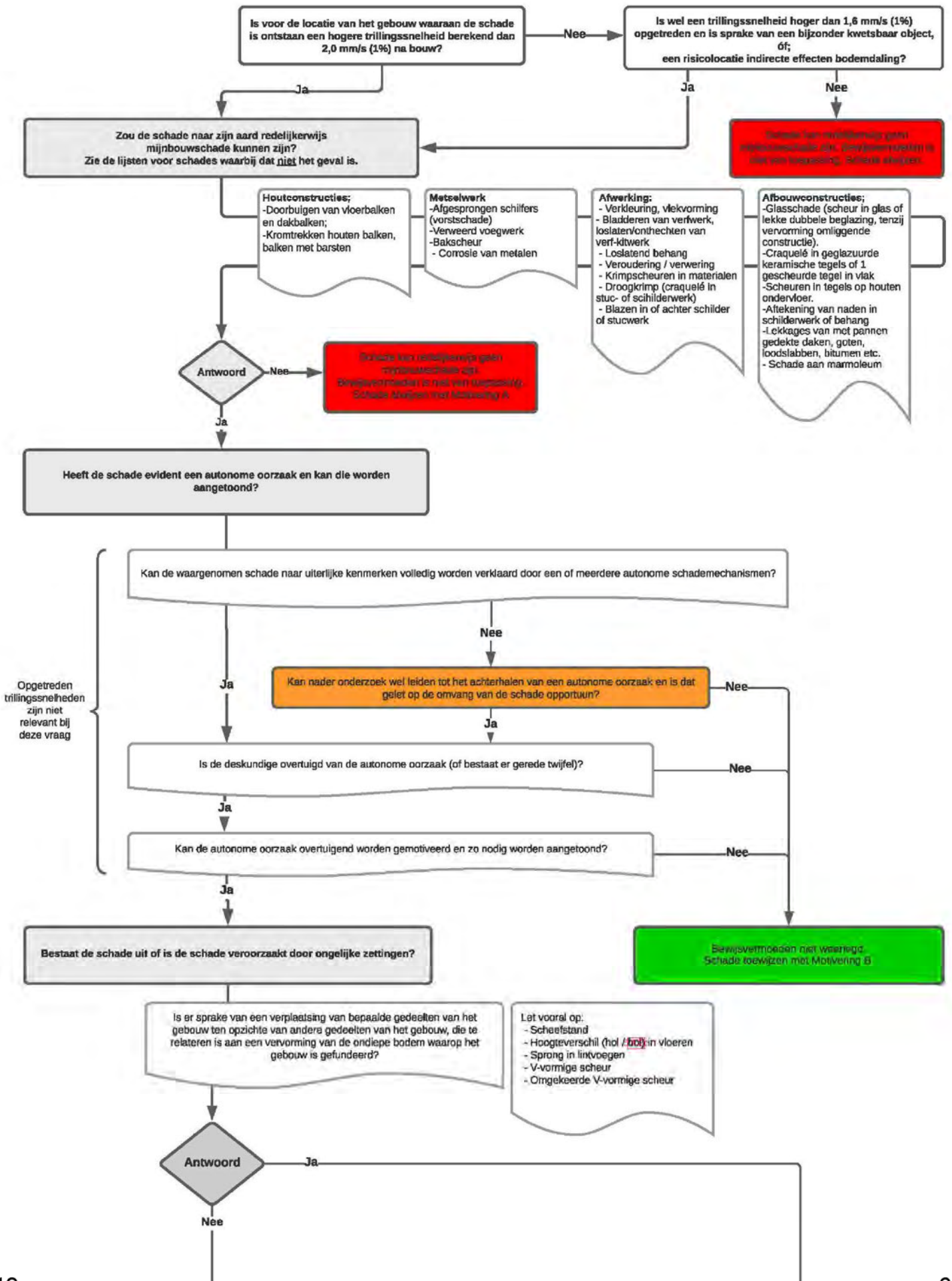
Ja
Bewijsvermoeden is weerlegd voor wat betreft het ontstaan of het verergeren van de verandering.

Beoordeling eventuele verergering scheurvorming op basis van kader niet-zettingsschade. Bij afwijzing gebruiken Motivering G. Bij toewijzing gebruiken Motivering H.

Motivering A	De schade bestaat uit [...]. Dergelijke schade kan naar zijn aard niet zijn ontstaan of zijn verergerd door de trillingen die optreden als gevolg van de aardbevingen door mijnbouwactiviteiten. Trillingen kunnen - ongeacht de sterkte - namelijk niet tot zulke schade leiden. Dit betekent dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is op deze schade én dat geen causaal verband kan worden aangenomen.
Motivering B	Het ontstaan van deze schade kan niet (in volle omvang of met voldoende zekerheid) wordt verklaard. Dit betekent dat wordt vermoed dat de schade is ontstaan of verergerd door trillingen als gevolg van aardbevingen.
Motivering C	Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het mogelijk dat de schade is ontstaan of verergerd door de trillingen als gevolg van aardbevingen
Motivering D	De schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door [...]. Er bestaat dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade. Verder is het gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, uiterst onwaarschijnlijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de waargenomen schade. Het bewijsvermoeden is daarmee weerlegd.
Motivering E	Deze schade heeft een autonome oorzaak, maar zonder nader onderzoek kan niet worden uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op deze schade. Gelet op de relatief beperkte kosten van herstel van schade, adviseert de deskundige dit nader onderzoek achterwege te laten en de schade te vergoeden.
Motivering F	
Motivering G	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting of de bijbehorende schade/scheurvorming.
Motivering H	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting. De deskundige concludeert dat trillingen door aardbevingen er wel toe kunnen hebben geleid dat de schade/scheurvorming die in eerste instantie een gevolg is van de zetting, vervolgens is verergerd. Om deze reden wordt geadviseerd om wel een vergoeding toe te kennen voor het herstel van de scheurvorming.

Beoordelingsschema mijnbouwschade

Definitief 1 juli 2021

Overige schade
Kunnen trillingen door aardbevingen de schade toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Wat is het materiaal van het bouwelement waaraan schade is ontstaan?

Metselwerk / brosse steenachtige materialen / niet-gewapend beton / overige

Gewapend beton / hout

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar vóór 1940? of
- Is het gebouw gevoelig?

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar vóór 1940? of
- Is het gebouw gevoelig?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
(2 mm/s (25%) of
5 mm/s (1%)
geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
(3 mm/s (25%) of
8,5 mm/s (1%)
geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
(7,8 mm/s (25%) of
20 mm/s (1%)
geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan:
(13,3 mm/s (25%) of
34 mm/s (1%)
geweest?

Ja Nee

Ja Nee

Nee Ja

Nee Ja

Invalide van trilling onaanvaardig. Bewijsvermoeden weerlegt. Schade afwijzen met Motivering D.

Gaat het om omvangrijke schade?
- Meer dan € 2.500,- (incl. btw) herstellkosten voor een individuele schade, of ;
- € 5.000,- (incl. btw) voor meerdere schades met dezelfde autonome oorzaak gezamenlijk?

Nee
Heeft de invloed van trillingen kunnen leiden tot een toename van de herstellkosten?

Ja
Nader onderzoek uitvoeren naar schade, aannemelijkheid invloed van trillingen en toerekenbaarheid schade aan trillingen.

Nee
Invloed van trillingen op schade onaanvaardig. Schade afwijzen. Motivering D.

Ja
Invloed van trillingen niet onaannemelijk. Herstellkosten integraal vergoeden. Motivering C.

Nee
Invloed van trillingen op schade onaanvaardig. Schade afwijzen. Motivering D.

Ja
Invloed van trillingen niet onaannemelijk. Schade begroten, eventueel naar toerekenbaarheid. Motivering C of F.

Zettingsschade
Kunnen trillingen door aardbevingen de zetting toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 16 mm/s (1%) geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 40 mm/s (1%) geweest of is er in de ondiepe ondergrond (tot 5 m) een zandlaag (> 10cm) aanwezig?

Ja
Kost de zettingsschade vermoedelijk meer dan € 5.000,- (incl. btw) om te herstellen?

Ja
Specialistisch onderzoek uitvoeren naar verdichtingsgevoeligheid ondergrond én oorzaak zetting (incl. berekeningen).

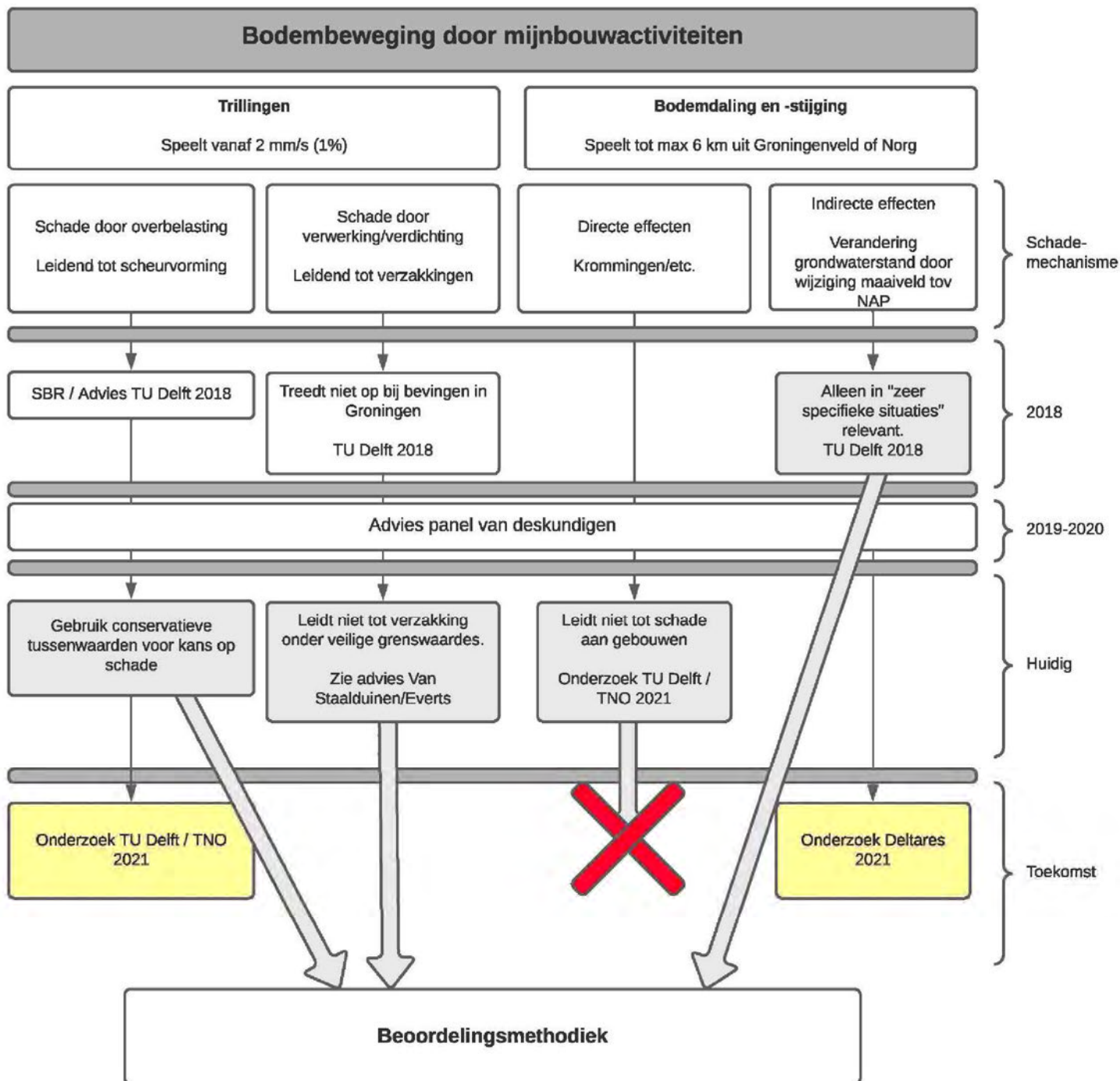
Nee
Bewijsvermoeden niet weerlegt. Schade toewijzen met Motivering E (incl. opmerking dat nader onderzoek geleet op kosten niet opportuun is).

Nee
Ondergrond niet verdichtingsgevoelig én autonome oorzaak zetting bewezen?

Ja
Bewijsvermoeden in weerlegde vorm wat betreft het ontstaan of het verergeren van de zettingsschade.

Nee
Beoordeling eventuele verergering scheurvorming op basis van kader niet-zettingsschade. Bij afwijzing gebruiken Motivering G, bij toewijzing gebruiken Motivering H.

Motivering A	De schade bestaat uit [...]. Dergelijke schade kan naar zijn aard niet zijn ontstaan of zijn verergerd door de trillingen die optreden als gevolg van de aardbevingen door mijnbouwactiviteiten. Trillingen kunnen - ongeacht de sterkte - namelijk niet tot zulke schade leiden. Dit betekent dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is op deze schade én dat geen causaal verband kan worden aangenomen.
Motivering B	Het ontstaan van deze schade kan niet (in volle omvang of met voldoende zekerheid) wordt verklaard. Het bewijsvermoeden is niet weerlegd.
Motivering C	Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het mogelijk dat de schade is ontstaan of verergerd door de trillingen als gevolg van aardbevingen
Motivering D	De schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door [...]. Er bestaat dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade. Verder is het gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, uiterst onwaarschijnlijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de waargenomen schade of de kosten van herstel. Het bewijsvermoeden is daarmee weerlegd.
Motivering E	Deze schade heeft een autonome oorzaak, maar zonder nader onderzoek kan niet worden uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op deze schade. Gelet op de relatief beperkte kosten van herstel van schade ten opzichte van de onderzoekskosten, adviseert de deskundige dit nader onderzoek achterwege te laten en de schade te vergoeden.
Motivering F	De deskundige is van oordeel dat deze schade is veroorzaakt door [...]. Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het wel mogelijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ontstane schade. De deskundige is op basis daarvan van oordeel dat [...] % van de totale kosten van herstel aan de de invloed van aardbevingen kan worden toegerekend. Daarbij is van belang dat [...]
Motivering G	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting of de bijbehorende schade/scheurvorming.
Motivering H	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting. De deskundige concludeert dat trillingen door aardbevingen er wel toe kunnen hebben geleid dat de schade/scheurvorming die in eerste instantie een gevolg is van de zetting, vervolgens is verergerd. Om deze reden wordt geadviseerd om wel een vergoeding toe te kennen voor het herstel van de scheurvorming.

Causaliteitsbeoordeling mijnbouwschade

31 maart 2021 (ambtelijk concept)

1. Inleiding

Centrale vraag is op dit moment hoe we ervoor zorgen dat een betrouwbare en eenduidige causaliteitsbeoordeling tot stand komt in de adviezen van de deskundigen. Op dit moment is in de werkinstructie voor de deskundigen opgenomen dat het bewijsvermoeden van toepassing is op vrijwel alle fysieke schades binnen het effectgebied, zoals gedefinieerd in het paneladvies, en dat dit vermoeden alleen is weerlegd indien met een voldoende grote mate van zekerheid een andere uitsluitende oorzaak van de schade kan worden aangetoond. De trillingstool kan daarbij als ondersteunend bewijs worden gebruikt.

In de werkinstructie is echter niet uitgewerkt hoe deze beoordeling moet worden uitgevoerd of op welke manier de trillingstool moet worden geïnterpreteerd. Evenmin is helderheid gegeven omtrent de relevantie van diepe bodemdaling- en stijging, als vorm van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten.

Dit leidt ertoe dat deze werkinstructie niet eenduidig wordt uitgevoerd. In dit memorandum wordt daarom een voorstel gedaan voor hoe het IMG de beoordelingen zou moeten vormgeven.

2. Effectgebied

Voor de werkwijze van het Instituut is in de eerste plaats de reikwijdte van het effectgebied van belang. In het paneladvies was dit gebied bepaald aan de hand van de twee verschillende vormen van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten:

1. diepe bodemdaling- en stijging door het legen of vullen van het Groningenveld of de gasopslag Norg, en;
2. trillingen door aardbevingen.

Voor wat betreft de diepe bodemdaling en -stijging is in het paneladvies gesteld dat hierdoor alleen schade zou kunnen ontstaan binnen een afstand van 6 km van het Groningenveld of de gasopslag Norg.

Voor trillingen is het criterium van 2 mm/s (met 1% overschrijdingskans) aangehouden.

2.1. Diepe bodemdaling- en stijging

De directe effecten van bodemdaling- en stijging (krommingen/rek van het aardoppervlakte) leidt volgens het advies van TNO en TU Delft niet tot schade aan gebouwen. Er bestaat geen reden om aan de inhoud van dit advies te twijfelen, zodat wordt geadviseerd om de inhoud van dit advies over te nemen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in het advies van het panel *niet* is gezegd dat diepe bodemdaling leidt tot gebouwschade. Er is slechts gezegd dat als er schade optreedt, dit binnen het 6 km gebied moet zijn. Voor het overige is het advies van de TU Delft en TNO in lijn met eerdere onderzoeken van onder meer de Tcbb en het SodM.

De indirecte effecten van diepe bodemdaling of -stijging op gebouwen moeten nog nader worden onderzocht door Deltares. Het is al wel duidelijk dat deze effecten zich alleen in "zeer uitzonderlijke situaties" kunnen voordoen (zie TU Delft 2018).

Het gaat hierbij volgens Piet van Staalduinen dan om gebouwen die zeer dicht naast oppervlaktewateren liggen én waar veel bodemdaling heeft plaatsgevonden (meer dan 10 cm). Vanwege dit laatste, is dit eigenlijk geen realistisch schademechanisme voor het zuidelijke deel van Norg of het Groningenveld. Daar is de bodemdaling immers over een zeer lange periode, slechts zeer beperkt opgetreden. Het cyclisch effect van de gasopslag Norg is voorts sowieso niet relevant voor het grondwater, omdat dit slechts leidt tot een verschil van 2 cm, hetgeen op het grondwater verwaarloosbaar is.

Het indirecte effect van bodemdaling moet dus wel nader worden onderzocht, maar is gelet op het zeer uitzonderlijke karakter daarvan in de praktijk niet relevant voor de beoordeling binnen het effectgebied van trillingen. Buiten het effectgebied is het als gezegd alleen relevant indien sprake is van een risicolocatie.

Dit betekent dat het criterium voor het bepalen van het effectgebied aan de hand van de afstand tot 6 km van het Groningenveld of de gasopslag Norg, zoals was genoemd in het advies van het panel van deskundigen van 2019, in beginsel geen goed criterium meer is voor het afbakenen van het gebied waar het bewijsvermoeden van toepassing is. De enkele ligging in dit gebied is als zodanig immers geen relevant gegeven voor de mogelijkheid van het ontstaan van gebouwschade.

2.2. Trillingen door aardbevingen

Daarmee resteren in normale gevallen van gebouwschade alleen trillingen door aardbevingen als relevante veroorzaker.

Het panel heeft een grenswaarde van 2 mm/s (1% overschrijdingskans gesteld) geadviseerd, waaronder mijnbouwschade redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Deze grenswaarde is gebaseerd op de gedachte dat er bij deze trillingssnelheid – uitgaande van een gevoelig gebouw én herhaalde trillingen – een kans van 1 op 10.000 zou bestaan op het ontstaan van schade. Dit is als bekend een zéér lage normstelling die – ook juridisch gezien – evengoed op een hoger niveau gelegd had kunnen worden. Er bestaan op dit moment evenwel geen dwingende redenen om deze norm bij te stellen, zodat wordt geadviseerd deze norm aan te houden.

Dit betekent dus dat het effectgebied afgebakend blijft worden door de beving van Huizinge. Binnen dit gebied wordt ervan uitgegaan dat de meeste schades redelijkerwijs mijnbouwschade zouden kunnen zijn, tenzij het bewijsvermoeden is weerlegd.

2.3. Tussenconclusie effectgebied

Het voorgaande zou betekenen dat het effectgebied wordt bepaald aan de hand van de grens van 2 mm/s met een overschrijdingskans van 1%. Dit is in praktijk bepaald door de beving van Huizinge.

Een woning die is gelegen buiten dit effectgebied wordt in beginsel niet opgenomen en aansprakelijkheid wordt zonder nader onderzoek afgewezen, omdat het bij die woning per definitie niet aannemelijk is dat er sprake is van mijnbouwschade (de kans daarop is immers – ruimschoots – kleiner dan 1 op 10.000). Dit betekent dat een woning die is gelegen buiten het effectgebied voor trillingen, in beginsel niet wordt opgenomen, tenzij sprake is van een bijzondere situatie.

Daarbij gelden twee typen bijzondere situaties:

- een bijzonder gevoelig object als bedoeld in het paneladvies (zie nader advies Van Staalduinen), of;
- risicolocatie voor indirecte effecten bodemdaling (te bepalen aan de hand van het nader advies van Deltares)

3. Weerleggen van het bewijsvermoeden

Bij het weerleggen van het bewijsvermoeden geldt als hoofdregel dat het vermoeden is weerlegd als voldoende aannemelijk is dat geen sprake is van mijnbouwschade. Dit is in overeenstemming met het criterium van de Hoge Raad en de werkwijze van het IMG. Binnen die hoofdrege l geldt als bewijsbeleid dat het vermoeden is weerlegd indien met een voldoende hoge mate van zekerheid een andere, uitsluitende oorzaak voor de schade kan worden aangetoond.

Deze formule vergt naar mijn mening tenminste op twee onderdelen verduidelijking:

3.1. Voldoende hoge mate van zekerheid ("evident en aantoonbaar")

De eerste vraag is wat een voldoende hoge mate van zekerheid is. Met andere woorden: wat is evident en aantoonbaar in de zin van het paneladvies? Duidelijk is dat dit een deskundigenoordeel vergt omtrent de oorzaak van de schade dat voldoende is gemotiveerd. Het vergt geen onomstotelijk bewijs, maar wel een zeer hoge mate van waarschijnlijkheid.

Hoe dit concreet moet worden ingevuld, hangt af van zowel de waarschijnlijkheid van de autonome oorzaak als de onwaarschijnlijkheid van mijnbouwschade. Als de autonome oorzaak zeer waarschijnlijk is, kan een restkans op mijnbouwschade op het gebouw van 5% worden geaccepteerd. In andere gevallen kan een restkans van 1% worden aangehouden. Beneden deze

grenzen is er dus een voldoende hoge mate van zekerheid over de autonome oorzaak van de schade.

3.2. Uitsluitende oorzaak

Ten tweede is het de vraag hoe de combinatie van deze kans, zich verhoudt met de eis dat er sprake zou moeten zijn van een uitsluitende autonome oorzaak (en er dus geen verergering zou zijn).

Dit is met name van belang, omdat er bijna altijd een kleine kans is dat er een minieme verergering van een schade is opgetreden, maar in het overgrote deel van de gevallen is een dergelijke verergering niet eens zichtbaar voor het menselijk oog.

Om deze reden wordt geadviseerd ervan uit te gaan dat een eventuele verergering van een schade in elk geval significant (in de zin van: betekenisvol) moet zijn geweest. Dit criterium wordt in elk geval niet gehaald indien de verergering niet zichtbaar is voor het menselijke oog. Daarnaast kan ook een zeer kleine kans op een minieme verergering (<10%) als verwaarloosbaar worden beschouwd.

3.3. Toepassing bewijsvermoeden in het concrete geval

Hiervoor is al aangegeven dat de huidige werkinstructie onvoldoende houvast biedt aan deskundigen om het voorgaande goed en eenduidig toe te passen. Uitgaande van de hiervoor genoemde uitgangspunten, kan de werkinstructie echter worden geconcretiseerd om dit alsnog mogelijk te maken. We weten dan immers dat alleen trillingen door aardbevingen gelden als relevant schademechanismen. Om deze reden wordt voorgesteld om aan de hand van een stroomschema voor de deskundigen helderheid te geven over:

- A. onder welke omstandigheden de deskundige met voldoende zekerheid een autonome oorzaak kan aanwijzen, en of;
- B. hoe de invloed van trillingen door bodembeweging moet worden meegewogen.

Bij het bepalen van de invloed van trillingen door aardbevingen op schades, wordt onderscheid gemaakt tussen drie groepen van schades:

- groep 1: schades waarop trillingen nooit van invloed kunnen zijn;
- groep 2: schades waarop trillingen wel van invloed kunnen zijn;
- groep 3: zettingsschades

Het stroomschema is al bijlage toegevoegd.

4. Toelichting stroomschema

Hierna worden de stappen in het stroomschema toegelicht.

4.1. Redelijkerwijs mijnbouwschade?

Eerst moet worden gezien of de schade naar zijn aard redelijkerwijs door mijnbouw zou kunnen zijn ontstaan en of het bewijsvermoeden daar dus op van toepassing is (groep 1).

Dit geldt in ieder geval niet als het gaat om één van de schades die expliciet zijn uitgesloten in het paneladvies (afbladderende verf etc.). Deze schades kunnen immers nooit door mijnbouw zijn ontstaan.

Daarnaast zijn er diverse andere schadesoorten die niet door mijnbouw kunnen zijn ontstaan (lekkende beglazing, craquelé etc.). Het is belangrijk die lijst zo compleet en up-to-date mogelijk te maken. In bijlage 1 is de meest recente versie van deze lijst opgenomen; die in beginsel limitatief van aard zou moeten zijn.

4.2. Aantoonbare autonome oorzaak?

Vervolgens moet worden gezien of aangetoond kan worden dat de schade een autonome oorzaak heeft. Bij de vraag of aangetoond kan worden dat de schade een autonome oorzaak heeft, gelden onder meer de volgende uitgangspunten:

- De deskundige moet de waargenomen schade kunnen relateren aan een uitlegbaar schademechanisme (krimp/uitzetting/doorbuiging/onvoldoende sterkte/etc.) en dat mechanisme moet de schade ook daadwerkelijk (in volle omvang) verklaren;
- het mechanisme mag ook niet strijdig zijn met het moment waarop de schade is ontstaan (als dat moment kan worden vastgesteld);
- er mag in dit stadium géén acht worden geslagen op de trillingssnelheden die ter plaatse zijn opgetreden. De trillingssnelheden mogen dus nooit gebruikt worden om te redeneren dat er wel een autonome oorzaak *moet* zijn.
- De deskundige moet voor alle schades waarvoor hij een autonome oorzaak aanwezig acht, die oorzaak overtuigend kunnen motiveren en ook bij eventuele nadere bevraging kunnen aantonen. Hier kunnen hoge eisen aan gesteld worden. Dit geldt ongeacht het aantal schades aan de betreffende woning.
- Als er bij een deskundige gerede twijfel bestaat over of er voor de schade een autonome oorzaak bestaat, dan moet hij de vraag ontkennend beantwoorden. De vraag mag alleen bevestigend worden beantwoord indien de deskundige voldoende zeker is over de aangewezen autonome oorzaak.

Als er geen autonome oorzaak kan worden aangetoond, dan is de conclusie dat het bewijsvermoeden niet kan worden weerlegd en dat de schade moet worden vergoed.

4.3. Toetsing aan trillingssnelheden

Als aangetoond kan worden wat de autonome oorzaak van de schade is, moet vervolgens worden getoetst of het (on)waarschijnlijk is dat trillingen deze schade toch hebben veroorzaakt of kunnen hebben verergerd. Pas in dit stadium mag de deskundige de opgetreden trillingssnelheden dus in ogenschouw nemen.

Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen normale schades (groep 2) en zettingsschades (groep 3). Aanleiding voor dit onderscheid is het feit dat een zettingsschade pas bij hogere trillingssnelheden invloed van mijnbouw kan ondervinden. In beide gevallen móet de trillingstool worden gebruikt. Het is niet toegestaan om toetsing aan de trillingstool achterwege te laten, omdat ook dit tot niet-eenduidige adviezen zal leiden.

4.3.1. Toetsing aan trillingssnelheden – reguliere schades (schades door overbelasting/onvoldoende sterkte)

Als sprake is van een gevoelige woning kan zich eerder mijnbouwschade door trillingen voordoen dan bij een niet-gevoelige woning. Dit onderscheid wordt nu korthedshalve bepaald aan de hand

van de vraag of het in slechte staat is en of het een woning van vóór 1940 is. Bij twijfel moet de woning als gevoelig worden aangemerkt.

Bij een gevoelige woning wordt voorgesteld om voor metselwerk te werken met een grenswaarde van 5 mm/s (1%). Deze grenswaarde is gelijk aan een trillingssnelheid van 2 mm/s met 25% overschrijdingskans. Voor niet-gevoelige objecten kan een grenswaarde van 8,5 mm/s (1%) worden aangehouden. Dit staat gelijk aan een grenswaarde van 3 mm/s bij 25% overschrijdingskans. Deze grenswaarden zijn zeer veilig, omdat wordt gewerkt met een veiligheidsfactor van 1,5 ten opzichte van de grenswaarden uit de SBR Trillingsrichtlijn A waarbij een 1% kans op schade bestaat. Ook volgens de TU Delft, ligt bij een dergelijke grenswaarde de kans op schade ruimschoots onder de 1% (zie onderzoek TU Delft 2018). Voor gewapend-beton en hout gelden hogere grenswaarden.

Als dus sprake is van een aantoonbare autonome oorzaak en de kans op schade door trilling is zeer klein omdat deze grenswaarden niet zijn overschreden, dan kan het bewijsvermoeden weerlegd worden geacht.

De hiervoor bedoelde beoordeling kan uiteraard verder worden gespecificeerd en uitgebouwd aan de hand van de individuele situatie, maar omwille van de eenvoud wordt hier in het kader van dit stroomschema van afgezien.

4.3.2. Toetsing aan trillingssnelheden - zettingsschade

Langs dezelfde lijn wordt gekeken bij zettingsschades. Het gaat hierbij steeds om de potentiële schademechanismen van verweking of verdichting van de ondiepe ondergrond als gevolg van trillingen door aardbevingen. Het Instituut kan ten aanzien van deze mechanismen tot uitgangspunt nemen dat de trillingen die in Groningen hebben plaatsgevonden, niet tot het optreden van deze mechanismen hebben geleid (TU Delft 2018). Het Instituut hanteert vanuit de hoge eisen die worden gesteld vanuit het bewijsvermoeden, evenwel de veilige grenswaarden zoals genoemd in het advies van ir. Van Staalduinen voor de beantwoording van de vraag of deze mechanismen uitgesloten kunnen worden geacht.

Als sprake is van een aantoonbare autonome oorzaak en de trillingssnelheid is lager dan 16 mm/s, dan is het bewijsvermoeden weerlegd. Dit is gebaseerd op het advies van ir. Van Staalduinen. Hetzelfde geldt als alleen sprake is van klei of veengrond en de trillingssnelheid lager is dan 40 mm/s.

Als de trillingssnelheid hoger is dan 40 mm/s of hoger dan 16 mm/s met zandgrond, moet nader specialistisch onderzoek worden uitgevoerd, dat het bestek van deze werkinstructie te buiten gaat. Het is dus niet zo, dat bij overschrijding van deze grenswaarden daadwerkelijk sprake is van verweking of verdichting, laat staat dat de geconstateerde schade daaraan kan worden toegerekend. Dit moet specialistisch onderzoek dus uitwijzen. Dergelijke onderzoek kan bij kleine schades omwille van de proceskosten achterwege worden gelaten.

Bijlage 1: schades die redelijkerwijs niet door mijnbouw kunnen zijn ontstaan of verergerd

Uit het advies van het panel van deskundigen:

- Verkleuring, vlekvorming
- Bladderen van verfwerk, loslaten/onthechten van verf-/kitwerk
- Veroudering, verwerking;
- Krimpscheuren in materialen.
-

Aanvullende lijst

Betonconstructies

- Craquelé in betonvloer of afwerkvloer
- Verticale scheuren in gesloten betonwand;
- Scheuren in plafond ter plaatse van de naad tussen breedplaten
- Scheuren in plafond ter plaatse van V-vormige naad tussen kanaalplaten
- Scheuren of afgesproken dekking ten gevolge van roestvorming ankers en/of wapening

Metselwerk

- Afsprongen schilfers (vorstschade)
- Verticale scheur in lange gesloten wand (dilatatiescheur)
- Verweerd voegwerk

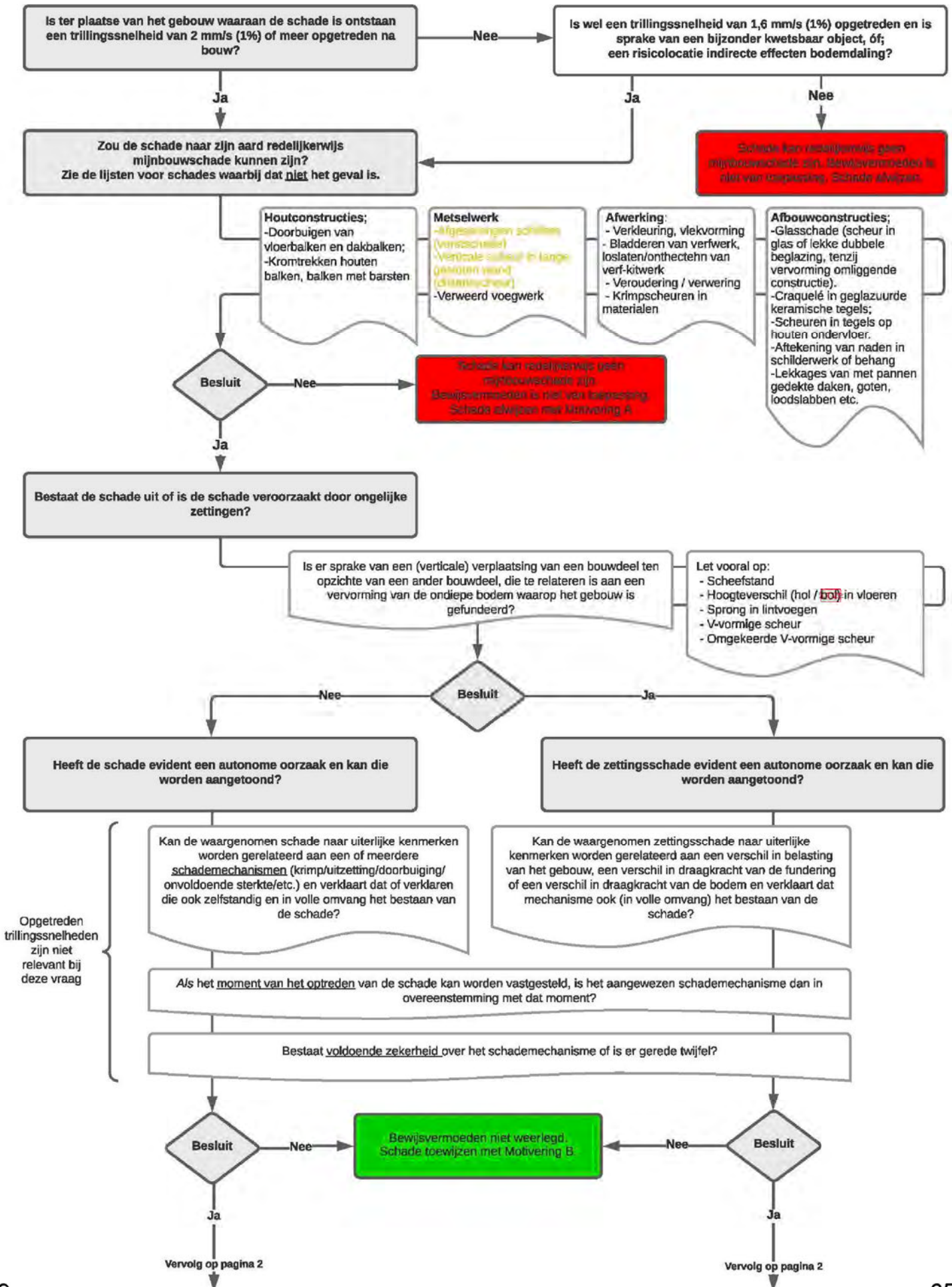
Houtconstructies;

- Doorbuigen van vloerbalken en dakbalken;
- Kromtrekken houten balken, balken met barsten

Afbouwconstructies;

- Glasschade (scheur in glas of lekke dubbele beglazing, tenzij vervorming omliggende constructie).
- Craquelé in geglazuurde keramische tegels;
- Scheuren in tegels op houten ondervloer.
- Aftekening van naden in schilderwerk of behang
- Lekkages van met pannen gedekte daken, goten, loodslabben etc.

Beoordelingschema mijnbouwschade

Ja

Ja

Kunnen trillingen door aardbevingen de schade toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Kunnen trillingen door aardbevingen de zetting toch hebben doen ontstaan of (zichtbaar) hebben verergerd?

Aan wat voor bouwelement is de schade ontstaan?

Normaal metselwerk / brosse steenachtige materialen / niet-gewapend beton / overige

Gewapend beton / hout

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar ouder dan 1940, of;
- is het gebouw in slechte staat? Zie bijlage 5 SBR.

Is het een gevoelig gebouw?
- Is het bouwjaar ouder dan 1940, of;
- is het gebouw in slechte staat? Zie bijlage 5 SBR.

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 5 mm/s (1%) geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 8,5 mm/s (1%) geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 20 mm/s (1%) geweest?

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 34 mm/s (1%) geweest?

Nee

Ja

Nee

Ja

Gaat het om schade met een maximale breedte van 5 mm?

Kost de schade meer dan € 5.000,- om te herstellen?

Ja

Nee

Ja

Nee

Is de trillingsnelheid hoger dan 16 mm/s (1%) geweest?

Specialistisch onderzoek uitvoeren naar schade en potentiële invloed trillingen.

Invalde van trillingen op verergering schade niet onwaarschijnlijk. Bewijsvermoeden is niet weerlegd. Schade toewijzen met Motivering C.

Bewijsvermoeden niet weerlegd. Schade toewijzen met Motivering E (incl. opmerking dat nader onderzoek gelet op kosten niet opportuun is).

Invalde van trilling zeer onwaarschijnlijk. Bewijsvermoeden weerlegd. Schade afwijzen met Motivering D.

Nee
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 16 mm/s (1%) geweest?

Ja
Is de trillingssnelheid na bouw hoger dan 40 mm/s (1%) geweest of is er in de ondiepe ondergrond (tot 5 m) een zandlaag (> 10cm) aanwezig?

Ja
Kost de zettingschade meer dan € 5.000,- om te herstellen?

Ja
Specialistisch onderzoek uitvoeren naar verdichtingsgevoeligheid ondergrond én oorzaak zetting (incl. berekeningen).

Nee
Bewijsvermoeden niet weerlegd. Schade toewijzen met Motivering E (incl. opmerking dat nader onderzoek gelet op kosten niet opportuun is).

Ja
Ondergrond niet verdichtingsgevoelig én autonome oorzaak zetting bewezen?

Nee
Bewijsvermoeden niet weerlegd. Schade toewijzen met Motivering F.

Ja
Bewijsvermoeden is weerlegd voor wat betreft het ontstaan of het verergeren van de verzakking.

Beoordeling eventuele verergering scheurvorming op basis van kader niet-zettingschade. Bij afwijzing gebruiken Motivering G, bij toewijzing gebruiken Motivering H.

Beoordeling eventuele verergering scheurvorming op basis van kader niet-zettingschade.

Bij afwijzing gebruiken Motivering G, bij toewijzing gebruiken Motivering H.

Motivering A	De schade bestaat uit [...]. Dergelijke schade kan naar zijn aard niet zijn ontstaan of zijn verergerd door de trillingen die optreden als gevolg van de aardbevingen door mijnbouwactiviteiten. Trillingen kunnen - ongeacht de sterkte - namelijk niet tot zulke schade leiden. Dit betekent dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is op deze schade én dat geen causaal verband kan worden aangenomen.
Motivering B	Het ontstaan van deze schade kan niet (in volle omvang of met voldoende zekerheid) wordt verklaard. Dit betekent dat wordt vermoed dat de schade is ontstaan of verergerd door trillingen als gevolg van aardbevingen.
Motivering C	Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het mogelijk dat de schade is ontstaan of verergerd door de trillingen als gevolg van aardbevingen. Daarom geldt voor deze schade het bewijsvermoeden.
Motivering D	De schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door [...]. Er bestaat dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade. Verder is het gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, uiterst onwaarschijnlijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de waargenomen schade. Het bewijsvermoeden is daarmee weerlegd.
Motivering E	Deze schade heeft een autonome oorzaak, maar zonder nader onderzoek kan niet worden uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op deze schade. Gelet op de relatief beperkte kosten van herstel van schade, adviseert de deskundige dit nader onderzoek achterwege te laten en de schade te vergoeden.
Motivering F	De waargenomen schade heeft een autonome oorzaak, maar gelet op de ondergrond en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden bestaat de mogelijkheid dat trillingen de schade toch hebben veroorzaakt of verergerd. Om deze reden geldt voor deze schade het bewijsvermoeden.
Motivering G	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting of de bijbehorende schade/scheurvorming.
Motivering H	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting. De deskundige concludeert dat trillingen door aardbevingen er wel toe kunnen hebben geleid dat de schade/scheurvorming die in eerste instantie een gevolg is van de zetting, vervolgens is verergerd. Om deze reden wordt geadviseerd om wel een vergoeding toe te kennen voor het herstel van de scheurvorming.

Causaliteitsbeoordeling mijnbouwschade

6 april 2021 (ambtelijk concept)

1. Inleiding

Centrale vraag is op dit moment hoe we ervoor zorgen dat een betrouwbare en eenduidige causaliteitsbeoordeling tot stand komt in de adviezen van de deskundigen. Op dit moment is in de werkinstructie voor de deskundigen opgenomen dat het bewijsvermoeden van toepassing is op vrijwel alle fysieke schades binnen het effectgebied, zoals gedefinieerd in het paneladvies, en dat dit vermoeden alleen is weerlegd indien met een voldoende grote mate van zekerheid een andere uitsluitende oorzaak van de schade kan worden aangetoond. De trillingstool kan daarbij als ondersteunend bewijs worden gebruikt.

In de werkinstructie is echter niet uitgewerkt hoe deze beoordeling moet worden uitgevoerd of op welke manier de trillingstool moet worden geïnterpreteerd. Evenmin is helderheid gegeven omtrent de relevantie van diepe bodemdaling- en stijging, als vorm van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten.

Dit leidt ertoe dat deze werkinstructie niet eenduidig wordt uitgevoerd. In dit memorandum wordt daarom een voorstel gedaan voor hoe het IMG de beoordelingen zou moeten vormgeven.

2. Effectgebied

Voor de werkwijze van het Instituut is in de eerste plaats de reikwijdte van het effectgebied van belang. In het paneladvies was dit gebied bepaald aan de hand van de twee verschillende vormen van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten:

1. diepe bodemdaling door de exploitatie van het Groningenveld of de diepe bodemdaling- en stijging door het legen of vullen van de gasopslag Norg, en;
2. trillingen door aardbevingen.

Voor wat betreft de diepe bodemdaling en -stijging is in het paneladvies gesteld dat hierdoor alleen schade zou kunnen ontstaan binnen een afstand van 6 km van het Groningenveld of de gasopslag Norg. Voor trillingen is het criterium van 2 mm/s (met 1% overschrijdingskans) aangehouden.

2.1. Diepe bodemdaling- en stijging

De directe effecten van bodemdaling- en stijging (krommingen/rek van het aardoppervlakte) leidt volgens het advies van TNO en TU Delft niet tot schade aan gebouwen. Er bestaat geen reden om aan de inhoud van dit advies te twijfelen, zodat reeds om deze wordt geadviseerd om de inhoud van dit advies over te nemen.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in het advies van het panel *niet* is gezegd dat diepe bodemdaling leidt tot gebouwschade. Er is slechts gezegd dat als er schade optreedt, dit binnen het 6 km gebied moet zijn. Voor het overige is het advies van de TU Delft en TNO in lijn met eerdere onderzoeken van onder meer de Tcbb en het SodM.

Opmerking verdient voorts dat volledige helderheid over het feit dat diepe bodemdaling en -stijging niet leidt tot schade aan gebouwen, ook van belang is om tot een eenduidige beoordelingsmethodiek te komen.

De indirecte effecten van diepe bodemdaling of -stijging op gebouwen moeten nog nader worden onderzocht door Deltares. Het is al wel duidelijk dat deze effecten zich alleen in "zeer uitzonderlijke situaties" kunnen voordoen (zie het onderzoek van de TU Delft uit 2018).

Het gaat hierbij volgens Piet van Staalduinen dan om gebouwen die zeer dicht naast oppervlaktewateren liggen én waar veel bodemdaling heeft plaatsgevonden (meer dan 10 cm). Vanwege dit laatste, is dit eigenlijk geen realistisch schademechanisme voor het zuidelijke deel van Norg of het Groningenveld. Daar is de bodemdaling immers over een zeer lange periode, slechts zeer beperkt opgetreden. Het cyclisch effect van de gasopslag Norg is voorts sowieso niet relevant voor het grondwater, omdat dit slechts leidt tot een verschil van 2 cm, hetgeen op het grondwater verwaarloosbaar is.

Het indirecte effect van bodemdaling moet dus wel nader worden onderzocht, maar is gelet op het zeer uitzonderlijke karakter daarvan in de praktijk niet relevant voor de beoordeling binnen het

effectgebied van trillingen. Buiten het effectgebied is het als gezegd alleen relevant indien sprake is van een risicolocatie.

Dit betekent dat het criterium voor het bepalen van het effectgebied aan de hand van de afstand tot 6 km van het Groningenveld of de gasopslag Norg, zoals was genoemd in het advies van het panel van deskundigen van 2019, geen goed criterium meer is voor het afbakenen van het gebied waar het bewijsvermoeden van toepassing is. De enkele ligging in dit gebied is als zodanig immers geen relevant gegeven voor de mogelijkheid van het ontstaan van gebouwschade.

2.2. Trillingen door aardbevingen

Daarmee resteren in normale gevallen van gebouwschade alleen trillingen door aardbevingen als relevante veroorzaker.

Het panel heeft een grenswaarde van 2 mm/s (1% overschrijdingskans gesteld) geadviseerd, waaronder mijnbouwschade redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Deze grenswaarde is gebaseerd op de gedachte dat er bij deze trillingssnelheid – uitgaande van een gevoelig gebouw én herhaalde trillingen – een kans van 1 op 10.000 zou bestaan op het ontstaan van schade. Dit is als bekend een zéér lage normstelling die – ook juridisch gezien – evengoed op een hoger niveau gelegd had kunnen worden. Er bestaan op dit moment evenwel geen dwingende redenen om deze norm bij te stellen, zodat in overweging wordt gegeven om aan deze norm vast te houden.

Dit betekent dus dat het effectgebied afgebakend blijft worden door de beving van Huizinge. Binnen dit gebied wordt ervan uitgegaan dat de meeste schades redelijkerwijs mijnbouwschade zouden kunnen zijn, tenzij het bewijsvermoeden is weerlegd.

2.3. Tussenconclusie effectgebied

Het voorgaande zou betekenen dat het effectgebied wordt bepaald aan de hand van de grens van 2 mm/s met een overschrijdingskans van 1%. Dit is in praktijk bepaald door de beving van Huizinge.

Een woning die is gelegen buiten dit effectgebied wordt in beginsel niet opgenomen en aansprakelijkheid wordt zonder nader onderzoek afgewezen, omdat het bij die woning per definitie niet aannemelijk is dat er sprake is van mijnbouwschade (de kans daarop is immers – ruimschoots – kleiner dan 1 op 10.000). Dit betekent dat een woning die is gelegen buiten het effectgebied voor trillingen, in beginsel niet wordt opgenomen, tenzij sprake is van een bijzondere situatie.

Daarbij gelden twee typen bijzondere situaties:

- een bijzonder gevoelig object als bedoeld in het paneladvies (zie nader advies Van Staalduinen), of;
- risicolocatie voor indirecte effecten bodemdaling (te bepalen aan de hand van het nader advies van Deltares)

3. Weerleggen van het bewijsvermoeden

Bij het weerleggen van het bewijsvermoeden geldt als hoofddregel dat het vermoeden is weerlegd als voldoende aannemelijk is dat geen sprake is van mijnbouwschade. Dit is in overeenstemming met het criterium van de Hoge Raad en de werkwijze van het IMG. Binnen die hoofddregel geldt als bewijsbeleid dat het vermoeden is weerlegd indien met een voldoende hoge mate van zekerheid een andere, uitsluitende oorzaak voor de schade kan worden aangetoond.

Deze formule vergt ten minste op twee onderdelen verduidelijking:

3.1. Voldoende hoge mate van zekerheid ("evident en aantoonbaar")

De eerste vraag is wat een voldoende hoge mate van zekerheid is. Met andere woorden: wat is evident en aantoonbaar in de zin van het paneladvies? Duidelijk is dat dit een deskundigenoordeel vergt omtrent de oorzaak van de schade dat voldoende is gemotiveerd. Het vergt geen onomstotelijk bewijs, maar wel een hoge mate van waarschijnlijkheid.

Hoe dit concreet moet worden ingevuld, hangt af van zowel de waarschijnlijkheid van de autonome oorzaak als de onwaarschijnlijkheid van mijnbouwschade. Het is voorstelbaar dat als de autonome

oorzaak zeer waarschijnlijk is, een restkans op mijnbouwschade op het gebouw van 5% als acceptabel kan worden geacht. In andere gevallen kan een restkans van 1% worden aangehouden.

Als dus sprake is van een aantoonbare autonome oorzaak én de grenswaarden voor de restkansen niet worden overschreden, bestaat er een voldoende hoge mate van zekerheid over de autonome oorzaak van de schade.

3.2. Uitsluitende oorzaak

Ten tweede is het de vraag hoe de combinatie van deze kans, zich verhoudt met de eis dat er sprake zou moeten zijn van een uitsluitende autonome oorzaak (en er dus geen verergering zou zijn).

Dit is met name van belang, omdat er bijna altijd een kleine kans is dat er een minieme verergering van een schade is opgetreden, maar in het overgrote deel van de gevallen is een dergelijke verergering niet eens zichtbaar voor het menselijk oog.

Om deze reden wordt geadviseerd ervan uit te gaan dat een eventuele verergering van een schade in elk geval significant (in de zin van: betekenisvol c.q. zichtbaar) moet zijn geweest. Dit criterium wordt in elk geval niet gehaald indien de verergering niet zichtbaar is voor het menselijke oog. Daarnaast kan ook een zeer kleine kans op een minieme verergering (<10%) als verwaarloosbaar worden beschouwd.

3.3. Toepassing bewijsvermoeden in het concrete geval

Hiervoor is al aangegeven dat de huidige werkinstructie onvoldoende houvast biedt aan deskundigen om het voorgaande goed en eenduidig toe te passen. Uitgaande van de hiervoor genoemde uitgangspunten, kan de werkinstructie echter worden geconcretiseerd om dit alsnog mogelijk te maken. We weten dan immers dat alleen trillingen door aardbevingen gelden als relevant schademechanismen. Om deze reden wordt voorgesteld om aan de hand van een stroomschema voor de deskundigen helderheid te geven over:

- A. onder welke omstandigheden de deskundige met voldoende zekerheid een autonome oorzaak kan aanwijzen, en of;
- B. hoe de invloed van trillingen door bodembeweging moet worden meegewogen.

Bij het bepalen van de invloed van trillingen door aardbevingen op schades, wordt onderscheid gemaakt tussen drie groepen van schades:

- groep 1: schades waarop trillingen nooit van invloed kunnen zijn;
- groep 2: schades waarop trillingen wel van invloed kunnen zijn;
- groep 3: zettingsschades

Het stroomschema is als bijlage toegevoegd.

4. Toelichting stroomschema

Hierna worden de stappen in het stroomschema toegelicht.

4.1. Redelijkerwijs mijnbouwschade?

Eerst moet worden gezien of de schade naar zijn aard redelijkerwijs door mijnbouw zou kunnen zijn ontstaan en of het bewijsvermoeden daar dus op van toepassing is (groep 1).

Dit geldt in ieder geval niet als het gaat om één van de schades die expliciet zijn uitgesloten in het paneladvies (afbladderende verf etc.). Deze schades kunnen immers nooit door mijnbouw zijn ontstaan.

Daarnaast zijn er diverse andere schadesoorten die niet door mijnbouw kunnen zijn ontstaan (lekke beglazing, craquelé etc.). Het is belangrijk die lijst zo compleet en up-to-date mogelijk te maken. In bijlage 1 is de meest recente versie van deze lijst opgenomen; die in beginsel limitatief van aard zou moeten zijn.

4.2. Aantoonbare autonome oorzaak?

Vervolgens moet worden gezien of aangetoond kan worden dat de schade een autonome oorzaak heeft. Bij de vraag of aangetoond kan worden dat de schade een autonome oorzaak heeft, gelden onder meer de volgende uitgangspunten:

- De deskundige moet de waargenomen schade kunnen relateren aan een uitlegbaar schademechanisme (krimp/uitzetting/doorbuiging/onvoldoende sterkte/etc.) en dat mechanisme moet de schade ook daadwerkelijk (in volle omvang) verklaren;
- het mechanisme mag ook niet strijdig zijn met het moment waarop de schade is ontstaan (als dat moment kan worden vastgesteld);
- er mag in dit stadium géén acht worden geslagen op de trillingssnelheden die ter plaatse zijn opgetreden. De trillingssnelheden mogen dus nooit gebruikt worden om te redeneren dat er wel een autonome oorzaak *moet* zijn.
- De deskundige moet voor alle schades waarvoor hij een autonome oorzaak aanwezig acht, die oorzaak overtuigend kunnen motiveren en ook bij eventuele nadere bevraging kunnen aantonen. Hier kunnen hoge eisen aan gesteld worden. Dit geldt ongeacht het aantal schades aan de betreffende woning.
- Als er bij een deskundige gerede twijfel bestaat over of er voor de schade een autonome oorzaak bestaat, dan moet hij de vraag ontkennend beantwoorden. De vraag mag alleen bevestigend worden beantwoord indien de deskundige voldoende zeker is over de aangewezen autonome oorzaak.

Als er geen autonome oorzaak kan worden aangetoond, dan is de conclusie dat het bewijsvermoeden niet kan worden weerlegd en dat de schade moet worden vergoed.

4.3. Toetsing aan trillingssnelheden

Als aangetoond kan worden wat de autonome oorzaak van de schade is, moet vervolgens worden getoetst of het (on)waarschijnlijk is dat trillingen deze schade toch hebben veroorzaakt of kunnen hebben verergerd. Pas in dit stadium mag de deskundige de opgetreden trillingssnelheden dus in ogenschouw nemen.

Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen normale schades (groep 2) en zettingsschades (groep 3). Aanleiding voor dit onderscheid is het feit dat een zettingsschade pas bij hogere trillingssnelheden invloed van mijnbouw kan ondervinden. In beide gevallen móet de trillingstool worden gebruikt. Het is niet toegestaan om toetsing aan de trillingstool achterwege te laten, omdat ook dit tot niet-eenduidige adviezen zal leiden.

4.3.1. Toetsing aan trillingssnelheden – reguliere schades (schades door overbelasting/onvoldoende sterkte)

Als sprake is van een gevoelige woning kan zich eerder mijnbouwschade door trillingen voordoen dan bij een niet-gevoelige woning. Dit onderscheid wordt nu korthedshalve bepaald aan de hand

van de vraag of het in slechte staat is en of het een woning van vóór 1940 is. Bij twijfel moet de woning als gevoelig worden aangemerkt.

Bij een gevoelige woning wordt voorgesteld om voor metselwerk te werken met een grenswaarde van 5 mm/s (1%). Deze grenswaarde is gelijk aan een trillingssnelheid van 2 mm/s met 25% overschrijdingskans. Voor niet-gevoelige objecten kan een grenswaarde van 8,5 mm/s (1%) worden aangehouden. Dit staat gelijk aan een grenswaarde van 3 mm/s bij 25% overschrijdingskans.

Deze grenswaarden zijn zeer veilig, omdat wordt gewerkt met een veiligheidsfactor van 1,5 ten opzichte van de grenswaarden uit de SBR Trillingsrichtlijn A waarbij een 1% kans op schade bestaat. Ook volgens de TU Delft, ligt bij een dergelijke grenswaarde de kans op schade ruimschoots onder de 1% (zie onderzoek TU Delft 2018). Voor gewapend-beton en hout gelden hogere grenswaarden.

Als dus sprake is van een aantoonbare autonome oorzaak én de kans op schade door trilling is zeer klein omdat deze grenswaarden niet zijn overschreden, dan kan het bewijsvermoeden weerlegd worden geacht.

Op termijn kan hiervoor bedoelde beoordeling verder worden gespecificeerd en uitgebouwd aan de hand van de individuele situatie, maar omwille van de eenvoud wordt hier in het kader van dit stroomschema van afgezien.

4.3.2. Toetsing aan trillingssnelheden - zettingsschade

Langs dezelfde lijn wordt gekeken bij zettingsschades. Het gaat hierbij steeds om de potentiële schademechanismen van verweking of verdichting van de ondiepe ondergrond als gevolg van trillingen door aardbevingen. Het Instituut kan ten aanzien van deze mechanismen tot uitgangspunt nemen dat de trillingen die in Groningen hebben plaatsgevonden, niet tot het optreden van deze mechanismen hebben geleid (TU Delft 2018). Het Instituut hanteert vanuit de hoge eisen die worden gesteld vanuit het bewijsvermoeden, evenwel de veilige grenswaarden zoals genoemd in het advies van ir. Van Staalduinen voor de beantwoording van de vraag of deze mechanismen uitgesloten kunnen worden geacht.

Als sprake is van een aantoonbare autonome oorzaak en de trillingssnelheid is lager dan 16 mm/s, dan is het bewijsvermoeden weerlegd. Dit is gebaseerd op het advies van ir. Van Staalduinen. Hetzelfde geldt als alleen sprake is van klei of veengrond en de trillingssnelheid lager is dan 40 mm/s.

Als de trillingssnelheid hoger is dan 40 mm/s of hoger dan 16 mm/s met zandgrond, moet nader specialistisch onderzoek worden uitgevoerd, dat het bestek van deze werkinstructie te buiten gaat. Het is dus niet zo, dat bij overschrijding van deze grenswaarden daadwerkelijk sprake is van verweking of verdichting, laat staat dat de geconstateerde schade daaraan kan worden toegerekend. Dit moet specialistisch onderzoek dus uitwijzen. Dergelijke onderzoek kan bij kleine schades omwille van de proceskosten achterwege worden gelaten.

Bijlage 1: schades die redelijkerwijs niet door mijnbouw kunnen zijn ontstaan of verergerd

Uit het advies van het panel van deskundigen:

- Verkleuring, vlekvorming
- Bladderen van verfwerk, loslaten/onthechten van verf-/kitwerk
- Veroudering, verwerking;
- Krimpscheuren in materialen.
-

Aanvullende lijst

Betonconstructies

- Craquelé in betonvloer of afwerkvloer
- Verticale scheuren in gesloten betonwand;
- Scheuren in plafond ter plaatse van de naad tussen breedplaten
- Scheuren in plafond ter plaatse van V-vormige naad tussen kanaalplaten
- Scheuren of afgesproken dekking ten gevolge van roestvorming ankers en/of wapening

Metselwerk

- Afsprongen schilfers (vorstschade)
- Verticale scheur in lange gesloten wand (dilatatiescheur)
- Verweerd voegwerk

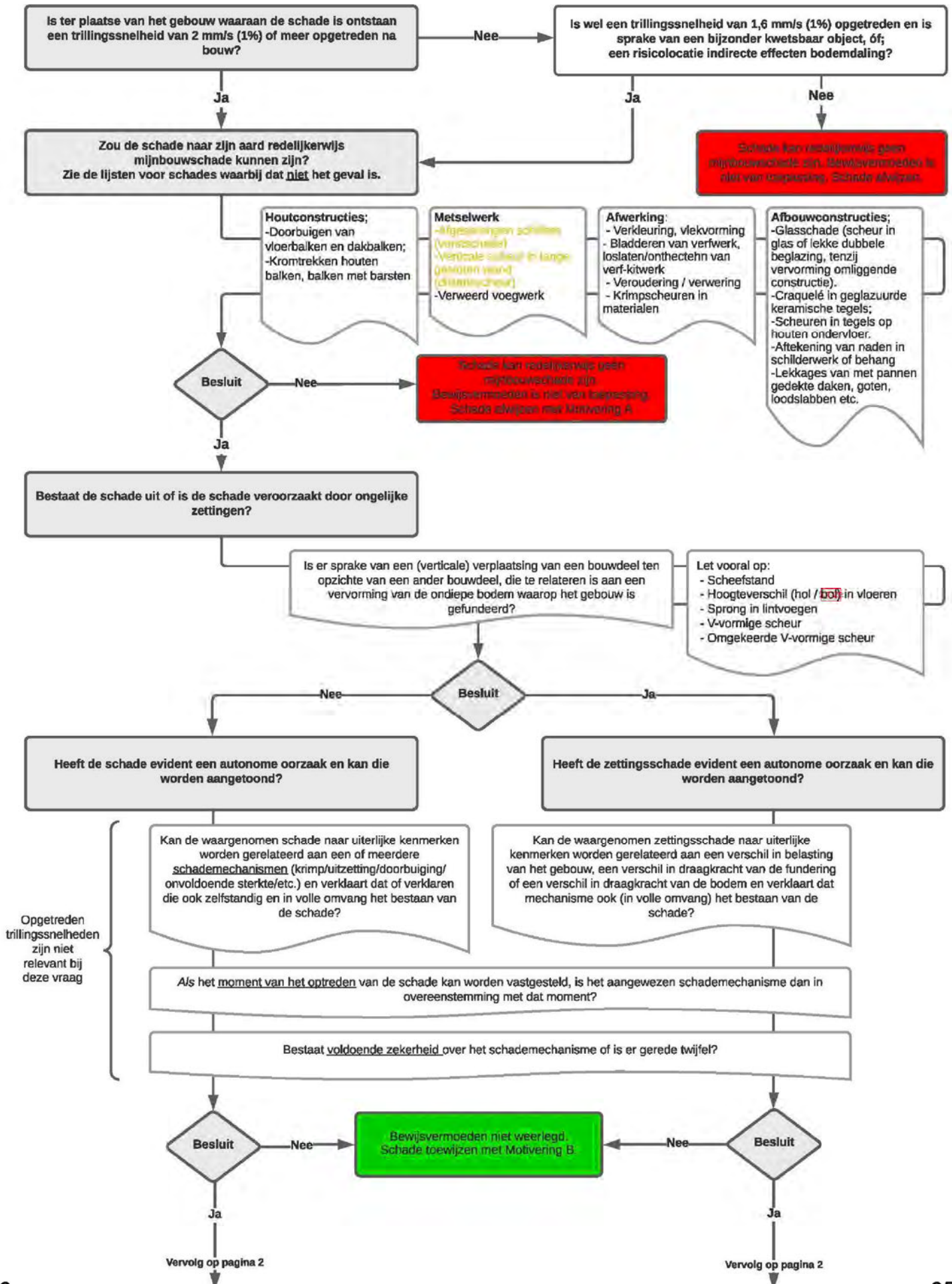
Houtconstructies:

- Doorbuigen van vloerbalken en dakbalken;
- Kromtrekken houten balken, balken met barsten

Afbouwconstructies:

- Glasschade (scheur in glas of lekke dubbele beglazing, tenzij vervorming omliggende constructie).
- Craquelé in geglazuurde keramische tegels;
- Scheuren in tegels op houten ondervloer.
- Aftekening van naden in schilderwerk of behang
- Lekkages van met pannen gedekte daken, goten, loodslabben etc.

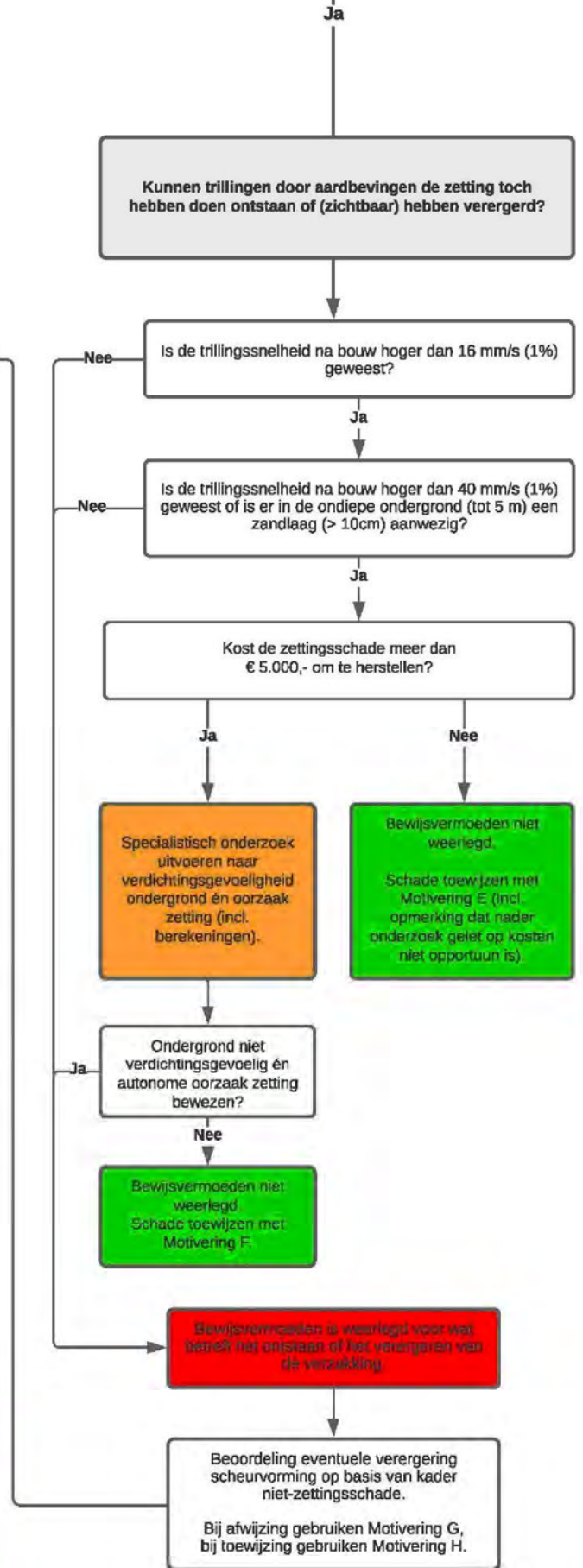
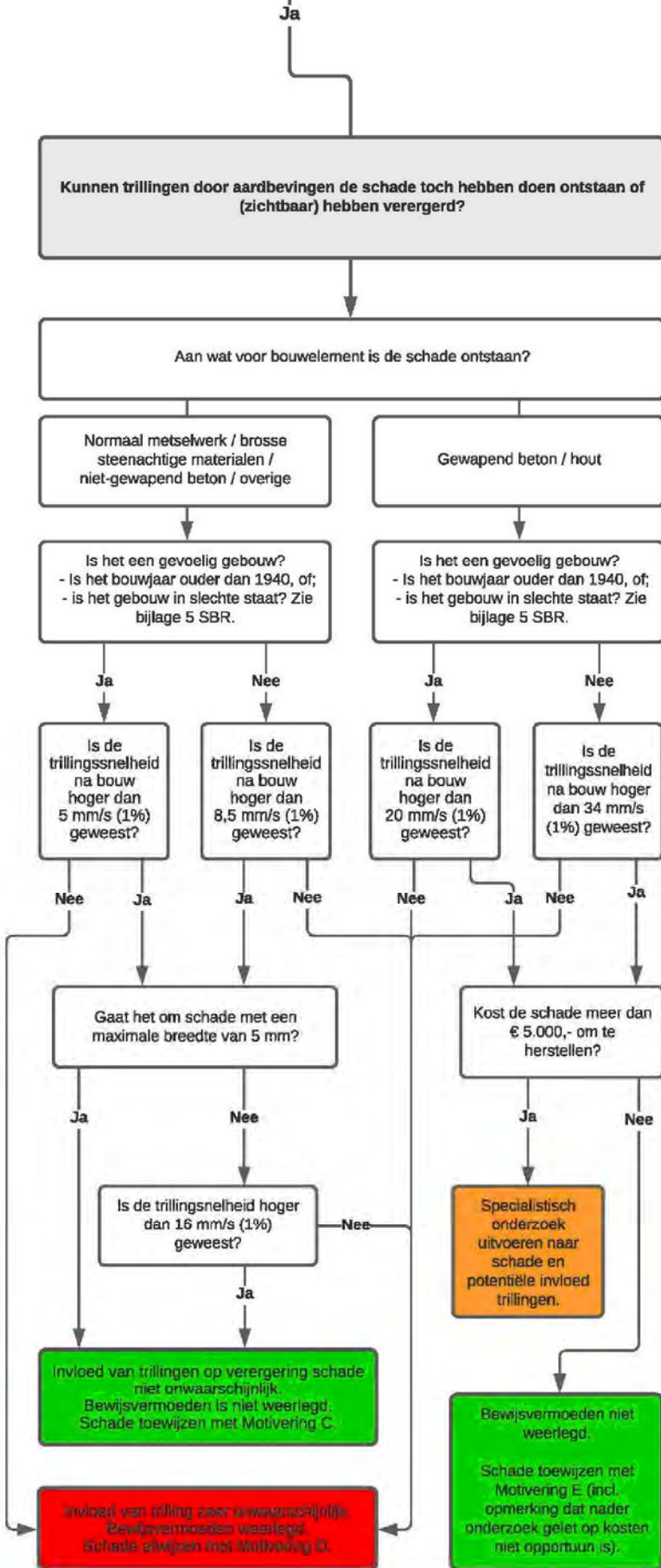
Beoordelingschema mijnbouwschade

Opgetreden trillingsnelheden zijn niet relevant bij deze vraag

Vervolg op pagina 2

Vervolg op pagina 2

Motivering A	De schade bestaat uit [...]. Dergelijke schade kan naar zijn aard niet zijn ontstaan of zijn verergerd door de trillingen die optreden als gevolg van de aardbevingen door mijnbouwactiviteiten. Trillingen kunnen - ongeacht de sterkte - namelijk niet tot zulke schade leiden. Dit betekent dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is op deze schade én dat geen causaal verband kan worden aangenomen.
Motivering B	Het ontstaan van deze schade kan niet (in volle omvang of met voldoende zekerheid) wordt verklaard. Dit betekent dat wordt vermoed dat de schade is ontstaan of verergerd door trillingen als gevolg van aardbevingen.
Motivering C	Gelet op de aard en de omvang van de schade, en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, is het mogelijk dat de schade is ontstaan of verergerd door de trillingen als gevolg van aardbevingen. Daarom geldt voor deze schade het bewijsvermoeden.
Motivering D	De schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door [...]. Er bestaat dus evident en aantoonbaar een autonome oorzaak voor de schade. Verder is het gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, uiterst onwaarschijnlijk dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de waargenomen schade. Het bewijsvermoeden is daarmee weerlegd.
Motivering E	Deze schade heeft een autonome oorzaak, maar zonder nader onderzoek kan niet worden uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op deze schade. Gelet op de relatief beperkte kosten van herstel van schade, adviseert de deskundige dit nader onderzoek achterwege te laten en de schade te vergoeden.
Motivering F	De waargenomen schade heeft een autonome oorzaak, maar gelet op de ondergrond en de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden bestaat de mogelijkheid dat trillingen de schade toch hebben veroorzaakt of verergerd. Om deze reden geldt voor deze schade het bewijsvermoeden.
Motivering G	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting of de bijbehorende schade/scheurvorming.
Motivering H	De waargenomen schade is gelet op zijn uiterlijke kenmerken veroorzaakt door een ongelijke zetting in de ondiepe bodem. Dit is een gevolg van [...]. De deskundige acht het, mede gelet op de ter plaatse opgetreden trillingssnelheden, redelijkerwijs uitgesloten dat trillingen door aardbevingen van invloed zijn geweest op de ongelijke zetting. De deskundige concludeert dat trillingen door aardbevingen er wel toe kunnen hebben geleid dat de schade/scheurvorming die in eerste instantie een gevolg is van de zetting, vervolgens is verergerd. Om deze reden wordt geadviseerd om wel een vergoeding toe te kennen voor het herstel van de scheurvorming.

Concept verhaal scenario 3: (IMG besluit tot herziening nuancering handvatten toepassing wettelijk bewijsvermoeden én tot een forfaitaire aanpak, binnen zijn bevoegdheid, inclusief actieve communicatie op beide onderwerpen)

IMG grijpt in bij schadeafhandeling: keuze voor vast bedrag

Het IMG grijpt in bij de afhandeling van fysieke schade, zoals scheuren in muren. De beoordeling van de vraag of er sprake is van mijnbouwschade wordt genuanceerder. De werkelijke kans op schade gaat sterker meewegen. Het IMG biedt voor nieuwe schademeldingen de keuze voor een vergoeding met een vast bedrag van 5.000 euro.

Veel gaat goed, maar het moet beter

Na ruim drie jaar schadeafhandeling is er zeer veel bereikt. Maar de ruim 80.000 afgehandelde meldingen en ruim 550 miljoen euro schadevergoeding voor fysieke schade laten ook kwetsbaarheden zien. In veel straten en wijken zijn er al meerdere schademeldingen afgehandeld. Een van de grootste problemen is de onvoldoende verklaarbare verschillen in adviesrapporten. Het leidt tot soms zeer hoge vergoedingen, maar te vaak ook tot geen enkele vergoeding in vergelijkbare schadesituaties. Het IMG grijpt in en gaat striktere handvatten voor de schadebeoordeling invoeren.

Gevolgen van de maatregelen

De nieuwe aanpak resulteert met name in het gebied vanaf circa 25 kilometer van de epicentra van grote bevingen tot gemiddeld fors lagere vergoeding dan tot op heden werd uitgekeerd. Nu was de vergoeding soms gelijk aan of meer dan de vergoeding voor woningen dicht bij de epicentra. Nieuwe inzichten tonen dat de vergoeding dan weer ruimhartig was en dan weer juist niet. Dicht bij de epicentra wordt bovendien veel minder vaak schade gemeld dan in gebieden waar minder kans op schade is. De aandacht van het IMG ging daarom vooral uit naar de kleinste schades. Dat moet veranderen, vindt het IMG.

Nieuwe 'forfaitaire regeling'

Het IMG biedt schademelders binnen het effectgebied van bevingen de keuze voor een vaste vergoeding van in totaal en eenmalig 5.000 euro. Er vindt dan geen beoordeling meer plaats. Deze aanpak is snel en eenvoudig. De uitvoeringskosten zijn momenteel gemiddeld 4.000 euro per schade en dan is er nog geen euro vergoed. Het IMG vindt dat niet houdbaar, zeker niet nu de hoogte van de schadevergoedingen verder weg van de epicentra gemiddeld dalen door de nieuwe systematiek. Bij toekenning van een vaste vergoeding worden die uitvoeringskosten hooguit nog een kwart van wat het nu is, wat maatschappelijk verantwoord is.

Onderzoek en gesprek

In opdracht van het IMG zijn afgelopen tijd diverse technische onderzoeken uitgevoerd en adviezen uitgebracht over de beoordeling van het causaal verband met schade. Het gaat dan om de kans op schade door diepe bodemdaling, schade door zettingen en bij mestkelders. Ook is er intern onderzoek gedaan naar de verschillen in de schadeafhandeling in straten en wijken. Daaruit blijkt dat er te veel ruimte is voor eigen interpretatie van de schadekans.

Er is op diverse plekken en momenten over doorgesproken met belangenorganisaties en lokale en regionale bestuurders. Het bestuur van het IMG heeft op basis hiervan een besluit genomen over de verdere ontwikkeling van de schadeafhandeling voor de komende jaren.

Belangrijkste maatregelen op een rij

- Het IMG gaat deskundigen veel nadrukkelijker en explicieter handvatten bieden voor de beoordeling van schade, gebaseerd op het wettelijk bewijsvermoeden. Er was hierin te veel ruimte voor afwijkende interpretatie, die leidt tot te grote verschillen in de beoordelingen en daarmee ook in de vergoedingen voor vergelijkbare schadesituaties. Het wettelijk bewijsvermoeden blijft van toepassing. Wel komt er een nuancering op de wijze waarop deze wordt toegepast (in vergelijking tot het paneladvies van januari 2019):
 1. Er komt een uitgebreidere lijst van schades die naar hun aard geen mijnbouwschade kunnen zijn als er sprake is van specifieke omstandigheden. De nieuwe lijst zal

- aangeven welke type schades bij welke trillingssterkte en bouwkundige omstandigheden daarmee het wettelijk bewijsvermoeden (en daarmee de omgekeerde bewijslast) wel en niet van toepassing is.
2. Ook komt er bijvoorbeeld een onderscheid tussen gebouwen van vóór 1940 en gebouwen die al in slechte staat verkeerden versus nieuwere woningen, omdat het tot een verschil in risico op schade zorgt.
 3. Het zettingsadvies zoals eerder opgeleverd, wordt ingevoerd met enkele aanpassingen. Als de schade minder dan 5.000 euro is en mogelijk sprake van zettingen door trillingen, dan is er geen extra onderzoek nodig en wordt deze schade als geheel vergoed (constructief en niet-constructief).
 4. In geval van de kans op schade door bevingen blijft het effectgebied hetzelfde (zo wordt er tot op 35 kilometer van de beving van Huizinge van 16 augustus 2012 schade vergoed), maar wordt de drempel om het wettelijk bewijsvermoeden te ontzenuwen lager gelegd als de schadekans ook lager is.
 5. In geval van de kans op schade door diepe bodemdaling (een van de twee type bodembewegingen door gaswinning en gasopslag) wordt het effectgebied beperkt tot situaties waarin er sprake kan zijn van een indirect kans op schade (door verandering van de grondwaterstanden). Een directe kans op schade is door de kennisinstituten TNO en TU Delft uitgesloten.
- In het hoog seismische gebied dicht bij de epicentra van bevingen, wordt actief gezocht naar Groningers die wel schade hebben, maar deze niet hebben gemeld. Hier speelt mogelijk mee dat negatieve ervaringen in het verleden (o.a. met de NAM) de drempel te hoog heeft gemaakt voor mensen. Het IMG wil die drempel verlagen onder andere door inzet van Groningers zelf om mensen te benaderen.
 - Het advies van het panel van deskundigen voor mestkelders wordt, met enkele aanpassingen naar aanleiding van inbreng van maatschappelijke organisaties (hogere vergoeding voor gevolgschade), ingevoerd. Er komt een pilot met de afhandeling op enkele boerenbedrijven. Uitgangspunt blijft, in navolging van het advies, dat er geen vergoeding komt om de schade aan de mestkelder zelf te herstellen. De gevolgen van instromend grondwater worden vergoed.

Invoering van de maatregelen

Bijgaande overzicht betreft niet alle maatregelen. Het gehele pakket aan wijzigingen is hier te vinden ([link](#)). Het zal tijd vergen om in te voeren, onder meer omdat de expertisebureaus en de uitvoerende afdelingen binnen het IMG er bekend mee moeten raken. De regeling voor de vaste vergoeding moet bovendien ingebouwd worden in de aanvraagssystemen (zie kader). Voor dossiers die geen samenhang kennen met de vraagstukken waarover nu een besluit is genomen, wordt de afhandeling doorgezet. Waar er wel raakvlakken zijn, kan de afhandeling mogelijk langer duren.

Momenteel is 90 procent van de openstaande aanvragen minder dan een jaar geleden ingediend. Verwachting is dat verreweg het merendeel binnen 15 maanden (de beslistermijn) wordt afgehandeld. De gewenste doorlooptijd van minder dan een half jaar voor reguliere schades, zal wel minder vaak worden gehaald komende maanden.

KADER FORFAITAIRE REGELING

Er komt een vaste vergoeding van 5.000 euro (4.000 euro voor de fysieke schade, 1.000 euro voor de onkosten) voor iedereen die voor het eerst schade meldt. De systemen moeten hierop worden aangepast. Naar verwachting wordt het vanaf juni standaard mogelijk om bij een nieuwe schademelding voor een reguliere (maatwerk) afhandeling te kiezen of een vaste vergoeding zonder verdere beoordeling, maar met een nulmeting (vastlegging van de schade).

Voor de huidige, lopende schademeldingen wordt een korte pauze ingelast in de afhandeling om een keuze te kunnen maken. De vergoeding is namelijk eenmalig en finaal als de seismische omstandigheden niet ernstiger worden dan tot op heden het geval was. Het is niet mogelijk eerst een volledig reguliere procedure te doorlopen en – mocht de uitkomst tegenvallen – alsnog voor het vaste bedrag te kiezen. De vaste vergoeding is niet beschikbaar voor reeds afgehandelde aanvragen.

Met de Stuwmeerregeling werd in 2019 ook al voorzien in een vast bedrag van maximaal 5.000 euro per schade voor iedereen met een nieuwe of lopende schademelding. Circa 10.500 van de 16.000 schademelders maakten er gebruik van. De eenvoud en de snelheid, maakten de regeling populair. De uitvoering ervan leek in grote lijnen op de nieuwe, vaste vergoeding. Overigens sluit ook nu een keuze voor de vaste vergoeding voor fysieke schade niet uit dat er daarnaast een vergoeding kan worden gevraagd en toegekend voor andere soorten schade, zoals waardedaling en immateriële schade.

Het IMG is bevoegd de mijnbouwschade door bodembeweging door gaswinning in het Groningenveld en gasopslag Norg af te handelen overeenkomstig het civiel- en aansprakelijkheidsrecht en daarmee de aansprakelijkheid van de NAM af te wikkelen. De forfaitaire regeling valt daarbinnen voor het gebied waar er nog schade kan ontstaan door bodembeweging. Voor de bevingen is dat gebied nog hetzelfde. Voor diepe bodemdaling wordt dat gebied kleiner. Het IMG kan voor die schademeldingen geen vaste vergoeding bieden. Evenmin voor de schademeldingen die al zijn afgehandeld, maar tot geen of een lagere vergoeding leiden dan het huidige forfaitaire bedrag.

Praktische Uitwerking Tijdelijke wet Groningen voor Deskundigen

Versie 1
7-10-2020
Instituut Mijnbouwschade Groningen
Afdeling Schade expertise en herstel

Revisie lijst

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Datum
1	<p>De Praktische Uitwerking is aangepast i.v.m. de overgang naar het Instituut Mijnbouwschade Groningen.</p> <p><i>Daarnaast zijn inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd.</i></p> <p>Hoofdstuk 1 Werkwijze voor de opname van schade Paragraaf 1.7 Werkwijze schade opname aangevuld met het clusteren van gebreken en het behandelen van meerdere huisnummers in één adviesrapport</p> <p>Hoofdstuk 3 Schadebegroting Paragraaf 3.1 Algemeen aangepast Paragraaf 3.5 Schadevergoedingen en BTW aangevuld Paragraaf 3.6 Laag BTW tarief van 9% toegevoegd</p> <p>Hoofdstuk 6 Diversen Paragraaf 6.1 Eigendomsoverdracht aangevuld. Paragraaf 6.3 Nader Onderzoek aangepast i.v.m. veranderde werkwijze Paragraaf 6.4. hoe om te gaan met aanvullende schade aangepast i.v.m. veranderde werkwijze. Paragraaf 6.5. Nader advies aangepast i.v.m. veranderde werkwijze.</p>	<p>5.1 lid 2</p> <p>5.1 lid 2</p> <p>5.1 lid 2</p> <p>5.1 lid 2</p>	07-10-2020

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
1. Werkwijze voor de opname van de schade.....	6
1.1. Algemeen.....	6
1.2. Voorbereiding schadedossier en planning van de schadeopname.....	6
1.3. Introductie/ kennismaking Aanvrager.....	6
1.4. Samenwerking zaakbegeleider.....	7
1.5. Acut Onveilige Situatie (AOS).....	7
1.6. Nulmeting-light.....	7
1.7. Werkwijze schadeopname	8
1.8. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).....	9
1.9. Appartementenrechten.....	9
1.10. Vereniging van Eigenaren (VvE).....	10
1.11. Gebruik eigen fotoapparatuur.....	11
1.12. Hygiëneprotocol voor schadeopname bij Agrarische bedrijven.....	11
2. Causaal verband.....	12
2.1. Uitgangspunten.....	12
2.2. Bewijsvermoeden.....	12
2.2.1. Fysieke schade.....	12
2.2.2. Gebouwen of werken.....	12
2.2.3. Schade die naar zijn aard redelijkerwijs een gevolg is van mijnbouwactiviteiten...	13
2.2.4. Ontzenuwen van het bewijsvermoeden.....	14
2.2.5. Beslisschema toepasselijkheid bewijsvermoeden.....	15
2.3. Trillingtool.....	16
2.3.1. Wat is de trillingtool?.....	16
2.3.2. Gebruik trillingtool.....	17
2.4. Causaliteit als het bewijsvermoeden niet van toepassing is.....	18
3. Schadebegroting.....	20
3.1. Algemeen	20
3.2. Wijze van schadebegroting fysieke schade.....	20
3.3. Destructief onderzoek.....	20
3.4. Sloop en nieuwbouw.....	21
3.5. Schadevergoedingen en BTW	21
3.6. Laag BTW tarief van 9%	24
3.7. Vergoeden sauswerk.....	24
3.8. Klein Werk Toeslag (KWT).....	25
3.9. Materiële gevolgschade.....	25

3.10.	Wettelijke rente.....	25
4.	Schade is eerder behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter (EBS).....	26
4.1.	Algemeen.....	26
4.2.	Informatieverstrekking vanuit het IMG.....	27
4.3.	Nulmeting-light.....	27
4.4.	Hardheidsclausule / beëindigde procedure Arbiter Bodembeweging.....	27
4.5.	Identificatie als eerder behandelde schade.....	28
4.6.	Wijze van beoordeling eerder behandelde schades.....	28
4.7.	Schadebegroting verergerde schades.....	35
4.8.	Schadebeperkingsplicht.....	39
4.9.	Garantiewerk aannemer NAM/CVW.....	39
5.	Schade die eerder behandeld is door de TCMG/IMG.....	40
5.1.	Wijze beoordeling eerder behandelde schades TCMG/IMG.....	40
6.	Diversen.....	48
6.1.	Eigendomsoverdracht.....	48
6.2.	Reeds herstelde schade.....	49
6.3.	Nader onderzoek.....	49
6.4.	Hoe om te gaan met aanvullende schade na een opname?.....	50
6.5.	Nader advies	51
	Bijlage 1: Werkinstructie AOS voor deskundigen.....	52
1.	Inleiding.....	54
2.	Wat wordt verstaan onder een AOS?.....	54
3.	De AOS procedure.....	54
4.	Hoe kan een AOS melding worden gedaan?.....	57
5.	Hoe te handelen bij verschillende AOS-meldingen?.....	57
6.	Communicatie met melder/ eigenaar.....	58
	Bijlage 2: Sjabloon SPLITS VvE's.....	59
	Bijlage 3: Hygiëneprotocol betreden bedrijven en locaties met akkerbouw, evenhoevigen en/of pluimvee.....	60
1.	Inleiding.....	62
2.	Bedrijfshygiëneprotocol.....	62
3.	IMG Hygiëneprotocol.....	63
4.	Arbo, milieu en veiligheid.....	63
5.	Divers.....	64
	Bijlage 4: Aandachtspunten bij schadeopname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten.....	65

Inleiding

Het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) schakelt onafhankelijke en onpartijdige deskundigen in om hem te adviseren over het besluit dat het dient te nemen op de bij hem ingediende verzoeken om schadevergoeding. Dit betekent dat het adviesrapport het IMG antwoord dient te geven op de vraag of, en zo ja voor welk bedrag, de aanvrager aanspraak heeft op een vergoeding voor de schade die is ontstaan ten gevolge van bodembeweging die is veroorzaakt door de exploitatie van een mijnbouwwerk voor het Groningenveld of de gasopslag Norg.

De deskundige is uiteraard, gelet op zijn onafhankelijke en onpartijdige positie, vrij in de inhoud van het advies dat hij het IMG geeft. Wel geeft het IMG door middel van dit document richtlijnen voor de wijze waarop de schade moet worden opgenomen, hoe omgegaan moet worden met de beperkingen aan de bevoegdheid van het IMG én hoe – op een aantal onderwerpen – het IMG invulling wenst te geven aan zijn taak om de schade op een rechtvaardige én ruimhartige manier te vergoeden. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de schadeopname op een zorgvuldige en uniforme wijze plaatsvindt. De richtlijnen betreffen zowel reguliere dossiers als specials waarbij daar waar nodig de kleine verschillen in werkwijze worden aangeduid. De richtlijnen gelden niet indien en voor zover in specifieke gevallen een andersluidende werkwijze voor de schadeafhandeling is vastgesteld.

1. Werkwijze voor de opname van de schade

1.1. Algemeen

Het belangrijkste doel van de schadeopname is uiteraard om te kunnen adviseren over:

- 1) of causaal verband bestaat;
- 2) de omvang van de schade(vergoeding), en om;
- 3) de nulmeting-light uit te voeren, met het oog op eventuele toekomstige schade.

De werkwijze van de deskundige vindt plaats conform de hieronder door het IMG vastgestelde procedure. Mocht tijdens de uitvoering blijken dat deze procedure moet worden aangepast, dan zal het IMG hierover desgevraagd beslissen.

1.2. Voorbereiding schadedossier en planning van de schadeopname.

Het team Werkvoorbereiding van het IMG zal zorgdragen voor een zo volledig mogelijk dossier ten behoeve van de deskundige. Daartoe zal het team Werkvoorbereiding het dossier op onderstaande punten controleren en/of daarover informatie verschaffen aan de deskundige:

- Eigendom (kadaster en objectlijst).
- Geschiedenis (eerdere meldingen bij NAM/CVW of TCMG/IMG op hetzelfde adres).
- De inhoud van de aanvraag.
- Soort object (soort bouwwerk of special, zoals erfgoed of agrarisch).
- Of het object is aangewezen als een beeldbepalend of karakteristiek pand of als gemeentelijk/rijksmonument.
- Regulier dossier of specials zoals erfgoed, agrarisch of MKB.
- Informatie met betrekking tot de topwaarde van de trillingen door aardbevingen met het epicentrum in het Groningenveld of de Gasopslag Norg, zulks mede met het oog op de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden.
- Eerdere meldingen van een Acuut Onveilige Situatie (AOS).

Het volledige digitale dossier wordt door middel van de applicatie "Atabix" aan de deskundige ter beschikking gesteld.

Het team Planning maakt vervolgens de afspraak voor de schade-opname met de aanvrager/zaakbegeleider.

1.3. Introductie/ kennismaking Aanvrager

In principe is bij elke opname een zaakbegeleider aanwezig alsmede de aanvrager. De aanvrager kan zich uiteraard ook laten bijstaan, door bijvoorbeeld een eigen deskundige.

Na de kennismaking geeft de zaakbegeleider aan de aanvrager uitleg over de procedure en het doel van het bezoek. De zaakbegeleider is gedurende het proces van aanvraag tot schadevergoeding de contactpersoon voor de aanvrager.

Vervolgens geeft de deskundige uitleg over zijn/haar werkzaamheden.

Het kan zijn dat er geen zaakbegeleider aanwezig is bij de opname. De zaakbegeleider neemt dan voor aanvang van de schade-opname telefonisch contact met de aanvrager op en geeft uitleg over

het doel en de procedure. De deskundige geeft uitleg over de opname. De deskundige overhandigt een informatiebrochure aan de aanvrager en verwijst bij vragen over het proces of de organisatie IMG door naar de zaakbegeleider. Ook kan de deskundige een signaal afgeven bij Zaakbegeleiding wanneer hij inschat dat contact met de aanvrager nodig is.

Het behoort tot de taak van de zaakbegeleider en/of deskundige dat hij/zij ervan overtuigd is dat voorafgaande aan de rondgang de werkwijze, het doel en de procedure bij de aanvrager helder zijn.

1.4. Samenwerking zaakbegeleider

Uitgangspunt is dat de deskundige de schade beoordeelt en vaststelt en dat de zaakbegeleider de contactpersoon voor de aanvrager is. De zaakbegeleider heeft als taak om vragen en onduidelijkheden aan de kant van de aanvrager te signaleren en onder de aandacht te brengen.

De deskundige en de zaakbegeleider presenteren zich als eenheid met hun eigen rollen aan de aanvrager. Indien nodig hebben de deskundige en de zaakbegeleider voorafgaand aan de opname contact. De zaakbegeleider heeft géén taak in het beoordelen en vaststellen van de schade. De deskundige heeft daarnaast geen taak in het uitleggen van de werkwijze van het IMG.

Indien aanvrager zich laat bijstaan door een gemachtigde, niet zijnde een zaakbegeleider, dan zullen alle contacten over de schade in principe via tussen de zaakbegeleider en de gemachtigde verlopen.

1.5. Acut Onveilige Situatie (AOS)

Mocht de situatie zich voordoen dat de deskundige zich zorgen maakt over de veiligheid van de bewoners, of zichzelf dan kan hij hiervan een melding doen.

De melding moet altijd worden gedaan via het webformulier:
<https://schadedoormijnbouw.nl/acuut-onveilig#formulierAOS>

In de omschrijving van de melding is het belangrijk om aan te geven dat de melding is gedaan door de deskundige onder vermelding van naam en expertisebureau. **Deze melding moet altijd in overleg gedaan worden met de bewoner.**

Daarnaast is het verstandig om telefonisch contact te zoeken met het AOS team wanneer tijdens een schade opname een situatie erg nijpend lijkt te zijn. Het AOS-team heeft in principe 48 uur om een AOS-melding af te handelen, echter zal er bij telefonisch contact altijd overleg gepleegd worden over de situatie en of spoed noodzakelijk is.

Als het voorkomt dat het AOS-team telefonisch niet bereikbaar is en ook het webformulier niet beschikbaar is, kan er bij uitzondering een e-mail worden gestuurd naar info@schadedoormijnbouw.nl. Er wordt dan z.s.m. gehandeld. Hierheen kunnen dus ook eventuele verzoeken voor terugbellen worden gestuurd. Deze mailbox wordt van 08:00 tot 22:00 uur beheerd en beantwoord.

Zie bijlage 1 voor de uitgebreide werkinstructie.

1.6. Nulmeting-light

Naast het opnemen van de door de aanvrager gemelde schade, dient de deskundige in beginsel ook een nulmeting-light uit te voeren aan het hoofdgebouw. In het kader van de nulmeting-light

dient de deskundige alle schade van enige omvang vast te leggen in zijn adviesrapport, ongeacht of hier een melding van is gedaan en ongeacht of deze is veroorzaakt door mijnbouw. De nulmeting moet nauwkeurig worden uitgevoerd, maar is tegelijkertijd niet bedoeld als een garantie dat álle schade wordt opgenomen.

In Atabix is vermeld of een nulmeting-light moet plaatsvinden. Indien de deskundige twijfelt over of een nulmeting-light moet plaatsvinden, kan hij daarover contact opnemen met werkvoorbereiding.

In uitgangspunt wordt alleen een nulmeting-light uitgevoerd indien het gaat om gebouwen die bestemd zijn om te gebruiken ten behoeve van wonen. Het gaat hierbij - voor alle duidelijkheid - om particuliere bewoning van meer permanente aard door mensen, niet om behuizing voor dieren (vee). In beginsel moeten alle voor wonen bestemde ruimtes van het gebouw worden opgenomen in het kader van de nulmeting-light. Dit zijn dus bijvoorbeeld de woonkamers, slaapkamers, hal, keuken, sanitair, kelder etc.

De nulmeting-light wordt niet uitgevoerd voor bijgebouwen en overige werken die niet bestemd zijn voor bewoning, zoals een schuur, opberghok, garage, fietsenstalling, tuinornamenten, hekwerk/tuinafscheiding en tuinhuisje (voor zover dit niet bewoond wordt). Hier zal geen nulmeting-light plaatsvinden maar zal alleen de gemelde schades worden opgenomen, ongeacht of deze schades mijnbouwgerelateerd zijn of niet.

Zorginstellingen (bejaardentehuizen/zorgcentra) worden ook permanent bewoond, ook al kan de bestemming niet Wonen maar Maatschappelijke doeleinden zijn. In dat geval geldt dat alleen de betreffende wooneenheid van de bewoner onder de nulmeting-light valt, niet de overige openbare ruimtes die voor iedereen toegankelijk zijn (zoals gemeenschappelijke kelder, gemeenschappelijke hal etc.). Dit geldt eveneens voor VvE's. Zie voor de werkwijze bij VvE's het onder 1.9 bepaalde. Bij de groep (professionele) vastgoedeigenaren die vaak een groot aantal panden met schades tegelijk aanmelden kiest het IMG er in afwijking van de hoofdregel voor, ook al gaat het daarbij doorgaans om particuliere, permanente bewoning met bestemming Wonen, geen opname light in de ruimtes te laten verrichten. Alleen de aangemelde schades worden opgenomen en gecaculeerd. Ook dit zal worden vermeld in Atabix.

De nulmeting-light wordt ook niet uitgevoerd voor gebouwen of opstallen die niet bestemd zijn voor bewoning. Hierbij moet gedacht worden aan:

- kantoorruimte;
- bedrijfsruimte (winkelruimte/magazijn);
- recreatieruimte, sporthallen (zwembaden);
- kerken;
- ziekenhuizen;
- scholen;
- stallen; indien een woonhuis en een schuur aan elkaar vast zijn gebouwd (kop-romp-boerderij) dan behoeft alleen voor het woongedeelte daarvan een nulmeting-light uitgevoerd te worden.

Het IMG kan er onder omstandigheden voor kiezen om in bijzondere gevallen toch een nulmeting uit te laten voeren aan een gebouw of opstal dat niet voor bewoning is bestemd. In dat geval zal dit doorgegeven worden in Atabix.

1.7. Werkwijze schadeopname

De deskundige neemt de schade op door middel van een vaste route en legt de opgenomen schade vast in de applicatie "Atabix". De deskundige begint met het exterieur van het gebouw en loopt rond het object (met de klok mee). Bij het interieur start de expert op de hoogste verdieping

die met een vaste trap (inclusief vlizotrap) bereikbaar is en werkt vervolgens naar de begane grond (of kelder, mits begaanbaar).

Van de gevel met voordeur en huisnummer wordt een overzichtsfoto gemaakt en van elke gevel/muur met schade wordt ook een overzichtsfoto gemaakt. Vervolgens wordt van de schade minimaal één detailfoto gemaakt, maar zo veel foto's als nodig zijn om de schade deugdelijk vast te leggen.

Belangrijk is dat alle door de aanvrager gemelde schade en elke door de deskundige onder de 1.6 beschreven nulmeting-light geconstateerde schade wordt fotografisch vastgelegd en voorzien van een technische toelichting op de aard en omvang van de schade. De deskundige dient dus alle schade op te nemen die de bewoner heeft bedoeld te melden en/of waarvan de bewoner van mening is dat sprake zou kunnen zijn van mijnbouwschade. Het is de deskundige onder geen beding toegestaan om een opname van schade achterwege te laten, omdat hij van mening is dat geen sprake is van mijnbouwschade, wanneer de aanvrager meent dat die sprake wel voor vergoeding in aanmerking zou kunnen komen. Indien de deskundige van mening is dat hetgeen de aanvrager heeft bedoeld te melden geen schade is, dient de deskundige de situatie nog steeds zo goed mogelijk fotografisch vast te leggen en woordelijk te beschrijven.

In het kader van de nulmeting-light dient de deskundige alle schade van enige omvang vast te leggen in zijn adviesrapport, ongeacht of hier een melding van is gedaan en ongeacht of deze is veroorzaakt door mijnbouw. In het kader van nulmeting-light wordt ook van gebreken die geen relatie hebben met de gaswinning een korte vastlegging (foto + beschrijving) gemaakt

Het clusteren van gebreken is onder een nulmeting-light in principe niet toegestaan. Hiervoor geldt echter een uitzondering. Gebreken aan de binnenzijde die voorkomen in hetzelfde wandvlak kunnen gebundeld worden en onder één schade opgenomen worden in het adviesrapport. Dit is alleen mogelijk indien het gelijksoortige schade betreft, met eenzelfde oorzaak, eenzelfde verloop en eenzelfde omschrijving van de schade. Dezelfde scheurvorming in het midden van één wand kan dus onder één schadenummer gebundeld worden. Scheurvorming doorlopend in de hoeken dient in dat geval onder een apart schadenummer opgenomen te worden.

De deskundige dient terughoudend te zijn met het doen van mededelingen tijdens de opname over of causaal verband bestaat tussen de schade en mijnbouwactiviteiten, en over de financiële omvang van de schade. De ervaring heeft namelijk geleerd dat achteraf regelmatig blijkt dat de deskundige (n.a.v. van opmerkingen van de projectcoördinator van het deskundigenbureau) terug moet komen op zijn initiële beoordeling. Dit leidt mogelijk tot teleurstelling bij de aanvrager. Daarnaast komt het regelmatig voor dat bewoners de beoordeling van de deskundige niet goed begrijpen of onthouden.

Wanneer in een adviesrapport meerdere huisnummers tegelijk worden behandeld omdat dezelfde eigenaar ze in eigendom heeft, dan dient de deskundige per schade aan te geven op welk huisnummer de schade betrekking heeft.

1.8. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De foto's van schades die door de deskundige worden opgenomen in het adviesrapport dienen te voldoen aan de AVG. Dit betekent dat bijzondere persoonsgegevens niet op de foto's zichtbaar mogen zijn.

Bij het maken van foto's voor een schadeopname dient de deskundige het volgende in acht te nemen:

- Personen aanwezig bij de schadeopname mogen niet duidelijk herkenbaar in beeld;

- Objecten met persoonsgegevens dienen zoveel mogelijk met toestemming van de aanvrager/bewoner te worden weggehaald of buiten het beeld van de foto te worden gehouden;
- Objecten met persoonsgegevens die niet kunnen worden weggehaald of buiten het beeld van de foto kunnen worden gehouden, dienen te worden geblurred.

Typen objecten met persoonsgegevens zijn:

- Ingelijste foto's, portretten, of schilderijen met daarop duidelijk herkenbare personen;
- Religieuze tekenen en symbolen;
- Posters, plakkaats en foto's waaruit politieke opvattingen of lidmaatschap van een vakbond blijkt;
- Gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

1.9. Appartementenrechten

Bij het IMG worden ook aanvragen tot schadevergoeding ingediend door eigenaren van appartementenrechten. Belangrijk aspect bij het adviseren aan het IMG over het op deze aanvragen te nemen besluit, is de vraag of en zo ja in hoeverre de gemelde schade onder het appartementenrecht valt. De schade kan immers ook buiten het appartementenrecht vallen en in dat geval komt de schadevergoeding bijvoorbeeld toe aan de VvE (of een andere appartementengerechtigde).

Door het IMG is ervoor gekozen om bij de opdrachtverstrekking aan deskundigen voor de opname van schade van appartementengerechtigden te werken met een zogenoemde vuistregel. De vuistregel houdt in dat de deskundige bij de opname van schade aan een appartementenrecht in elk geval de schade aan de binnenmuren, vloeren en plafonds van een appartement dient op te nemen. Schade aan gemeenschappelijke ruimten, buitenmuren, het dak of de fundering van een gebouw behoeft de deskundige in beginsel niet op te nemen (tenzij de VvE een eigen verzoek om schadevergoeding heeft ingediend dat onder een eigen dossiernummer wordt afgehandeld. Zie werkwijze onder 1.10). De schadevergoeding voor die delen van het gebouw komt in de regel namelijk toe aan de VvE en daarvoor kan door de appartementengerechtigde dus geen vergoeding worden aangevraagd.

De deskundigen krijgen van het IMG de opdracht om de appartementen volgens deze vuistregel op te nemen. De nulmeting-light beperkt zich dus ook tot de delen van het gebouw die binnen deze vuistregel vallen.

Afwijken van de vuistregel

Indien de appartementengerechtigde meent dat hij aanspraak heeft op een vergoeding voor schade aan een deel van het gebouw dat valt buiten de hiervoor geschetste vuistregel, dan dient de deskundige deze schade wél op te nemen en – als sprake is van mijnbouwschade – te calculeren wat de kosten van herstel van deze schade zijn-

De deskundige krijgt op voorhand van de afdeling Werkvoorbereiding de splitsingsakte met het modelreglement aangeleverd zodat hij de appartementengerechtigde direct kan informeren over of hij aanspraak kan maken op een vergoeding voor de schade voor het gebouwgedeelte dat valt buiten de hierboven geschetste vuistregel. **Indien het een complexe splitsingsakte betreft dient de deskundige dit te melden richting de Afdeling werkvoorbereiding, zodat zij nader kunnen onderzoeken of de betreffende schade al dan niet valt binnen het appartementenrecht van de aanvrager en de vergoeding aan de aanvrager toekomt.**

1.10. Vereniging van Eigenaren (VvE)

De VvE is alleen gerechtigd tot schadevergoeding voor zover de schade zich bevindt in de gemeenschappelijke gedeelten van het appartementencomplex. In grote lijnen geldt dat wanneer de schade zich bevindt aan de buitenzijde van een appartementencomplex, in

een gemeenschappelijke ruimte, of wanneer de schade ziet op beide zijden van een gemeenschappelijke muur en niet alleen aan de binnenzijde die behoort tot het appartementsrecht, de VvE bevoegd is om hiervoor een aanvraag in te dienen. Het IMG gaat na of de VvE daadwerkelijk bevoegd is om de schadeaanvraag in te dienen.

Aan de hand van de bij het Kadaster opgevraagde splitsingsakte (incl. bijbehorende splitsingstekening(en)) en het bijbehorende splitsingsreglement beoordeelt de afdeling Werkvoorbereiding wat de gemeenschappelijke gedeelten en de privé-gedeelten zijn van het appartementencomplex en legt dit vast in het document SPLITS VvE's (bijlage 2) met daarin een instructie voor de deskundige. Deze instructie wordt via Atabix gedeeld met de deskundige.

De deskundige neemt alleen de door de VvE's gemelde schade(s) op. Er wordt geen nulmeting-licht uitgevoerd.

1.11. Gebruik eigen fotoapparatuur

Uitgangspunt is dat foto's rechtstreeks via de Atabix applicatie worden gemaakt. Het kan zijn dat de iPad die daarvoor gebruik moet worden, foto's van onvoldoende kwaliteit oplevert voor een goed rapport. In dat geval is het gebruik van andere camera's toegestaan. Deze foto's worden dan gelijk na de opname via de backend van Atabix toegevoegd en direct verwijderd nadat ze zijn toegevoegd en opgeslagen.

1.12. Hygiëneprotocol voor schadeopname bij Agrarische bedrijven

Voor het betreden van een agrarisch bedrijf heeft IMG een eigen hygiëneprotocol opgesteld. Alle aanwezigen bij de schade-opname op een agrarisch bedrijf moeten zich houden aan het hygiëneprotocol, dat is bijgevoegd als bijlage 3. Deskundigen dienen zelf zorg te dragen voor al het materieel, passende kleding, schoeisel etc. dat nodig is in het kader van het hygiëneprotocol.

2. Causaal verband

2.1. Uitgangspunten

Het IMG dient schade te vergoeden met overeenkomstige toepassing van het burgerrechtelijke aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht. In dit verband moet ook worden beoordeeld of de door de aanvrager gemelde schade in causaal verband staat met bodembeweging als gevolg van de exploitatie van een mijnbouwwerk voor het Groningenveld of de Gasopslag Norg.

Hierbij moet in uitgangspunt toepassing gegeven worden aan het normale leerstuk van causaal verband als bedoeld in artikel 6:98 BW.

2.2. Toepasselijkheid bewijsvermoeden

In een groot aantal gevallen waarop de verzoeken om schadevergoeding bij het IMG zien, is evenwel het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW van toepassing. Het artikel luidt als volgt:

Artikel 6:177a BW

Bij fysieke schade aan gebouwen en werken, die naar haar aard redelijkerwijs schade door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld zou kunnen zijn, wordt vermoed dat die schade veroorzaakt is door de aanleg of de exploitatie van dat mijnbouwwerk.

Als het bewijsvermoeden van toepassing is op de gemelde schade, dan betekent dit dat vermoed wordt dat de schade daadwerkelijk een gevolg is van mijnbouwactiviteiten, tenzij het vermoeden is ontzenuwd. Voor de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW moet voldaan zijn aan een aantal eisen. Er moet:

- 1) sprake zijn van fysieke schade;
- 2) aan een gebouw of werk;
- 3) die naar haar aard redelijkerwijs schade door mijnbouw zou kunnen zijn;

Bij de uitleg van deze criteria zoekt het IMG in beginsel aansluiting bij het advies van het panel van deskundigen onder voorzitterschap van prof. Van Mierlo van 22 januari 2019. Dit advies is openbaar beschikbaar, maar kan desgevraagd aan de deskundige worden toegezonden.

Het IMG zal hierna uiteenzetten hoe het, overeenkomstig het advies van het panel van deskundigen, toepassing geeft aan het bewijsvermoeden.

2.2.1. Fysieke schade

Het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW is uitsluitend van toepassing op 'fysieke schade'. Het IMG definieert dit begrip als volgt:

"Onder fysieke schade wordt verstaan: een fysieke aantasting, die zich manifesteert in een blijvende verandering van vorm of structuur of stand c.q. verzakking, die naar verkeersopvatting de gaafheid kenmerkt."

2.2.2. Gebouwen of werken

Verder is vereist dat de fysieke schade is ontstaan aan een 'gebouw' of 'werk'. Voor het begrip 'gebouw' wordt aansluiting gezocht bij dit begrip uit de Woningwet, zijnde:

"een bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt."

"Het begrip 'werken' ziet op constructies die zijn bedoeld om duurzaam ter plaatse te blijven, zoals een afdak, een terreinafscheiding of infrastructurele werken. Ook een irrigatie- of drainagesysteem kan een werk zijn als uit de aard voortvloeit dat het een constructie is die bedoeld is om duurzaam ter plaatse te blijven."

Een woonboot is ook als een "werk" aangemerkt.

De deskundige moet dus beoordelen of er sprake is van fysieke schade aan een gebouw of werk.

2.2.3. Schade die naar zijn aard redelijkerwijs een gevolg is van mijnbouwactiviteiten

Indien het gaat om fysieke schade aan een gebouw of werk, moet vervolgens worden bekeken of sprake is van schade die naar haar aard redelijkerwijs een gevolg van beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld zou kunnen zijn.

Bij de beantwoording van deze vraag komt beperkt betekenis toe aan de fysieke eigenschappen van de schade. Alleen als het gaat om één van de volgende typen schade, is naar haar aard géén sprake van mijnbouwschade en is het bewijsvermoeden dus niet van toepassing:

Houtconstructies	Metselwerk	Afwerking	Afbouwconstructies
<ul style="list-style-type: none"> - Doorbuigen van vloerbalken en dakbalken; - Kromtrekken houten balken, balken met barsten 	<ul style="list-style-type: none"> - Afgesprongen schilfers (vorstschade) - Verweerd voegwerk - Bakscheur 	<ul style="list-style-type: none"> - Verkleuring, vlekvorming - Bladderen van verfwerk, loslaten/onthechten van verf-kitwerk - Veroudering / verwerking - Krimpscheuren in materialen - Craquelé 	<ul style="list-style-type: none"> - Glasschade (scheur in glas of lekke dubbele beglazing, tenzij vervorming omliggende constructie). - Craquelé in geglazuurde keramische tegels of 1 gescheurde tegel in vlak - Scheuren in tegels op houten ondervloer. - Aftekening van naden in schilderwerk of behang - Lekkages van met pannen gedekte daken, goten, loodslabben, bitumen etc.

Voor alle overige vormen van fysieke schade kan in dit stadium niet op voorhand worden uitgesloten dat sprake is van mijnbouwschade en kan het bewijsvermoeden dus wel van toepassing zijn. Dit geldt dus, voor de goede orde, ook voor bijvoorbeeld krimpscheuren in de aansluiting tussen twee materialen en voor zettingsschade. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de hiervoor genoemde lijst nog zal worden aangevuld met andere schades die niet door bodembeweging kunnen zijn ontstaan.

Het IMG gaat ervan uit dat de geografische locatie van het gebouw waaraan schade is ontstaan, wél bepalend is voor het antwoord op de vraag of de schade redelijkerwijs door mijnbouwactiviteiten zou kunnen zijn ontstaan.

Daarbij hanteert het IMG als uitgangspunt dat het bewijsvermoeden van toepassing is indien aan het gebouw of werk waaraan fysieke schade is ontstaan een trillingssnelheid is opgetreden van meer dan 2 mm/s met een overschrijdingskans van 1%.

Buiten de hiervoor onder 1) en 2) genoemde criteria zou alsnog een bewijsvermoeden van toepassing kunnen zijn, indien sprake is van fysieke schade aan een gebouw of werk, dat al dan niet in combinatie met de bijzondere constructiekenmerken van dat gebouw of werk, gevoeliger is voor aardbevingen dan andere gebouwen of werken. Wat betreft deze uitzonderlijke categorie 'gevoelige gebouwen of werken' moet worden gedacht aan gebouwen of werken in wierdendorpen, op taluds en langs slootkanten, of bepaalde grote boerderijen of molens. Daarnaast kan het bewijsvermoeden van toepassing zijn op bepaalde schades in het geval er ter plaatse van de woning indirecte effecten van diepe bodemdaling of -stijging kunnen zijn opgetreden. Het Instituut bepaalt dit aan de hand van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek.

Het IMG verstrekt door middel van de gevalideerde trillingstool die in Atabix is opgenomen een overzicht van de topwaarde van de trillingen die zijn opgetreden ter plaatse van het gebouw of werk waarop het verzoek om schadevergoeding betrekking heeft. Aan de hand van dit informatieblad kan de deskundige beoordelen of op de fysieke schade het bewijsvermoeden van toepassing is, omdat aan het hiervoor genoemde criterium van 2 mm/s is voldaan. Zie hierover meer uitgebreid paragraaf 2.2.6.

2.3. Weerleggen van het bewijsvermoeden

Indien het bewijsvermoeden van toepassing is op de fysieke schade, dan is daarmee nog niet gezegd dat sprake is van causaal verband. De deskundige dient vervolgens namelijk te bezien of het bewijsvermoeden is weerlegd. Het IMG stelt hieraan wel hoge eisen.

2.4. Autonome oorzaak

Het komt er hierbij in de eerste plaats op aan of voor de constateerde schade aan andere autonome oorzaak bestaat. Het Instituut wil dat voor die autonome oorzaak een voldoende hoge mate van zekerheid bestaat (in de woorden van het panel moet die oorzaak "evident en aantoonbaar" zijn). Het betekent dat de deskundige overtuigd dient te zijn van zijn conclusie en dat er bij hem geen gerede twijfel mag bestaan over de autonome oorzaak.

Het bepalen van de autonome oorzaak vergt een bouwkundige beoordeling van de deskundige. De deskundige moet hierbij beoordelen of er een mechanisme is waardoor te schade is veroorzaakt en of dat dit mechanisme ook de volledige schade verklaart. Het is ook mogelijk dat er twee samenhangende schademechanismen zijn opgetreden.

Het verdient ter zeerste aanbeveling dat de deskundige bij de bouwkundige beoordeling of er een autonome oorzaak bestaat, in eerste instantie nog niet de trillingssnelheden betreft die ter plaatse zijn opgetreden. Dat moet plaatsvinden in de volgende stap.

2.5. Invloed van trillingen

Als de deskundige van oordeel is dat er een autonome oorzaak voor de schade bestaat, dient hij vervolgens te bezien of aannemelijk is dat trillingen door aardbevingen de schade toch hebben doen ontstaan (bijv. getriggerd) of hebben verergerd. De deskundige dient hierbij toepassing te geven aan de meest actuele wetenschappelijke inzichten.

Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen zettingsschades en niet-zettingsschades.

2.5.1. Zettingsschade

Indien het gaat om schade die zijn oorzaak vindt in een zetting van de ondiepe bodem waarop het gebouw is gefundeerd, moet deze schade worden beoordeeld in overeenstemming met het advies van ir. Van Staalduinen en ing. Everts van 23 december 2020, met betrekking tot zettingsschade. Het is aan deskundige om van geval tot geval te beoordelen hoe dat advies in die specifieke situatie moet worden toegepast.

Het uitgangspunt is dat een deskundige het bewijsvermoeden alleen weglegd kan achten, indien er evident en aantoonbaar een andere oorzaak van de schade is.

Op dit uitgangspunt kan blijkens het advies technisch gezien een uitzondering worden aanvaard indien vaststaat dat ter plaatse uitsluitend trillingen zijn opgetreden van minder dan 10 mm/s. In de werkinstructie voor de deskundige wordt er veiligheidshalve echter vanuit gegaan dat steeds eerst een autonome oorzaak moet worden aangewezen.

De grenswaarden die zijn genoemd in het advies van ir. Van Staalduinen kunnen volgens worden gebruikt om te concluderen of het niet aannemelijk is dat trillingen van invloed zijn geweest op de zettingsschades.

- Aangezien trillingen door aardbevingen redelijkerwijs niet kunnen leiden tot zettingen onder 16 mm/s (met 1% overschrijdingskans), kan in dat geval worden volstaan met een regulier advies.
- Indien de trillingssterkte tussen de 16 mm/s en 40 mm/s is, moet de deskundige daarnaast inzichtelijk maken wat de bodemsamenstelling is.
 - Indien ter plaatse zand voorkomt, in de mate die door ir. Van Staalduinen is benoemd, dan dient de deskundige voorts een onderzoek te hebben uitgevoerd naar de verdichtingsgevoeligheid van dit zand, om het bewijsvermoeden te kunnen ontzenuwen.
 - Indien geen zand aanwezig is, moet dit worden onderbouwd in het advies maar kan voor het overige worden volstaan met een regulier advies.
- Als de trillingssterkte 40 mm/s of meer is, moet in alle gevallen – ongeacht de bodemsamenstelling – een nader onderzoek zijn uitgevoerd waarmee navolgbaar wordt bewezen dat de schade niet is ontstaan en/of verergerd door bodembeweging door mijnbouwactiviteiten, teneinde het bewijsvermoeden te weerleggen.
 - De precieze inhoud van een dergelijk nader onderzoek is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, maar het ligt in de rede dat een dergelijk onderzoek in beginsel nauwgezet inzicht moet geven in de kenmerken van de zetting én inzichtelijk moet maken, bijvoorbeeld aan de hand van zettingsberekeningen, waardoor die zettingen moeten worden verklaard. Het is gelet hierop van belang dat de deskundige in het adviesrapport bij een zettingsschade aangeeft welke trillingsterkte zich ter plaatse heeft voorgedaan.

Als een zettingsschade een autonome oorzaak heeft en trillingen niet van invloed zijn geweest op de zetting, kan daarna nog bekeken worden of de scheurvorming zelf mogelijk wel is verergerd. Dat kan op de manier die hierna wordt beschreven.

2.5.2. Overige schades

Voor zover de deskundige een schade beoordeelt die geen relatie heeft met zettingen (of voor wat betreft de vergering van de scheur van een autonome zettingsschade) kan gebruik gemaakt worden van het advies van de TU Delft uit 2018 en de SBR Trillingsrichtlijn A: schade aan gebouwen.

De SBR Trillingsrichtlijn gaat ervan uit dat eerst beoordeeld moet worden aan wat voor bouwelement schade is ontstaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- metselwerk / brosse steenachtige materialen / niet-gewapend beton / overige, en;
- gewapend beton / hout

Vervolgens moet bepaald worden of sprake is van een gevoelig object. Hierbij dient toepassing gegeven te worden aan bijlage 5 van de SBR. Korteheidshalve wordt daarnaar verwezen.

Vervolgens zijn in de SBR Trillingsrichtlijn A – afhankelijk van de gevoeligheid van gebouw en het type materiaal – grenswaarden genoemd waaronder de kans op schade door trillingen kleiner is dan 1%. Voor metselwerk is deze grenswaarde 5 mm/s en voor metselwerk aan een gevoelig gebouw is deze 3 mm/s. Voor gewapend beton en hout gelden grenswaarden van 20 mm/s en 11,7 mm/s voor een gevoelig gebouw.

Het Instituut acht het in dit stadium aangewezen op deze grenswaarden nog een veiligheidsafslag toe te passen van een factor 1,5. Met deze factor worden ook in het geval van herhaalde trillingen of het risico op triggerwerking, voldoende veilige grenswaarden gehanteerd om uit te gaan van een kleinere kans dan 1%.

De grenswaarden uit de SBR moeten worden afgezet tegen de trillingssnelheden die op de locatie van een woning daadwerkelijk zijn opgetreden. Dit kan worden bepaald door een berekening met de trillingstool. Zoals blijkt uit het onderzoek van de TU Delft van 2018 kan dit veilig worden berekend door gebruik te maken van de waarden uit de trilingstool met een overschrijdingskans van 25% (i.p.v. een overschrijdingskans van 1%).

Als de hiervoor genoemde grenswaarden worden omgerekend van 25% overschrijdingskans naar een 1% overschrijdingskans, komen die afgerond en na toepassing van de veiligheidsafslag, voor metselwerk e.a. uit op 8,5 mm/s en 5 mm/s voor een gevoelig gebouw. Voor gewapend beton en hout gelden dan waarden van 34 mm/s, respectievelijk 20 mm/s.

Hieronder zijn alle waarden opgenomen. Het Instituut gaat dus uit van de waarden na veiligheidsafslag, waarbij de waarden onder 25% en 1% dus equivalente waarden zijn.

		Zonder veiligheidsafslag		Na veiligheidsafslag	
		Normaal	Gevoelig	Normaal	Gevoelig
25%	Metselwerk e.a.	5	3	3,3	2
25%	Gewapend beton / hout	20	11,7	13,3	7,8
1%	Metselwerk e.a.	13	7,8	8,5	5
1%	Gewapend beton / hout	52	30	34	20

Als de grenswaarden *niet* zijn overschreden, is de kans op schade *ruimschoots* kleiner dan 1%. In dat geval is het volgens het Instituut niet aannemelijk dat de schade waar volgens de deskundige een autonome oorzaak voor bestaat tóch is ontstaan of is verergerd door trillingen door aardbevingen. In dat geval is het bewijsvermoeden weerlegd. Als de grenswaarde is overschreden moet de deskundige een afweging maken van de mate van overschrijding en de schade waar het om gaat, om te bepalen of hij invloed aannemelijk acht. Zo zal een beperkte overschrijding van de grenswaarde bij een grote autonome schade mogelijk tot de conclusie leiden dat geen verergering kan worden aangenomen, terwijl dat bij een grote overschrijding en kleinere schade juist wel het geval zal zijn. Ook het aantal schades aan een woning kan relevant zijn. Als er veel substantiële schades zijn en de overschrijding van de grenswaarde is beperkt, dat is het wellicht niet aannemelijk dat (al) die schades zijn ontstaan of verergerd door trillingen, en vice versa. Uitgangspunt voor een reguliere woningschade zal echter zijn dat een verergering niet uitgesloten kan worden als de toepasselijke grenswaarde is overschreden, tenzij er een overtuigende contra-indicatie is.

2.5.3. Motiveren weerleggen bewijsvermoeden

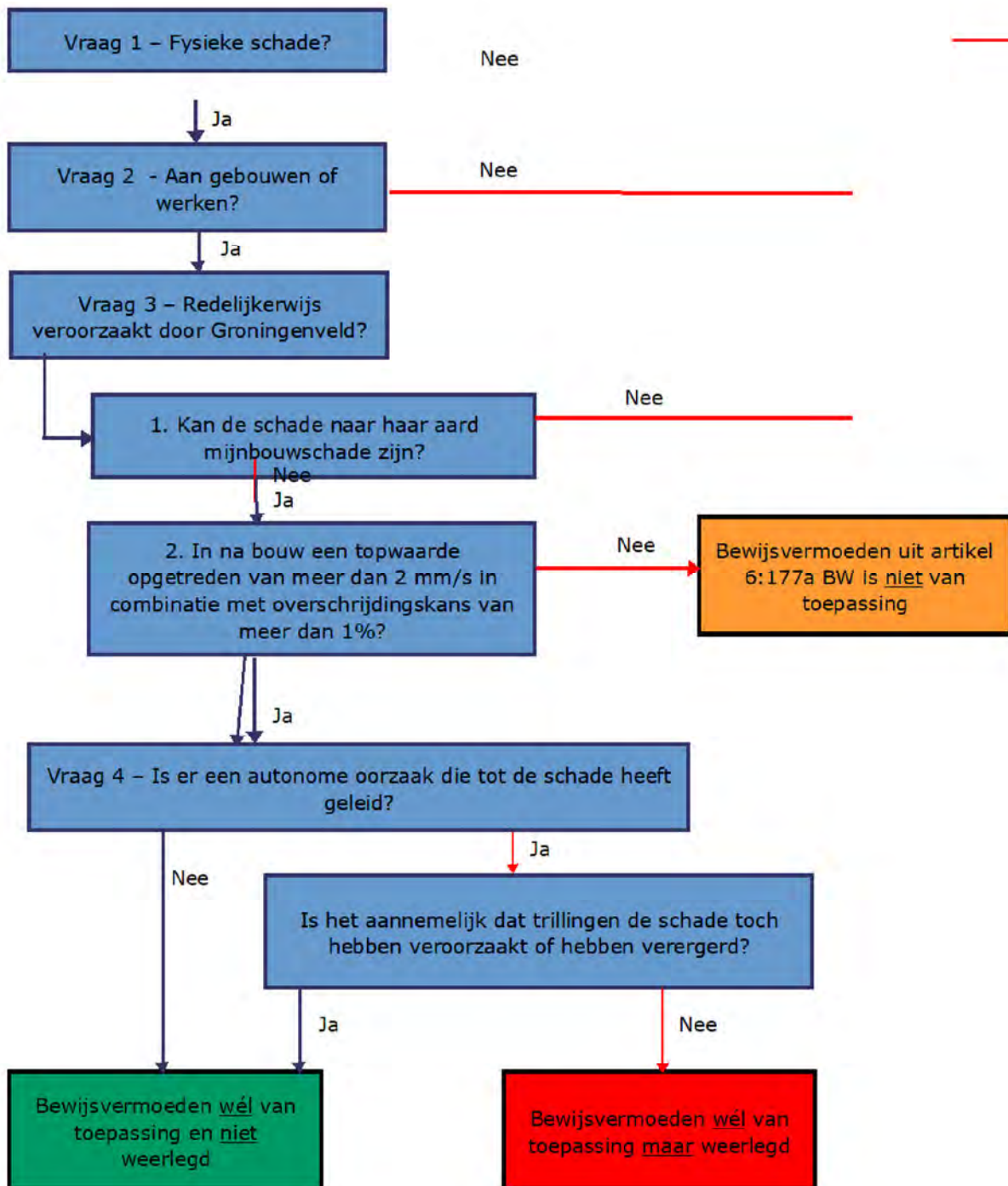
Als de deskundige van oordeel is dat er een autonome oorzaak voor de schade bestaat en dat het niet aannemelijk is dat trillingen door aardbevingen de schade hebben veroorzaakt of verergerd, dient hij dit deugdelijk te motiveren in het adviesrapport. Hierbij dient hij zich te houden aan de volgende 5-criteria:

5 criteria voor de motivering van een autonome oorzaak
De motivering die de deskundige in zijn adviesrapport geeft moet – om het bewijsvermoeden te weerleggen – dan ook in de eerste plaats voldoende duidelijk een andere oorzaak van de schade aanwijzen, derhalve anders dan bodembeweging door mijnbouwactiviteiten. Een motivering die niet duidelijk aangeeft waardoor de schade dan wél is ontstaan, kan het bewijsvermoeden in principe niet ontzenuwen. Een motivering waarin diverse, mogelijke oorzaken van de schade zijn genoemd, kan dat evenmin. Het bewijsvermoeden kan ook niet worden weerlegd door er enkel op te wijzen dat de schade niet ontstaan zou kunnen zijn door trillingen met de sterkte die is genoemd in de uitkomst van de trillingtool. Het is wel mogelijk om meerdere (samenhangende) oorzaken voor de schade te noemen.
De motivering moet – in de tweede plaats - tot uitdrukking brengen dat bij de deskundige een voldoende grote mate van zekerheid bestaat omtrent die andere schadeoorzaak. Dit behoeft geen absolute zekerheid of onomstotelijk bewijs te zijn (100%). Dat is immers onmogelijk. Wel ligt de lat voor het ontzenuwen van het bewijsvermoeden hoog. Dit betekent dat de deskundige een voldoende grote mate van zekerheid moet hebben over dat de schade door een andere, uitsluitende oorzaak is ontstaan. De motivering die de deskundige geeft in zijn adviesrapport moet die mate van zekerheid dan ook voldoende tot uitdrukking brengen. Een motivering waarin een andere, meer "waarschijnlijke" oorzaak van de schade is genoemd, is onvoldoende om het bewijsvermoeden te ontzenuwen.
De motivering moet – in de derde plaats – voldoende begrijpelijk/navolgbaar uitleggen waarom de deskundige er voldoende zeker van is dat de schade niet door bodembeweging door mijnbouwactiviteiten is ontstaan, maar een andere oorzaak heeft. Daartoe moet de deskundige in zijn motivering toelichten door welk schademechanisme de betreffende schade dan is ontstaan en of de te verwachten effecten van dat schademechanisme in overeenstemming zijn met

de situatie van de schade zoals de deskundige die feitelijk heeft opgenomen.
De motivering moet – in de vierde plaats – voldoen specifiek geformuleerd zijn. Een algemene formulering die niet van toepassing is op de te beoordelen schade of voor de aanvrager/lezer te herkennen valt, is onvoldoende om het bewijsvermoeden te ontzenuwen. Het is bijvoorbeeld noodzakelijk om specifieke materialen en schademechanismen te benoemen.
De motivering moet – tenslotte – begrijpelijk zijn. Het gebruik van vakjargon (juridisch of technisch) dient tot een minimum te worden beperkt. Waar het vakjargon niet te vermijden is zal een nadere toelichting geven moeten worden op de gebruikte terminologie. De aanvrager moet goed kunnen begrijpen waarom de deskundige tot zijn oordeel is gekomen.

2.6. Beslisschema toepasselijkheid en weerleggen bewijsvermoeden

Hetgeen hiervoor is uitgelegd, leidt tot het volgende beslisschema voor de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden.

2.7. Trillingstool

Het IMG beschikt over een onafhankelijk gevalideerde trillingstool. Hierna zal eerst uiteengezet worden wat deze trillingstool is. Daarna wordt uitgelegd hoe de trillingstool al dan niet mag worden gebruikt.

2.7.1. Wat is de trillingstool?

De trillingstool betreft een applicatie in het programma Atabix waarmee een rekenmodel kan worden toegepast op een specifiek locatieadres. De applicatie genereert vervolgens een pdf waarmee de uitkomsten van dat rekenmodel worden weergegeven voor de locatie.

Het gebruikte rekenmodel is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek van Bommer e.a. uit 2019, welk model het panel van deskundigen had geadviseerd te gebruiken.¹ Het rekenmodel heeft – eenvoudig gezegd – tot doel om een voorspelling te doen van de maximale trillingssterkte die als gevolg van één specifieke beving kan zijn opgetreden op een specifieke locatie.

Deze modelmatige benadering is noodzakelijk, omdat er uiteraard niet op alle locaties trillingsensoren aanwezig zijn. Het model zorgt er in de eerste plaats voor dat de waarden die wél zijn gemeten door het sensonetwerk van het KNMI, worden geëxtrapoleerd naar andere specifieke locaties.

Bij een dergelijke extrapolatie moet uiteraard een – aanzienlijk – aantal aannames worden gedaan. Dat kan op verschillende manieren. Het panel van deskundigen heeft in dat verband geadviseerd om een rekenmodel te hanteren met een overschrijdingskans van de trillingssterkte van (slechts) 1%. Anders gezegd: de kans dat de trilling die zich op een locatie in de werkelijkheid heeft voorgedaan groter is dan de berekende trilling, is daarmee zeer klein. Dit wordt bereikt door alle onzekerheden te elimineren op een manier waardoor de trillingssterkte niet kan worden onderschat.

Zo elimineert het model bijvoorbeeld de effecten van verschillen in de bodemsamenstelling per gebied (bijv. veen/zand/etc.). In de werkelijkheid heeft de bodemsamenstelling wél effect op de mate waarin een trilling wordt doorgegeven. Het feit dat deze omstandigheid wordt geëlimineerd, is één van de verklaringen voor het feit dat het gebied met een trillingssterkte van 2 mm/s met een overschrijdingskans van 1% gewerkt bepaald kan worden met een *perfecte* cirkel uit het epicentrum; dat zou niet mogelijk zijn indien dergelijke onzekerheden niet zouden zijn geëlimineerd, maar geprobeerd zou zijn om een aanname te doen omtrent het effect van die onzekerheden op de werkelijke trillingssterkte.

De eliminatie van dit soort onzekerheden leidt tot een theoretische benadering van de maximale trillingssterkte op een specifieke locatie. Daarbij staat op voorhand vast dat deze trillingssterkte in het overgrote deel van de gevallen in de praktijk kleiner zal zijn geweest dan uit het theoretisch model volgt, maar tegelijkertijd wordt voorkomen dat de trillingsterkte in de praktijk hoger geweest zou kunnen zijn dan uit het model volgt. Deze benadering sterkt derhalve tot bescherming van degenen die schade hebben geleden als gevolg van mijnbouwactiviteiten, nu de onzekerheden in hun voordeel worden geëlimineerd.

De trillingstool maakt het vervolgens mogelijk om op per specifieke locatie te bepalen welke maximale trillingssterkte in theorie kan zijn opgetreden als gevolg van een specifieke aardbeving.

¹ Het model MaxRot uit: Julian J. Bommer, [Peter](#) J. Stafford & Michail Ntinalexis, Empirical Ground - Motion Prediction Equations for Peak Ground Velocity from Small - Magnitude Earthquakes in the Groningen Field Using Multiple Definitions of the Horizontal Component of Motion, Updated model for smaller earthquakes, November 2017. Het IMG maakt inmiddels gebruik van de verbeterde versie van dit model, uit Bommer e.a. 2019.

Daartoe zijn de effecten van alle aardbevingen uit de recente geschiedenis opgenomen in het rekenmodel uit de trillingtool; zowel aardbevingen met een epicentrum in het Groningenveld als aardbevingen met epicentra in andere (kleine) velden.

De trillingtool produceert vervolgens één pdf waarin de 15 bevingen met de grootste trillingssterkte op de betreffende locatie zijn genoemd, op welke datum die bevingen zich hebben voorgedaan, wat de afstand tot het epicentrum van die beving was én wat de maximale theoretische trillingssterkte is die deze beving op de locatie kan hebben veroorzaakt.²

2.7.2. Gebruik trillingtool

De trillingstool is voor iedere deskundige beschikbaar in Atabix. Het gebruik van een andere (niet-gevalideerde) trillingtool is onder géén beding toegestaan.

De trillingstool kan op twee manieren worden gebruikt:

Toepasselijkheid bewijsvermoeden

Het panel van deskundigen heeft geadviseerd – kort gezegd – dat het bewijsvermoeden van toepassing is op fysieke schade aan een gebouw of werk, indien voorafgaand aan het ontstaan van die schade een trillingssterkte van 2 mm/s is opgetreden (met een overschrijdingskans van 1%). De trillingtool maakt het mogelijk om per specifieke locatie te bekijken op welke momenten in de tijd deze trillingssterkte is bereikt en het bewijsvermoeden van toepassing is.

De trillingtool heeft in zoverre meerwaarde ten opzichte van een kaart waarin het effectgebied van Huizinge wordt geplot, dat een dergelijke kaart slechts informatie geeft over één moment waarop het bewijsvermoeden is getriggerd. Dat moment is in de praktijk echter niet altijd relevant voor de woning waar het om gaat.

Het eenvoudigste voorbeeld van deze situatie betreft een nieuwbouwwoning uit 2016 die is gelegen buiten het effectgebied van Zeerijp maar binnen het effectgebied van Huizinge. Echter, de beving van Huizinge vond plaats in 2012 en kan dus – logischerwijs – geen schade hebben veroorzaakt aan een nieuwbouwhuis uit 2016. In een dergelijk geval is er ook geen reden om het bewijsvermoeden van toepassing te achten op eventuele schade aan die woning. Er zijn voorts vele varianten van deze situatie. Denk bijvoorbeeld aan één object met meerdere opstallen met meerdere bouwjaren, uitgebouwde woningen of (geheel of gedeeltelijk) gerenoveerde woningen. Ook kan een uitgevoerde nulmeting of andere schadehistorie meebrengen dat kennis bestaat over ná welk moment de schade moet zijn ontstaan en/of verergerd.

Al dit soort feitelijkheden kunnen maken dat een deskundige moet vaststellen dat een schade niet kán zijn ontstaan door een aan de schade voorafgaande beving. De trillingtool maakt het voor dergelijke geval mogelijk om te bezien of nog andere bevingen zijn geweest die de schade redelijkerwijs kunnen hebben veroorzaakt en die het bewijsvermoeden toch triggeren.

Invloed van trillingen op ontstaan of verergeren schade

De trillingstool is daarnaast bruikbaar om te bepalen of het aannemelijk is dat een schade waarvoor een autonome oorzaak bestaat toch is ontstaan of verergerd door trillingen door aardbevingen. Dit is aanvullend op of er een autonome oorzaak voor de schade bestaat.

Het bewijsvermoeden is weerlegd wanneer er een autonome oorzaak voor de schade bestaat en het niet aannemelijk is dat de schade in kwestie is ontstaan of verergerd door trillingen door aardbevingen. Hiervoor is al op basis van de meest recente wetenschappelijke inzichten beschreven hoe de uitslagen van de trillingstool daarbij dienen te worden geïnterpreteerd.

3

Andere gasvelden

Een derde functionaliteit van de trillingtool is om de effecten van de mijnbouwactiviteiten in het Groningveld en de Gasopslag Norg enerzijds, te onderscheiden van de effecten van de mijnbouwactiviteiten in andere velden anderzijds. De trillingtool is immers ook gevuld met de gegevens van bevingen met een epicentrum in andere velden dan het Groningenveld.

Dit maakt het mogelijk om in te schatten of een schade wellicht door de activiteiten in een ander veld zijn veroorzaakt. De trillingstool vermeldt per beving of die een epicentrum heeft in het Groningenveld (aanduiding: G) of in een ander veld (aanduiding: A).

2.8. Causaliteit als het bewijsvermoeden niet van toepassing is

Indien het bewijsvermoeden niet van toepassing is, dan dient de deskundige een normale causaliteitsbeoordeling uit voeren. In dat verband dient de deskundige te beoordelen wat de meest waarschijnlijke oorzaak van de schade is. Daarbij dient de deskundige rekening te houden met alle omstandigheden van het geval, waaronder ook de topwaarde van de trilling die ter plaatse van de woning is opgetreden, zoals dat blijkt uit de uitkomsten van de trillingtool.

Daarbij is van groot belang dat aangezien ter plaatse géén trillingssterkte van 2 mm/s is opgetreden (anders zou het bewijsvermoeden wél van toepassing zijn), de kans op het ontstaan van fysieke schade kleiner is dan 1 op de 10.000. Omdat deze kans zeer klein te achten is, betekent dit als een deskundige toch tot de conclusie komt dat hij het aannemelijk acht dat de schade is ontstaan door mijnbouwactiviteiten, hij deze conclusie zeer deugdelijk dient te motiveren. Het IMG zal de deugdelijkheid van deze conclusie ook indringend toetsen.

3. Schadebegroting

3.1. Algemeen

De deskundige dient het IMG te adviseren over de hoogte van de al dan niet aan aanvrager toe te kennen schadevergoeding.

De deskundige neemt in het adviesrapport voor de fysieke schade waarbij sprake is van causaal verband een calculatie op. Voor niet causale schades wordt alleen op nadrukkelijk verzoek van het IMG een calculatie aangeleverd.

3.2. Wijze van schadebegroting fysieke schade

De hoofdlijn bij zaakschade is dat die wordt begroot aan de hand van de kosten van herstel van de schade. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de benadeelde zoveel mogelijk in dezelfde situatie moet worden teruggebracht als waarin hij verkeerde vóór het ontstaan van de schade. De vergelijkbaarheid van de situatie ná herstel met de originele situatie betreft zowel de functionaliteit, waaronder de constructieve stevigheid, als de uiterlijke verschijningsvorm.

De wijze van schadebegroting wordt per dossier bekeken en beoordeeld aan de hand van de betreffende locatie en aard van de opstal, het schadebeeld, de historie etc. Bij de schadebegroting zal de gekozen herstelmethodiek van de schades zoveel mogelijk aangegeven worden. In geval sprake is van een monumentaal pand zal deskundige rekening houden met de aandachtspunten bij schade-opname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten (bijlage 3).

Indien meerdere wijzes van schadeherstel in de rede liggen die leiden tot een vergelijkbaar resultaat, zal de schade in beginsel begroot worden op de wijze die de laagste kosten met zich meebrengt.

3.3. Destructief onderzoek

Het komt voor dat fysieke schade pas zichtbaar wordt nadat bijvoorbeeld een parketvloer of het behang van de muur wordt verwijderd. In beginsel is het voor risico van de aanvrager om het behang te verwijderen (of andere werkzaamheden uit te voeren) om eventuele schade zichtbaar te maken. Als echter blijkt dat de schade mijnbouw gerelateerd is, dan vergoeden we de kosten die redelijk zijn om de schade te herstellen in originele staat. Met 'originele staat' wordt bedoeld: de situatie ten tijde van het ontstaan van de schade.

In bepaalde gevallen is fysieke schade niet eerder zichtbaar dan dat er nader onderzoek wordt verricht. Indien de deskundige van mening is dat (niet zichtbare) fysieke schade is uit te sluiten dan kan aanvrager op eigen initiatief en voor eigen rekening en risico destructief onderzoek (laten) uitvoeren. Mocht dan alsnog blijken dat zich fysieke schade voordoet, dan komen de kosten van het herstel van die schade en de kosten die het destructieve onderzoek met zich mee hebben gebracht voor vergoeding in aanmerking.

Als de deskundige echter niet kan uitsluiten dat er sprake is van niet zichtbare fysieke schade dan vallen de kosten voor het uitvoeren van destructief onderzoek onder redelijke kosten voor het vaststellen van de schade en komen die voor vergoeding in aanmerking.

3.4. Sloop en nieuwbouw

Onder omstandigheden kan de deskundige tot de conclusie komen dat het niet verantwoord is om de geconstateerde schade te herstellen, maar dat ervan uitgegaan moet worden dat een redelijk handelend eigenaar ervoor zou kiezen om het gebouw of werk te slopen en opnieuw te bouwen. Dit laatste kan alleen het geval zijn indien de kosten voor het herstel van de schade, hoger zouden zijn dan de kosten van sloop en nieuwbouw van het pand. De waarde van het pand in het economische verkeer (de marktwaarde) is bij het voorgaande als zodanig niet van belang.

In dat kader zal de deskundige (1) een (globale) begroting van de herstelkosten inclusief gevolgschade en bijkomende kosten maken (dus geen calculatie per onderdeel), die afgezet wordt tegen een begroting van de kosten voor sloop en nieuwbouw. (2) Ook de technische "haalbaarheid" van herstel wordt benoemd. (3) Tevens zal deskundige aangeven in hoeverre er een (wettelijke) instandhoudingsplicht geldt (hetgeen bij monumenten het geval pleegt te zijn).

Bij de begroting op basis van sloop en nieuwbouw geldt als uitgangspunt dat de opstal zoveel mogelijk in vergelijkbare staat (met vergelijkbaar woongenot ingeval sprake is van een woning) op dezelfde locatie wordt teruggebouwd, waarbij de opstal in voldoende mate aardbevingsbestendig is. Ook de bijkomende kosten (aanvraag vergunningen, onderzoeken, vervangende opstal etc.) en eventuele gevolgschade worden bij zowel de begroting op basis van herstel als de begroting op basis van sloop en nieuwbouw berekend.

De deskundige onderzoekt samen met de zaakbegeleider de persoonlijke omstandigheden van de aanvrager, die meegenomen worden in het advies.

3.5. Schadevergoedingen en BTW

Bij het bepalen van de hoogte van de schadevergoeding is het van belang onderscheid te maken in schadevergoedingen die inclusief BTW moeten worden uitgekeerd en schadevergoedingen die exclusief BTW moeten worden uitgekeerd

Aanleiding

(Rechts)personen die als BTW - ondernemer kunnen worden aangemerkt en een onroerende zaak gebruiken om daarin of van daaruit hun onderneming te drijven, hebben in beginsel recht op aftrek van BTW. De betaalde BTW op onderhouds- en herstelkosten is verrekenbaar en behoort derhalve niet tot de geleden schade, omdat wanneer een ondernemer wel een schadevergoeding inclusief BTW zou ontvangen, de ondernemer samen met het recht op aftrek, het BTW deel van de schadevergoeding dubbel ontvangt.

Let hierbij op dat als een ondernemer een eigen pand heeft dat geheel bedrijfsmatig wordt gebruikt, de ondernemer dan verplicht is het pand in het ondernemingsvermogen in te brengen. Kosten van een eigen pand dat geheel als bedrijfsruimte wordt gebruikt moeten van de opbrengsten van de onderneming worden afgetrokken en derhalve moet een schadevergoeding dan ook exclusief BTW worden berekend.

Gemengd gebruik

Ondernemers die onroerende zaken gemengd gebruiken, bijvoorbeeld voor wonen en werken, hebben naar rato recht op aftrek van voorbelasting in verband met die onroerende zaken. De betaalde BTW op onderhouds- en herstelkosten is onder omstandigheden deels verrekenbaar en behoort dan voor het bedrijfsgedeelte niet tot de geleden schade en voor het woongedeelte nadrukkelijk wel.

Bij gemengd gebruik van een pand is het van belang om te beoordelen of de bedrijfsmatig in gebruik zijnde ruimte kan worden beschouwd als een zelfstandige werkruimte. Als zelfstandige werkruimte worden die ruimtes beschouwd die een eigen ingang of opgang hebben en eigen sanitaire voorzieningen. Een criterium hierbij is ook of de werkruimte apart van de woning

verhuurd kan worden. Is van het voorgaande sprake dan dient **voor deze ruimte** de schade altijd excl. BTW te worden berekend.

Pand is privé eigendom en wordt bedrijfsmatig gebruikt/verhuurd

Ook komt het voor dat een pand in eigendom is van een privépersoon, maar dat het pand geheel of gedeeltelijk bedrijfsmatig gebruikt wordt, **hierin zijn 2 situaties denkbaar:**

- Het pand wordt gebruikt door diezelfde privépersoon. Ook hier dient te worden beoordeeld of het pand regelmatig wordt gebruikt voor economische activiteiten die als ondernemen kunnen worden aangemerkt (of met andere woorden, er worden opbrengsten gegenereerd uit het gebruik van het pand). Indien het pand, of een deel ervan, bedrijfsmatig wordt gebruikt, dan dient de schadevergoeding **voor het bedrijfsgedeelte** exclusief BTW te worden vergoed.
- Het pand wordt verhuurd door de privépersoon, waarbij de huurder het pand bedrijfsmatig gebruikt. De verhuur van een bedrijfspand aan een ondernemer is in de regel onbelaste verhuur. Partijen mogen hier echter van afwijken. Dit dient uitgevraagd te worden bij de **aanvrager**. Als er een **BTW belaste verhuur** is afgesproken heeft de verhuurder recht op **af trek van BTW** en dient het adviesrapport **exclusief BTW** te worden opgemaakt.

Verhuur Onroerend goed, bestemd voor wonen of recreatie

Verhuur van ruimte bestemd voor wonen is in beginsel vrijgesteld van BTW. De verhuur van (gemeubileerde) woningen en appartementen voor langer dan 6 maanden is altijd vrijgesteld van btw en dus dient de schade inclusief BTW te worden vergoed. **Schadevergoeding van panden bestemd voor particuliere verhuur of kamerverhuur zijn daarom in de regel inclusief BTW.**

Een uitzondering hierop is de verhuur voor een korte periode door een hotel-, pension-, kamp- en vakantiebestedingsbedrijf zoals zomerhuisjes, gemeubileerde appartementen en hotelkamers. Over de verhuur moet altijd BTW worden betaald, **dus dient de schade exclusief BTW te worden vergoed.** Kenmerkend voor deze vorm van verhuur is dat de verblijfsruimten zijn ingericht om daarin kort te verblijven. De tijdelijke bewoner hoeft bijvoorbeeld niet te zorgen voor de inventaris. Er is in ieder geval sprake van een 'korte periode' als de gasten maximaal 6 maanden in de accommodatie verblijven en zij het middelpunt van hun maatschappelijke leven niet daarnaar verplaatsen.

Leegstaand (bedrijfs)pand

Indien een pand – waarbij er sprake is van ander gebruik dan bewoning door eigenaar – **leeg staat, bijvoorbeeld in verband met een verbouwing of een huurcontract dat afgelopen is, dan geldt dat voor de BTW toepassing moeten worden gekeken naar het toekomstige gebruik.**

Geheel of gedeeltelijke vrijstelling van BTW

Sommige ondernemers zijn geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van BTW. Wanneer hiervan sprake is dient de BTW onderdeel uit te maken van de schadevergoeding.

Voorbeelden die in de regel zijn vrijgesteld van BTW zijn basisscholen, verzorgingshuizen, sportverenigingen (zonder winstoogmerk), ziekenhuizen, sportaccommodaties, kerken, huisartsenpraktijken, banken en verzekeringsmaatschappijen.

Vrijstelling van BTW is ook mogelijk op grond van de Kleine Ondernemersregeling (KOR). In Nederland gevestigde ondernemers met een omzet van minder dan €20.000,- kunnen kiezen voor een vrijstelling van BTW.

Gemeente / provincie

De gemeente of provincie heeft voor de BTW (die zij niet als vrijgestelde BTW ondernemer op haar inkopen betaalt) in beginsel recht op compensatie van BTW uit de BTW-compensatieregeling. Schadevergoedingen voor lagere overheden dient dan ook exclusief BTW te worden berekend. Dit geldt nadrukkelijk niet voor waterschappen en Rijkswaterstaat.

Uitvraag BTW door deskundige

De deskundige is verantwoordelijk voor het juist opleveren van het adviesrapport met betrekking tot de BTW situatie. Om een duidelijk beeld van de situatie te krijgen kan de deskundige tijdens de opname de aanvrager de volgende vraag voorleggen:

1. Is het pand in eigen gebruik en heeft het pand (naast een woonfunctie ook) een bedrijfsfunctie?

Vragen bij afwijkend gebruik:

2. Zo ja, hoe wordt het pand gebruikt? Bijvoorbeeld: woning met kapsalon, kamerverhuur, particulier verhuur, agrarisch bedrijf.
3. Indien er sprake is van bedrijfsmatig gebruik, dient het rapport inclusief of exclusief BTW opgemaakt te worden?
4. Heeft het bedrijfsmatige gedeelte een eigen ingang/opgang én sanitaire voorzieningen?
5. Indien exclusief BTW, welke delen van het pand worden bedrijfsmatig gebruikt?
6. **Indien er sprake is van bedrijfsmatige verhuur, is er een BTW belaste verhuur afgesproken?**

Indien tijdens de opname blijkt dat de aanvrager geen antwoord kan geven op de BTW vraag of wanneer onduidelijk bestaat dan:

- Zal tijdens de opname worden afgesproken dat de aanvrager een bewijsstuk aanlevert bij de zaakbegeleider (bijvoorbeeld korte verklaring boekhouder / accountant **of een huurovereenkomst**). De zaakbegeleider zorgt ervoor dat de aanvullende informatie terecht komt bij de deskundige en de informatie wordt vastgelegd in dossierregistratiesysteem.

BTW beschrijven in het adviesrapport

Bij MKB en AGRO rapporten is sprake van bedrijfsmatige activiteiten. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de BTW. Daarnaast worden er aan het adviesrapport 2 eisen gesteld:

- **In de inleiding dient beschreven te worden hoe het pand gebruikt word, en wat voor type pand het betreft.**
- **Daarnaast dient de deskundige in het rapport (bij voorkeur bij de opmerking van de deskundige) te vermelden wat het gebruik betekent voor de toepassing van de BTW in het rapport. Met name bij uitzonderlijke situaties is het raadzaam dit duidelijk te omschrijven.**

Daarnaast geeft de deskundige in de inleiding van het rapport aan wat voor het type pand het betreft en wordt is het wenselijk informatie te vermelden over het gebruik van het pand zoals bijvoorbeeld of er sprake is van bedrijfsmatig of privé gebruik of gemengd gebruik en wat dit gebruik vervolgens betekent voor het wel of niet toepassen van BTW.

Veel voorkomende situaties

Hieronder een opsomming van veel voorkomende situaties. Dit overzicht is van toepassing op de meeste situaties, maar er zijn altijd uitzonderingen denkbaar. Derhalve dient er altijd bij de aanvrager te worden nagevraagd hoe de BTW situatie is.

Situatie	In- of exclusief BTW
Particuliere verhuur (ook kamerverhuur door vastgoedondernemer)	Inclusief BTW
Woonhuis met bedrijf zonder eigen toegang	Woning en bedrijf inclusief BTW
Woonhuis met bedrijf met eigen toegang	Woning inclusief BTW, bedrijf exclusief BTW (afhankelijk van gebruik)
Kortlopende verhuur vanuit bedrijf zoals hotel of vakantiepark	Exclusief BTW, langlopende verhuur van vakantiewoning meestal inclusief BTW
Bedrijfsmatige verhuur vanuit particulier	Afhankelijk van huurcontract in/excl BTW
Bedrijfsmatige verhuur vanuit bedrijf	Afhankelijk van huurcontract in/excl BTW
Agro in maatschap	Bedrijfs gedeelte exclusief BTW, woonhuis beide
Stichtingen	Beide, meestal inclusief BTW
WoCo	Inclusief BTW
Kerken	Inclusief BTW *
Vereniging	Inclusief BTW *
Scholen van overheid	Beide, meestal inclusief BTW
Fysiotherapie / huisarts + overige medisch	Beide, meestal inclusief BTW
Gemeente en provincie	Beide, meestal exclusief BTW
Waterschappen en Rijkswaterstraat	Inclusief BTW
Banken en verzekeringsmaatschappijen	Inclusief BTW

Notaris	Exclusief BTW
Uitvaartonderneming	Inclusief BTW

* kunnen exclusief BTW zijn als er ook bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden

Let op! Indien er sprake is van een regulier dossier met een KvK inschrijving op het adres wordt de tag KvK aangemaakt in Atabix. Hierdoor krijgt de deskundige het signaal dat er mogelijk sprake is van bedrijfsmatige activiteiten en men eventueel rekening moet houden met het wel of niet hanteren van BTW in de schade vaststelling.

3.6. Laag BTW tarief van 9%

Voor enkele werkzaamheden kent de wet een 9% BTW tarief. Het 9%-tarief geldt voor het isoleren, schilderen, stukadoren, behangen en schoonmaken van een woning (ouder dan 2 jaar). Dat wil zeggen: als die is bestemd voor permanente bewoning door particulieren. Daartoe behoren ook de garages, schuren, serres, aan- en uitbouwen en tuinen die op hetzelfde perceel als de woning liggen.

Voor panden die als woning en als bedrijfsruimte gebruikt worden, en de BTW niet verrekenbaar is, dan geldt dat als meer dan 50% van het pand als particuliere woning gebruikt wordt, het 9%-tarief voor het geheel moet worden toegepast. Het is daarbij niet relevant of het pand is gesplitst in appartementsrechten.

Als het pand voor 50% of minder als particuliere woning gebruikt wordt, mag alleen voor werkzaamheden in het woongedeelte het 9%-tarief worden toegepast. Voor het bedrijfsdeel, waarvan de BTW niet verrekenbaar is, moet het 21%-tarief worden toegepast.

De Belastingdienst geeft op haar website aan dat de volgende panden niet worden beschouwd als woningen:

- bedrijfsgebouwen en bedrijfsruimtes
- afzonderlijke garageboxen
- vakantiewoningen die niet permanent bewoond mogen worden
- hotels en pensions
- asielzoekerscentra
- ziekenhuizen
- internaten

In de praktijk is deze lijst langer. Uit eerdere ervaringen kunnen daar aan worden toegevoegd (niet limitatief):

- gebouwen in gebruik van een sportvereniging (kantine, etc.)
- sociaal culturele instellingen, bijv. dorpshuizen
- kinderopvang
- scholen

Voor deze panden mag het lage BTW tarief van 9% niet worden toegepast indien de BTW niet verrekenbaar is.

3.7. Vergoeden sauswerk

In de praktijk zijn veel vragen gekomen over het vergoeden van sauswerk. Uitgangspunt is dat voor sauswerk de hele kamer gecalculeerd kan worden tenzij de deskundige een goede reden heeft om maar een deel te calculeren (zoals dat er geen merkbaar kleurverschil zal ontstaan, vanwege de overgang van wandvlakken). Hetzelfde geldt in principe voor sauswerk aan de gevel buitenshuis.

3.8. Klein Werk Toeslag (KWT)

De Klein Werk Toeslag (KWT) voorziet in de extra kosten die een aannemer moet maken bij een schade van beperkte omvang omdat hij zijn uren minder efficiënt kan indelen. Het KWT bedraagt 230,73 incl. BTW en toeslagen en wordt toegekend indien het schadebedrag kleiner of gelijk is aan 500 ex. BTW maar hoger dan 0,00 euro. De KWT wordt opgeteld bij het schadebedrag zoals dit door de deskundige is begroot in het adviesrapport. De KWT geldt niet voor eerder behandelde schades waarvoor al een schadebedrag is toegekend, maar die niet of slechts gedeeltelijk zijn hersteld. De KWT geldt evenmin voor calculaties voor schilderwerk en installaties (radiatoren, cv-ketels etc.).

3.9. Materiële gevolgschade

Indien sprake is van fysieke schade aan een gebouw of werk die is ontstaan door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van de gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag Norg, moet deskundige eveneens beoordelen of er sprake is van materiële gevolgschade ten gevolge van die fysieke schade.

Bij materiële gevolgschade kan gedacht worden aan alle vormen van vermogensschade, waarbij de eigenaar, huurder, pachter etc. in zijn vermogenspositie is aangetast. Als voorbeelden kunnen genoemd worden: inkomensschade (derving inkomsten) die wordt veroorzaakt doordat een bedrijf (MKB/AGRO) door het ontstaan en/of herstel van de aardbevingsschade (tijdelijk) moet sluiten, hogere bedrijfskosten, inboedelschade, gewasschade ten gevolge van door mijnbouw beschadigd drainagesysteem, (tijdelijke) huur woonruimte, vervangende stallen, vervangende kantoorruimte/opslagruimte, omrijkosten, verhuiskosten, extra ICT-kosten etc.

Belangrijk is dat de het Instituut alleen de materiële gevolgschade kan vergoeden als deze is veroorzaakt door de fysieke beschadiging van een gebouw of werk ten gevolge van mijnbouwactiviteiten. Ten aanzien van de materiële gevolgschade geldt niet het wettelijk bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW, maar gelden de normale eisen voor causaal verband zoals beschreven in art. 6:98 BW.

Bekeken moet worden of de materiële gevolgschade, de fysieke schade ten gevolge van mijnbouw weggedacht, er ook zou zijn geweest. En of de materiële gevolgschade ten gevolge van de fysieke schade veroorzaakt door mijnbouw kan worden toegerekend, mede gezien de aard van aansprakelijkheid en aard van de schade. Daarbij is de mate van voorzienbaarheid van de schade eveneens van belang; toerekening van gevolgschade vindt eerder plaats indien een bepaalde schadepost méér als het naar objectief inzicht redelijkerwijs te verwachten gevolg van de fysieke schade ten gevolge van mijnbouw kan worden beschouwd. De relevante gezichtspunten (aard aansprakelijkheid, aard schade en mate van objectieve voorzienbaarheid schade) worden gewogen door deskundige.

De omvang van de gevolgschade wordt door deskundige zoveel mogelijk vastgesteld dan wel - indien vaststelling onmogelijk is - geschat, waarbij als uitgangspunt geldt volledige schadevergoeding.

3.10. Wettelijke rente

Bij schade aan gebouwen en werken wordt de wettelijke rente over de schadevergoeding verschuldigd vanaf het moment dat de vordering opeisbaar wordt. De vordering is opeisbaar op het moment van optreden van de schade aan het gebouw of het werk.

Werkwijze

Er moet bij iedere dossier per schade een datum (dd.-mm-yy) ingevuld worden voor het moment waarop de betreffende schade is ontstaan, ten behoeve van het berekenen van de wettelijke rente over de schadevergoeding. Hiervoor zijn 3 opties:

1. Indien de exacte datum waarop de schade is ontstaan bekend is, dan moet die datum worden genoemd;
2. Indien géén exacte datum voor het ontstaan van de schade kan worden bepaald, dan moet de ontstaansdatum worden geschat aan de hand van eventuele aanwijzingen met betrekking tot het moment van het ontstaan van de schade, bijvoorbeeld aan de hand van eventuele fysieke kenmerken van de schade en/of voldoende geloofwaardige en duidelijke mededelingen van de aanvrager met betrekking tot het moment waarop de betreffende schade zou zijn ontstaan;
3. Indien er géén aanwijzingen zijn voor het moment van het ontstaan van de schade, noch aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade noch aan de hand van mededelingen van de aanvrager, dan kan de deskundige 'onbekend' invullen als het moment van het ontstaan van de schade.

4. Schade is eerder behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter (EBS)

4.1. Algemeen

De Tijdelijke wet Groningen (TwG) beperkt de bevoegdheid van het IMG tot – kort gezegd – schades die niet eerder zijn behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Schade die wel eerder is behandeld, valt buiten de bevoegdheid van het IMG, omdat het niet de bedoeling van de Minister van EZK was om deze schades opnieuw te laten beoordelen door het IMG. De aanvragen die bij de TCMG zijn gedaan vallen wel onder de bevoegdheid van het IMG.

Het voorgaande betekent dat het IMG in beginsel uitsluitend een taak heeft om een schadevergoeding toe te kennen voor de volgende categorieën van schades:

- schade die nog niet eerder is behandeld;
- schade die wel eerder is behandeld, door de aanvrager is hersteld en vervolgens opnieuw is ontstaan);
- schade die wel eerder is behandeld, maar na de behandeling is verergerd, voor zover de schade is verergerd.

Ook de deskundige dient hiermee rekening te houden bij zijn advisering aan het IMG. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe hij daarmee dient om te gaan.

4.2. Informatieverstrekking vanuit het IMG

In het geval voor een gebouw of werk waarvoor een nieuw verzoek om schadevergoeding is gedaan, reeds eerder schade is gemeld bij NAM/CVW of een geschil/procedure heeft gelopen bij de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter, zal het team Werkvoorbereiding van het IMG via Atabix daarover zoveel mogelijk relevante informatie verschaffen aan de deskundige.

De oplegger zal de deskundige inzicht bieden in welke schademeldingen eerder zijn gedaan voor het betreffende gebouw of werk en welke stukken een volledig inzicht verschaffen in de schades die eerder zijn behandeld.

4.3. Nulmeting-light

Als uitgangspunt geldt dat voor de gebouwen (ruimtes) met planologische functie Wonen en/of feitelijke permanent bewoond worden of werken waarvoor een aanvraag om schadevergoeding is gedaan, door de deskundige een nulmeting-light moet worden gedaan. Zie 1.6 voor de hoofdregel en mogelijke uitzonderingen hierop.

Bij gebouwen of werken waarvoor eerder schade is behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter bestaat de mogelijkheid dat het IMG beschikt over een oud schaderapport dat is opgezet op een wijze waardoor dit rapport al aangemerkt kan worden als een nulmeting(-light). Indien dat het geval is, zal het team Werkvoorbereiding aan de deskundige voorafgaand aan (het plannen van) de opname laten weten dat het niet nodig wordt geacht om voor deze schades een nulmeting-light uit te voeren, nu het IMG niet bevoegd is hierover te oordelen.

In dat geval geldt dat de deskundige dus niet alle schades in het gebouw of aan het werk dient op te nemen. Hij dient in dat geval alleen de schades op te nemen die niet reeds onder de al verrichte

nulmeting-light vallen waarop de aanvraag betrekking heeft en waarvoor de aanvrager (tijdens de opname) aangeeft een schadevergoeding te willen ontvangen.

- .. De deskundige dient ervan uit te gaan dat een nulmeting-light nodig is, tenzij het team Werkvoorbereiding aangeeft dat dit niet het geval is. **Hardheidsclausule / beëindigde procedure Arbitreren Bodembeweging**

Hiervoor is aangegeven dat het IMG in beginsel geen taak heeft met betrekking tot schades die eerder zijn behandeld door NAM/CVW, de Arbitreren Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Dit geldt ongeacht de uitkomst van die behandeling, dus ongeacht of wel of niet een schadevergoeding is toegekend.

Het is in uitzonderingsgevallen mogelijk dat het IMG toch een taak heeft met betrekking tot schade die eerder is behandeld (ook als die niet opnieuw is ontstaan of is verergerd). Dit kan het geval zijn indien:

- de aanvrager een door hem aanhangig gemaakte geschil bij de Arbitreren Bodembeweging heeft beëindigd (artikel 2 lid 5 TwG), of:
- de aanvrager een beroep op de hardheidsclausule toekomt (artikel 2 lid 5 TwG).

Indien één van deze situaties zich voordoet zal dit door het IMG voorafgaand aan de opname nadrukkelijk worden medegedeeld aan de deskundige, voorzien van een toelichting over welke schades toch moeten worden opgenomen door de deskundige (ook al waren die schades al eerder behandeld). Het is (dus) nadrukkelijk *niet* de bedoeling dat de deskundige het IMG hierover adviseert naar aanleiding van hetgeen de aanvrager hierover wellicht naar voren brengt tijdens een opname.

Voor de deskundige geldt dus als uitgangspunt dat alle schade die eerder is behandeld door NAM/CVW, de Arbitreren Bodembeweging of de burgerlijke rechter buiten de bevoegdheid van het IMG valt.

4.5. Identificatie als eerder behandelde schade

Onderdeel van de opdracht van de deskundige is om het IMG te adviseren of een schade eerder is behandeld door NAM/CVW, de Arbitreren Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Daartoe zal de deskundige voor iedere schade waarvoor de aanvrager aanspraak wenst te maken op een vergoeding, moeten bezien of die eerder is behandeld in één van de die procedures. De deskundige zal zich er daartoe van moeten vergewissen of de betreffende schade is genoemd/opgenomen in de documentatie die het IMG met betrekking tot de eerdere schademeldingen aan de deskundige ter beschikking heeft gedaan. Bij dit onderzoek is niet relevant of voor de betreffende schade ook daadwerkelijk een schadevergoeding is toegekend (of het A, B of C-schade betrof). Het is uitsluitend relevant of de schade onderdeel was van, en derhalve behandeld is met, de procedure zoals die is doorlopen door NAM/CVW, de Arbitreren Bodembeweging of de burgerlijke rechter.

Bij het voorgaande geldt dat de deskundige alleen moet concluderen dat de schade eerder is behandeld, indien voor hem aan de hand van de aangeleverde documentatie duidelijk is dat het dezelfde schade betreft. Indien daarover bij de deskundige twijfel bestaat, dient de deskundige de schade te behandelen als ware het nieuwe schade. In beide gevallen dient de deskundige in zijn rapport te motiveren waarom het al dan niet eerder behandelde schade betreft, zo mogelijk onder verwijzing naar het dossiernummer, het schadenummer en het paginanummer uit het eerdere schaderapporten.

Het is ook mogelijk dat de deskundige ten tijde van de opname blijkt dat hij van het IMG onverhoopt niet de beschikking heeft gekregen over alle documentatie die nodig is om vast te stellen of de schade eerder is behandeld. Zo kan de deskundige bijvoorbeeld uit mededelingen van

de aanvrager opmaken dat de schade wel eerder is behandeld, terwijl dat niet uit de documentatie blijkt, of kan de deskundige van de aanvrager tijdens de opname de beschikking hebben gekregen over aanvullende documentatie. In dit geval wordt van de deskundige gevraagd om ook de informatie die hem door de aanvrager is verstrekt bij zijn advies te betrekken. Indien dit niet mogelijk is, omdat de deskundige van de aanvrager niet de beschikking heeft gekregen over de daarvoor noodzakelijke documentatie, dient de deskundige wel de volledige schade op te nemen en te calculeren zodat wordt voorkomen dat later een nieuwe opname moet worden gepland. Vervolgens dient de deskundige aan het IMG terug te koppelen dat hij niet in staat is om te adviseren over de verschuldigheid van vergoeding, nu de deskundige niet beschikt over alle informatie die hiervoor noodzakelijk lijkt. Het IMG zal vervolgens bezien of deze documentatie alsnog kan worden verkregen en zal zo nodig om een aanvullend rapport van de deskundige vragen.

4.6. Wijze van beoordeling eerder behandelde schades

Voor verzoeken om schadevergoeding met betrekking tot een gebouw of werk waaraan eerder schade is gemeld, geldt het volgende schema voor de wijze waarop de schade moet worden beoordeeld:

<p>1. Schade die niet eerder is behandeld</p> <p>Aan de orde indien aan de hand van de door het IMG aangeleverde gegevens niet duidelijk is of, bijvoorbeeld twijfel kan bestaan over de beantwoording van de vraag of de schade eerder is behandeld door de NAM/CVW, de Arbitrer Bodembeweging of de burgerlijke rechter of indien duidelijk is dat de schade niet eerder is behandeld.</p> <p>Advisering door deskundige: De deskundige dient de schade te beoordelen overeenkomstig de bestaande werkwijze voor schades die niet eerder zijn behandeld.</p>		
<p>2. Schade die wel eerder is behandeld</p> <p>Aan de orde indien aan de hand van de door het IMG aangeleverde gegevens duidelijk is dat - en derhalve geen twijfel bestaat - de schade eerder is behandeld door de NAM/CVW, de Arbitrer Bodembeweging of de burgerlijke rechter.</p> <p>Advisering deskundige: De deskundige dient, indien de schade eerder is behandeld, aan te geven onder welk dossiernummer dat heeft plaatsgevonden, onder vermelding van het schadenummer en de pagina van het schaderapport waarop de schade is weergegeven.</p>		
<p>2.1. Geen herstel</p>	<p>2.1.1. Identiek (de huidige schade is identiek aan de eerder behandeld e schade)</p>	<p>Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten.</p> <p><i>Toelichting</i> De schade valt buiten de bevoegdheid van het IMG en dient</p>

		daarom te worden afgewezen. Hierbij is niet relevant of voor deze schade eerder al dan niet een vergoeding is toegekend (A/B/C-schade).
		Schematische weergave advisering
	Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.
	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
	Causaal verband verergering	N.v.t..
	Schadebegroting	N.v.t.
	Schadebeperkingsplicht	N.v.t
	2.1.2. Verergerd, maar niet door mijnbouw (de huidige schade is verergerd ten opzichte van eerder behandelde schade, maar de verergering is niet ontstaan door mijnbouw	<p>Advisering door deskundige De deskundige dient de gehele schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport en dient daarbij voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade is verergerd ten opzichte van de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient uitsluitend te beoordelen of de verergering een gevolg is van mijnbouw en zijn bevindingen ter zake van dit laatste inzichtelijk te motiveren. De deskundige dient zich te onthouden van het calculeren van de herstelkosten van de schade indien de verergering geen gevolg is van mijnbouw.</p> <p><i>Toelichting</i> Schade valt voor de originele omvang buiten de taak van het IMG. Hierbij is niet relevant of NAM/CVW voor de originele schade al dan niet een vergoeding hebben toegekend (A/B/C-schade). Daarom dient ook niet beoordeeld te worden wat de oorzaak van het originele deel van de schade is. Voor zover de schade is verergerd dient wel gemotiveerd te worden waarom die verergering niet een gevolg van mijnbouw is (overeenkomstig eerdere instructie m.b.t. causaal verband/bewijsvermoeden).</p>
		Schematische weergave advisering
	Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering
	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
	Causaal verband NS	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee en motiveren
	Schadebegroting	N.v.t.
	Schadebeperkingsplicht geschonden?	N.v.t.

<p>2.1.3. Verergerd door mijnbouw</p> <p>(de eerder behandelde schade is verergerd en de verergering is een gevolg van mijnbouw)</p>	<p>Advisering door deskundige</p> <p>De deskundige dient de volledige schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport. Ook dient in het schaderapport – aan de hand van en onder verwijzing naar de aangeleverde documentatie - te worden beschreven wat de aard en omvang van de reeds behandelde schade was, zodat kan worden bepaald welk deel is verergerd.</p> <p>Voorts dient inzichtelijk te worden gemotiveerd waarom de verergering van de schade ten opzichte van de eerder behandelde schade, een gevolg is van mijnbouw.</p> <p><i>Schadebegroting</i></p> <p>Vervolgens dient de omvang van de verergerde schade begroot te worden aan de hand van de volgende stappen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Met gebruikmaking van het reguliere calculatiemodel dient bepaald te worden wat de kosten van herstel van de totale schade zouden zijn (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering). De deskundige dient vervolgens schattenderwijs te bepalen welk deel van deze kosten in redelijkheid toegerekend dienen te worden aan de verergering van de schade. Hierbij dient de deskundige schattenderwijs aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade te bepalen welk percentage van de totale schade eerder is behandeld, respectievelijk is verergerd (zie meer uitgebreid, paragraaf 3.7). <p><i>Schadebeperkingsplicht</i></p> <p>De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet heeft hersteld.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); de periode na het uitbetalen van deze vergoeding voldoende was om (een concrete poging te doen om) de schade te herstellen, en; gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade zou verergeren indien herstel zou uitblijven. <table border="1" data-bbox="539 1585 1410 1964"> <tr> <td colspan="2" data-bbox="539 1585 1410 1619">Schematische weergave advisering</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1619 911 1720">Opname schade</td> <td data-bbox="911 1619 1410 1720">Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1720 911 1753">Causaal verband EBS</td> <td data-bbox="911 1720 1410 1753">Nee, niet beoordelen.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1753 911 1821">Causaal verband verergering</td> <td data-bbox="911 1753 1410 1821">Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee, motiveren</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1821 911 1910">Schadebegroting verergering</td> <td data-bbox="911 1821 1410 1910">Calculeren, bepalen percentage, motiveren percentage</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1910 911 1964">Schadebeperkingsplicht</td> <td data-bbox="911 1910 1410 1964">Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td> </tr> </table>	Schematische weergave advisering		Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.	Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee, motiveren	Schadebegroting verergering	Calculeren, bepalen percentage, motiveren percentage	Schadebeperkingsplicht	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Schematische weergave advisering													
Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering												
Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.												
Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee, motiveren												
Schadebegroting verergering	Calculeren, bepalen percentage, motiveren percentage												
Schadebeperkingsplicht	Ja/Nee, motiveren indien geschonden												

		geschonden?										
2.2. Volledig hersteld	2.2.1. Opnieuw ontstaan (de schade die eerder was behandeld is hersteld, maar is vervolgens opnieuw ontstaan)	<p>Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) te herstellen.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i> De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet op een andere manier zou worden hersteld, en; de aanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen. 										
		<p>Schematische weergave advisering</p> <table border="1"> <tr> <td>Opname schade</td> <td>Opname en feitelijke beschrijving schade</td> </tr> <tr> <td>Beschrijving EBS</td> <td>Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband</td> <td>Beoordelen (ja/nee) en motiveren.</td> </tr> <tr> <td>Schadebegroting</td> <td>Calculeren</td> </tr> <tr> <td>Schadebeperkingsplicht geschonden?</td> <td>Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td> </tr> </table>	Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving schade	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	Schadebegroting	Calculeren	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving schade											
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel											
Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.											
Schadebegroting	Calculeren											
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden											
	2.2.2. Opnieuw ontstaan en verergerd (de schade die was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast	<p>Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade in zijn geheel (opnieuw) te herstellen.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i> De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen.</p>										

	<p>verergerd ten opzichte van de eerder behandelde schade)</p>	<p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrer Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet op een andere manier zou worden hersteld, en; c) de aanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen. <p>Schematische weergave advisering</p> <table border="1" data-bbox="533 616 1409 936"> <tr> <td data-bbox="533 616 938 651">Opname schade</td> <td data-bbox="938 616 1409 651">Opname en feitelijke beschrijving</td> </tr> <tr> <td data-bbox="533 651 938 745">Beschrijving EBS</td> <td data-bbox="938 651 1409 745">Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td> </tr> <tr> <td data-bbox="533 745 938 808">Causaal verband</td> <td data-bbox="938 745 1409 808">Beoordelen (ja/nee) en motiveren.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="533 808 938 844">Schadebegroting</td> <td data-bbox="938 808 1409 844">Calculeren</td> </tr> <tr> <td data-bbox="533 844 938 936">Schadebeperkingsplicht geschonden?</td> <td data-bbox="938 844 1409 936">Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td> </tr> </table>	Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	Schadebegroting	Calculeren	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving											
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel											
Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.											
Schadebegroting	Calculeren											
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden											
<p>2.3. Deels hersteld</p>	<p>2.3.1. Schade opnieuw ontstaan</p> <p>(de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan)</p>	<p>Advisering door deskundige</p> <p>Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) <u>gedeeltelijk</u> te herstellen.</p> <p><i>Schadebegroting</i></p> <p>Vervolgens dient de omvang van de verergerde schade begroot te worden aan de hand van de volgende stappen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Met gebruikmaking van het reguliere calculatiemodel dient bepaald te worden wat de kosten van herstel van de totale schade zouden zijn (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering). b) De deskundige dient vervolgens schattenderwijs te bepalen welk deel van deze kosten in redelijkheid toegerekend dienen te worden aan de verergering van de schade. Hierbij dient de deskundige schattenderwijs aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade te bepalen welk percentage van de totale schade eerder is behandeld, respectievelijk is verergerd (zie meer uitgebreid, paragraaf 4.7). <p><i>Schadebeperkingsplicht</i></p> <p>De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrer Bodembeweging of 										

		<p>de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag);</p> <p>b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet volledig zou worden hersteld, en;</p> <p>c) deaanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen.</p>
		Schematische weergave advisering
		Opname schade
		Opname en feitelijke beschrijving
		Beschrijving EBS
		Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
		Causaal verband EBS (zonder herstel)
		Nee, niet beoordelen
		Causaal verband EBS (wel hersteld)
		Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
		Schadebegroting
		Calculeren percentage.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?
		Ja/Nee, motiveren indien geschonden
	<p>2.3.2. Schade opnieuw ontstaan en verergerd</p> <p>(de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd schade als gevolg van mijnbouw)</p>	<p>Advisering door deskundige</p> <p>Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade opnieuw gedeeltelijk te herstellen, alsook om het gedeelte van de schade dat is verergerd te herstellen.</p> <p><i>Schadebegroting</i></p> <p>Vervolgens dient de omvang van de verergerde schade begroot te worden aan de hand van de volgende stappen:</p> <p>a) Met gebruikmaking van het reguliere calculatiemodel dient bepaald te worden wat de kosten van herstel van de totale schade zouden zijn (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering).</p> <p>b) De deskundige dient vervolgens schattenderwijs te bepalen welk deel van deze kosten in redelijkheid toegerekend dienen te worden aan de verergering van de schade. Hierbij dient de deskundige schattenderwijs aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade te bepalen welk percentage van de totale schade eerder is behandeld, respectievelijk is verergerd (zie meer uitgebreid, paragraaf 4.7).</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i></p> <p>De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het voor de aanvrager kennelijk niet verantwoord was dat hij de schade niet op <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <p>a) aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of</p>

		<p>de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag);</p> <p>b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet volledig zou worden hersteld, en;</p> <p>c) de aanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen.</p>												
		Schematische weergave advisering												
		<table border="1"> <tr> <td>Opname schade</td> <td>Opname en feitelijke beschrijving</td> </tr> <tr> <td>Beschrijving EBS</td> <td>Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband EBS (zonder herstel)</td> <td>Nee, niet beoordelen</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband EBS (wel hersteld) en verergering</td> <td>Beoordelen (ja/nee) en motiveren.</td> </tr> <tr> <td>Schadebegroting</td> <td>Calculeren percentage.</td> </tr> <tr> <td>Schadebeperkingsplicht geschonden?</td> <td>Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td> </tr> </table>	Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen	Causaal verband EBS (wel hersteld) en verergering	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	Schadebegroting	Calculeren percentage.	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving													
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel													
Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen													
Causaal verband EBS (wel hersteld) en verergering	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.													
Schadebegroting	Calculeren percentage.													
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden													
	<p>2.3.3. Schade is niet opnieuw ontstaan en verergerd (identiek)</p> <p>(de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd.</p>	<p>Advisering door deskundige</p> <p>De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten.</p> <p>De schade valt buiten de bevoegdheid van het IMG en dient daarom te worden afgewezen. Hierbij is niet relevant of voor deze schade eerder al dan niet een vergoeding is toegekend (A/B/C-schade).</p>												
		Schematische weergave advisering												
		<table border="1"> <tr> <td>Opname schade</td> <td>Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband EBS</td> <td>Nee, niet beoordelen.</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband verergering</td> <td>N.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Schadebegroting</td> <td>N.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Schadebeperkingsplicht</td> <td>N.v.t.</td> </tr> </table>	Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.	Causaal verband verergering	N.v.t.	Schadebegroting	N.v.t.	Schadebeperkingsplicht	N.v.t.		
Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.													
Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.													
Causaal verband verergering	N.v.t.													
Schadebegroting	N.v.t.													
Schadebeperkingsplicht	N.v.t.													

4.7. Schadebegroting verergerde schades

Indien de aanvrager een schadevergoeding wil voor een schade die al eerder is behandeld, maar nadien is verergerd, dan is het IMG uitsluitend bevoegd voor zover het de verergering van de schade betreft. Dit maakt dat de deskundige uitsluitend dient te adviseren over de schadevergoeding voor de verergering.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat deze wijze van schadebegroting uitsluitend geldt indien de schade eerder is behandeld; deze werkwijze geldt dus niet voor *nieuwe* schade die niet eerder is behandeld en die is verergerd door mijnbouw.

Bij het bepalen van de schadevergoeding dient een vergelijking gemaakt te worden tussen:

- A. de toestand zoals deze op dit moment in werkelijkheid is, en;
- B. de toestand zoals die (vermoedelijk) zou zijn geweest indien de schade niet zou zijn *verergerd* door mijnbouw.

Voor het bepalen van de situatie als bedoeld onder b. dient de deskundige zich te baseren op de aan hem door het IMG of de aanvrager verstrekte documentatie. De deskundige dient in het rapport voldoende inzichtelijk te beschrijven wat de aard en omvang van de schade was ten tijde van de behandeling van die schade door NAM/CVW etc., alsmede ten tijde van de opname door de deskundige, zodat aan de hand van die beschrijving kan worden vastgesteld in welke mate de schade is verergerd. Daartoe dient de deskundige bijvoorbeeld te beschrijven hoe groot de schade was (lengte, breedte, etc.).

De deskundige dient vervolgens in door middel van het calculatiemodel te bepalen wat de herstellkosten zouden zijn voor de totale schade (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering zoals die heeft plaatsgevonden na die eerder behandeling).

Vervolgens dient de deskundige schattenderwijs te bepalen welk percentage van de totale herstellkosten toegerekend dient te worden aan de verergering van de schade. Voor het bepalen van het toe te passen percentage kan als uitgangspunt worden genomen welk gedeelte van de totale omvang van de schade is verergerd, te bepalen aan de hand van de *fysieke* eigenschappen van de schade.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de deskundige de omvang van de schade dus niet slechts dient te bepalen door te berekenen wat de meerkosten zouden zijn van het herstel van de totale schade ten opzichte van de reeds behandelde schade.

Ter illustratie van de beoogde werkwijze is een viertal voorbeelden opgenomen:

Voorbeeld 1, verergerde scheur in binnenmuur

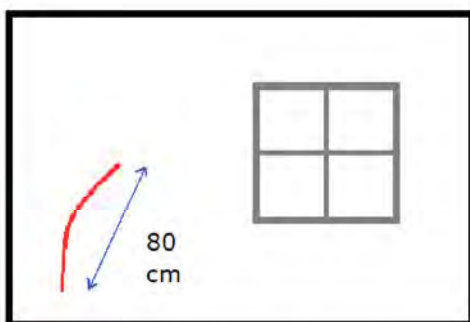

Fig. 1a Oude situatie, eerder behandelde schade (80 cm)

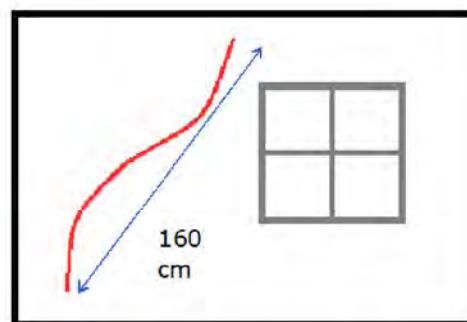

Fig. 1b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (80 cm) plus verergering (80 cm)

Binnenmuur met stucwerk, afmeting 2,5 m * 4 m
 Schade oud: scheurlengte 0,80 meter, 1 cm breed
 Schade nieuw: scheurlengte 1,60 meter, 1 cm breed
 De verergering is 50% van de totale schade

Scheuren in binnenstucwerk opkappen/uitslijpen	m1	€ 23,16	1,6	€ 37,06
Scheuren repareren met 2-componentenmortel en wapeningsweefsel	m1	€ 27,58	1,6	€ 44,13
Overzetten stucwerk op wand	m2	€ 31,25	10	€ 312,50
Sauswerk binnenwand	m2	€ 19,75	10	€ 197,50
				€ 591,18
			ad 50%	€ 295,59

Voorbeeld 2, verergerde scheur in binnenmuur

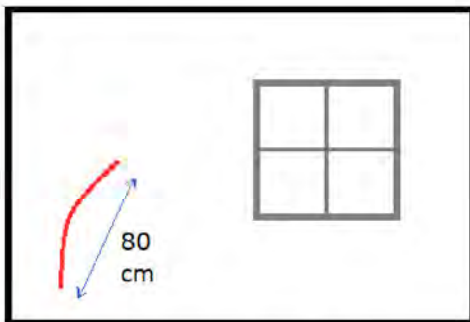

Fig. 2a Oude situatie, eerder behandelde schade (80 cm)

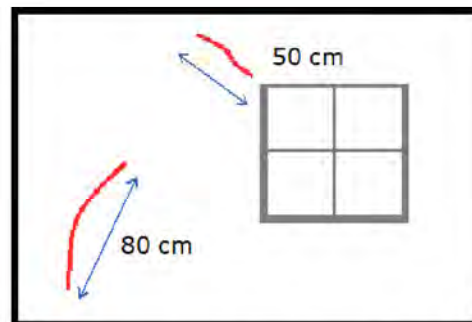

Fig. 2b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (80 cm), plus separate verergering (50 cm)

Binnenmuur met stucwerk, afmeting 2,5 m * 4 m
 Schade oud: scheurlengte 0,8 meter, 1 cm breed
 Schade nieuw: scheurlengte 1,3 meter, 1 cm breed
 Verergering is 45%, zijnde ruimhartig afgerond van 38,5%

Scheuren in binnenstucwerk opkappen/uitslijpen	m1	€23,16	1,3	€ 30,11
Scheuren repareren met 2-componentenmortel en wapeningsweefsel	m1	€27,58	1,3	€ 35,85
Overzetten stucwerk op wand	m2	€31,25	10	€ 312,50
Sauswerk binnenwand	m2	€19,75	10	€ 197,50
				€ 575,96
			ad 45%	€ 259,18

Voorbeeld 3, verergerde scheur in binnenmuur

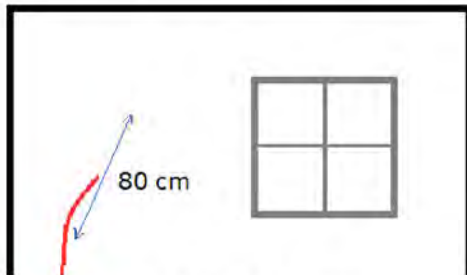

Fig. 3a Oude situatie, eerder behandelde schade (80 cm)

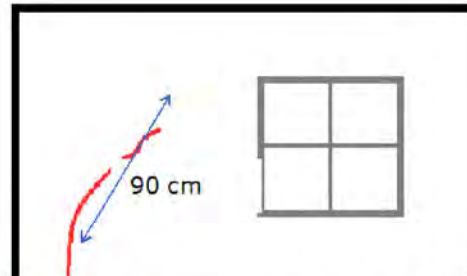

Fig. 3b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (80 cm), plus verergering (10 cm)

Binnenmuur met stucwerk, afmeting 2,5 m * 4 m

Schade oud: scheurlengte 0,80 meter, 1 cm breed

Schade nieuw: scheurlengte 0,90 meter, 1 cm breed

De verergering is 15% van de totale schade, zijnde ruimhartig afgerond van 11,2%

Scheuren in binnenstucwerk opkappen/uitslijpen	m1	€ 23,16	0,9	€ 20,84
Scheuren repareren met 2-componentenmortel en wapeningsweefsel	m1	€ 27,58	0,9	€ 24,82
Overzetten stucwerk op wand	m2	€ 31,25	10	€ 312,50
Sauswerk binnenwand	m2	€ 19,75	10	€ 197,50
				€ 555,67
			ad 15%	€ 83,35

Voorbeeld 4, verergerde scheur in buitenmuur

Fig. 4a Oude situatie, eerder behandelde schade (1,6 meter, 8 gebroken stenen)

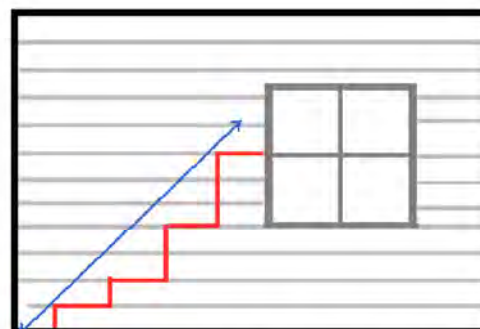

Fig. 3b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (1,6 meter, 8 gebroken stenen), plus verergering (0,4 meter, + 2 stenen)

Schade oud: scheurlengte 1,6 meter, 8 gebroken stenen

Schade nieuw: scheurlengte 2 meter, 10 gebroken stenen

Vergering is 20%

Uitkappen voegen metselwerk	m1	€ 9,50	2	€ 19,00
Infrezen voegen tbv lintvoegwapening	m1	€ 24,50	4	€ 98,00
Lintvoegwapening in 2-componentenmortel	st	€ 65,00	5	€ 325,00
Gebroken stenen vervangen	st	€ 32,00	10	€ 320,00
Nieuw voegwerk getrapte scheur	m1	€ 21,00	2	€ 42,00
Toeslag knipvoeg	m1	€ 33,00	2	€ 66,00
				€ 870,00
		ad 20%		€ 174,00

4.8. Schadebeperkingsplicht

Bij schades die eerder zijn behandeld kan ook aanleiding bestaan om te adviseren over de vraag of de aanvrager aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan. Het IMG is van oordeel dat er aanleiding bestaat om dit leerstuk terughoudend toe te passen. Dit betekent dat een aanvrager alleen niet aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan indien het kennelijk niet verantwoord was dat hij de eerder behandelde schade niet heeft hersteld, althans niet op een andere manier heeft hersteld. Daarbij moet naar de mening van het IMG bovendien aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. Deze voorwaarden zijn meer uitgebreid benoemd in het hiervoor opgenomen schema.

Alleen indien de deskundige van oordeel is dat de aanvrager niet aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan en daarom (een deel van) de schade niet voor vergoeding in aanmerking komt, dient de deskundige dit in zijn rapport draagkrachtig te motiveren. Als de aanvrager wel aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan, dan behoeft daaraan géén aandacht besteed te worden in het rapport.

4.9. Garantiewerk aannemer NAM/CVW

Het komt voor dat er schade is die is gerepareerd in opdracht van een aannemer van NAM of het CVW, maar waarbij dit herstel niet deugdelijk heeft plaatsgevonden. In die gevallen kan de schade opnieuw zijn ontstaan.

Het feit dat de schade niet deugdelijk is herstelt door de aannemer, doet er niet aan af dat deze schade door het IMG wordt vergoed. NAM was namelijk verplicht om de schade deugdelijk te laten herstellen, maar kennelijk is dit niet gebeurd. Om deze reden komt de schade ook bij het IMG voor vergoeding in aanmerking (los van eventuele garanties). Dergelijke schade kan worden aangemerkt als mijnbouwgerelateerd en wordt op de normale manier gecalculeerd, zoals geldt voor schade die opnieuw is ontstaan.

Let op: het gaat hier alleen om situaties waarin het herstel heeft plaatsgevonden door een aannemer van NAM of het CVW. Indien de aanvrager zelf een aannemer heeft ingeschakeld, dan is die aannemer zelf verantwoordelijkheid voor de deugdelijkheid van zijn werk. Dit geldt ook, indien de aanvrager de rekening van de aannemer wel door NAM kon laten betalen. In die gevallen was hij immers wel zelf opdrachtgever van de aannemer.

5. Schade die eerder behandeld is door de TCMG/IMG

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de situatie waarin schade eerder is behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter. In die situatie is het IMG deels onbevoegd om de schade te beoordelen.

Deze situatie moet worden onderscheiden van de situatie waarin een schade eerder is behandeld door de TCMG/het IMG. Daar speelt het punt van de beperkte bevoegdheid niet. In die gevallen moet echter wel bekeken worden hoe de schade begroot moet worden, waarbij uitgegaan moet worden van de juistheid van het eerdere besluit van de TCMG/het IMG. Dit betekent dat indien een schade al eerder is behandeld door de TCMG/het IMG en geen causaliteit was aangenomen, de deskundige hiervan melding dient te maken in zijn adviesrapport. De deskundige behoort zich in deze gevallen te onthouden van het geven van een oordeel over de betreffende schade.

Indien de schade is verergerd of opnieuw is ontstaan of opnieuw is ontstaan en verergerd en de deskundige van oordeel is dat de ontstane schade te wijten is aan mijnbouwactiviteiten, dan moet de deskundige adviseren over de kosten voor het herstel van de schade. In het geval van een verergering van de schade moet de deskundige adviseren over hoeveel het extra kost om de verergerde schade te herstellen, ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Wanneer de schade opnieuw is ontstaan dan dient de deskundige de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) te herstellen.

5.1. Wijze beoordeling eerder behandelde schades TCMG/IMG

Voor verzoeken om schadevergoeding met betrekking tot een gebouw of werk waaraan eerder schade is gemeld bij TCMG/het IMG, geldt het volgende schema voor de wijze waarop de schade moet worden beoordeeld:

1. Schade die niet eerder is behandeld

Aan de orde indien aan de hand van de door het IMG aangeleverde gegevens niet duidelijk is of, bijvoorbeeld twijfel kan bestaan over de beantwoording van de vraag of de schade eerder is behandeld door de TCMG of het IMG, of indien duidelijk is dat de schade niet eerder is behandeld.

Advisering door deskundige:

De deskundige dient de schade te beoordelen overeenkomstig de bestaande werkwijze voor schades die niet eerder zijn behandeld.

2. Schade die wel eerder is behandeld

Aan de orde indien aan de hand van de door het IMG aangeleverde gegevens duidelijk is dat - en derhalve geen twijfel bestaat - de schade eerder is behandeld door de TCMG of het IMG.

Advisering deskundige

De deskundige dient, indien de schade eerder is behandeld, aan te geven onder welk dossiernummer dat heeft plaatsgevonden, onder vermelding van het schadenummer

en de pagina van het schaderapport waarop de schade is weergegeven.			
2.1. Geen herstel	2.1.1. Identiek (de huidige schade is identiek aan de eerder behandelde schade)	<p>Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten.</p> <p><i>Toelichting</i> Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is niet verergerd ten opzichte van hoe de schade was ten tijde van de vorige opname. Dat betekent dat wordt uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat deze schade in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld.</p>	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband verergering	N.v.t.
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht	N.v.t.
		2.1.2. Verergerd, maar niet door mijnbouw (de huidige schade is verergerd ten opzichte van eerder behandelde schade, maar de verergering is niet ontstaan door mijnbouw)	<p>Advisering door deskundige De deskundige dient de gehele schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport en dient daarbij voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade is verergerd ten opzichte van de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient uitsluitend te beoordelen of de verergering een gevolg is van mijnbouw en zijn bevindingen ter zake van dit laatste inzichtelijk te motiveren. De deskundige dient zich te onthouden van het calculeren van de herstelkosten van de schade indien de verergering geen gevolg is van mijnbouw.</p> <p><i>Toelichting</i> Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is wel verergerd ten opzichte van hoe de schade was ten tijde van de vorige opname echter is de verergering geen gevolg van mijnbouw. Dat betekent dat</p>

	<p>voor zover de schade is verergerd wel gemotiveerd dient te worden waarom die verergering niet een gevolg van mijnbouw is (overeenkomstig eerdere instructie m.b.t. causaal verband/bewijsvermoeden).</p>										
	<p>Schematische weergave advisering</p> <table border="1"> <tr> <td>Opname schade</td> <td>Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband EBS</td> <td>Nee, niet beoordelen.</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband verergering</td> <td>Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee en motiveren</td> </tr> <tr> <td>Schadebegroting</td> <td>N.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Schadebeperkingsplicht geschonden?</td> <td>N.v.t.</td> </tr> </table>	Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.	Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee en motiveren	Schadebegroting	N.v.t.	Schadebeperkingsplicht geschonden?	N.v.t.
Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering										
Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.										
Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee en motiveren										
Schadebegroting	N.v.t.										
Schadebeperkingsplicht geschonden?	N.v.t.										
<p>2.1.3. Verergerd door mijnbouw</p> <p>(de eerder behandelde schade is verergerd en de verergering is een gevolg van mijnbouw)</p>	<p>Advisering door deskundige</p> <p>De deskundige dient de volledige schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport. Ook dient in het schaderapport – aan de hand van en onder verwijzing naar de aangeleverde documentatie - te worden beschreven wat de aard en omvang van de reeds behandelde schade was, zodat kan worden bepaald welk deel is verergerd.</p> <p>Voorts dient inzichtelijk te worden gemotiveerd waarom de verergering van de schade ten opzichte van de eerder behandelde schade, een gevolg is van mijnbouw.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is wel verergerd ten opzichte van hoe de schade was ten tijde van de vorige opname. Dat betekent dat voor wat betreft de schade zoals die origineel was, zal worden uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat die in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld. Het verergerde deel van de schade zal wel worden beoordeeld.</p> <p><i>Schadebegroting</i></p> <p>In het geval van verergering van schade waarover de TCMG of het IMG eerder een beslissing heeft genomen, beoordeelt de deskundige welke meerkosten gemoeid zijn met het herstel van de verergering van de schade ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Daarnaast geeft de deskundige een toelichting hoe hij/zij tot deze beslissing is gekomen.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i></p> <p>De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende</p>										

	<p>schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet heeft hersteld.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aan de aanvrager door de TCMG of het IMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) de periode na het uitbetalen van deze vergoeding voldoende was om (een concrete poging te doen om) de schade te herstellen, en; c) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade zou verergeren indien herstel zou uitblijven.
	Schematische weergave advisering
Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering
Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee, motiveren
Schadebegroting verergering	Calculeren meerkosten.
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden

<p>2.2. Volledig hersteld</p>	<p>2.2.1. Opnieuw ontstaan</p> <p>(de schade die eerder was behandeld is hersteld, maar is vervolgens opnieuw ontstaan)</p>	<p>Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) te herstellen.</p> <p><i>Toelichting</i> Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds hersteld, maar is opnieuw ontstaan. Deze schade zal daarom opnieuw moeten worden beoordeeld.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i> De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op een andere manier heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aan de aanvrager door de TCMG of het IMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet op een andere manier zou worden hersteld. <table border="1" data-bbox="574 1198 1385 1547"> <tr> <th colspan="2">Schematische weergave advisering</th> </tr> <tr> <td>Opname schade</td> <td>Opname en feitelijke beschrijving schade</td> </tr> <tr> <td>Beschrijving EBS</td> <td>Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband</td> <td>Beoordelen (ja/nee) en motiveren.</td> </tr> <tr> <td>Schadebegroting</td> <td>Calculeren</td> </tr> <tr> <td>Schadebeperkingsplicht geschonden?</td> <td>Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td> </tr> </table>	Schematische weergave advisering		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving schade	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	Schadebegroting	Calculeren	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Schematische weergave advisering														
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving schade													
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel													
Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.													
Schadebegroting	Calculeren													
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden													

	<p>2.2.2. Opnieuw ontstaan en verergerd</p> <p>(de schade die was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd ten opzichte van de eerder behandelde schade)</p>	<p>Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade in zijn geheel (opnieuw) te herstellen.</p> <p><i>Toelichting</i> Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds hersteld, maar is opnieuw ontstaan en daarnaast verergerd. Dat betekent dat de gehele schade zal worden beoordeeld.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i> De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> aan de aanvrager door de TCMG of het IMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet op een andere manier zou worden hersteld.
Schematische weergave advisering		
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving	
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	
Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	
Schadebegroting	Calculeren	
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden	
<p>2.3. Deels hersteld</p>	<p>2.3.1. Schade opnieuw ontstaan</p> <p>(de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw</p>	<p>Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) <u>gedeeltelijk</u> te herstellen.</p> <p><i>Toelichting</i> Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds deels hersteld, maar is opnieuw ontstaan. Dat betekent dat voor wat betreft de schade zoals die origineel was, zal worden</p>

ontstaan)	<p>uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat die in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld. Het deel van de schade dat opnieuw ontstaan is, zal wel worden beoordeeld.</p> <p><i>Schadebegroting</i> In het geval van verergering van schade waarover de TCMG of het IMG eerder een beslissing heeft genomen, beoordeelt de deskundige welke meerkosten gemoeid zijn met het herstel van de verergering van de schade ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Daarnaast geeft de deskundige een toelichting hoe hij/zij tot deze beslissing is gekomen.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i> De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> aan de aanvrager door de TCMG of het IMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet volledig zou worden hersteld. 	
Schematische weergave advisering		
	Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving
	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
	Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen
	Causaal verband EBS (wel hersteld)	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
	Schadebegroting	Calculeren meerkosten.
	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden

	<p>2.3.2. Schade opnieuw ontstaan en verergerd</p> <p>(de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd schade als gevolg van mijnbouw)</p>	<p>Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade opnieuw gedeeltelijk te herstellen, alsook om het gedeelte van de schade dat is verergerd te herstellen.</p> <p><i>Toelichting</i> Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds deels hersteld, maar is opnieuw ontstaan en daarnaast verergerd. Dat betekent dat voor wat betreft de schade zoals die origineel was, zal worden uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat die in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld. Het deel van de schade dat opnieuw ontstaan, dan wel verergerd is, zal wel worden beoordeeld.</p> <p><i>Schadebegroting</i> In het geval van verergering van schade waarover de TCMG of het IMG eerder een beslissing heeft genomen, beoordeelt de deskundige welke meerkosten gemoeid zijn met het herstel van de verergering van de schade ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Daarnaast geeft de deskundige een toelichting hoe hij/zij tot deze beslissing is gekomen.</p> <p><i>Schadebeperkingsplicht</i> De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen.</p> <p>Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> aan de aanvrager door de TCMG of het IMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet volledig zou worden hersteld. <table border="1" data-bbox="574 1688 1385 1957"> <tr> <td colspan="2">Schematische weergave advisering</td> </tr> <tr> <td>Opname schade</td> <td>Opname en feitelijke beschrijving</td> </tr> <tr> <td>Beschrijving EBS</td> <td>Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband EBS (zonder herstel)</td> <td>Nee, niet beoordelen</td> </tr> <tr> <td>Causaal verband EBS</td> <td>Beoordelen (ja/nee) en</td> </tr> </table>	Schematische weergave advisering		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen	Causaal verband EBS	Beoordelen (ja/nee) en
Schematische weergave advisering												
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving											
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel											
Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen											
Causaal verband EBS	Beoordelen (ja/nee) en											

		(wel hersteld) en verergering	motiveren.
		Schadebegroting	Calculeren meerkosten.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden

<p>2.3.3. Schade is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd</p> <p>(de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd.</p>	<p>Advisering door deskundige</p> <p>De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Het gaat om schade waarover de TCMG of het IMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds deels hersteld. De schade is niet verergerd ten opzichte van hoe de schade was nadat de schade deels is hersteld. Dat betekent dat dat wordt uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat deze schade in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld.</p>	
	Schematische weergave advisering	
	Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2) en huidige schade, alsook motivering.
	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
	Causaal verband verergering	N.v.t.
	Schadebegroting	N.v.t.
	Schadebeperkingsplicht	N.v.t.

6. Diversen

6.1. Eigendomsoverdracht

Het is mogelijk dat tijdens de schade-opname (of: de inspectie) blijkt dat de woning kortgeleden is verkocht en dat de aanvrager de nieuwe eigenaar is (insteek is dat het team werkvoorbereiding deze situaties zoveel mogelijk ondervangt). Uitgangspunt is dat alléén degene die op het moment van ontstaan van de schade eigenaar van de woning is schadevergoeding wegens mijnbouwschade kan claimen. Als de schade dus voor de eigendomsoverdracht (de levering) is ontstaan, kan de nieuwe eigenaar in beginsel geen vergoeding van mijnbouwschade claimen.

De nieuwe eigenaar kan alleen schadevergoeding wegens mijnbouwschade bij het IMG claimen als de oude eigenaar zijn vordering wegens mijnbouwschade door middel van een akte van cessie aan de nieuwe eigenaar heeft overgedragen. Een akte van cessie is een schriftelijke overeenkomst die door beide partijen is ondertekend en waarin duidelijk is omschreven welke vordering wordt overgedragen (meestal is de cessie opgenomen in de leveringsakte).

Op de deskundige rust o.a. de taak om een advies uit te brengen over de mogelijke ontstaansdatum van de schade. De trillingtool kan als hulpmiddel gebruikt worden om de mogelijke ontstaansdatum van de schade te bepalen. Op basis van het schadebeeld en eventueel aan de hand van ter plaatse opgetreden trillingsterkte kan de deskundige een conclusie trekken dat de schade voor eigendomswissel is ontstaan.

In dat geval kan de deskundige het IMG adviseren om na te gaan of het recht op schadevergoeding is overgedragen aan de huidige eigenaar. Deze toelichting kan hij opnemen in de "Algemene opmerkingen" van het adviesrapport.

De deskundige is niet belast met de taak om te beoordelen of de aanvrager rechthebbende is op de schadevergoeding. Het is dan ook niet de bedoeling dat de deskundige het rapport terugzet naar de Werkvoorbereiding i.v.m. het ontbreken van de akte van levering (cessie).

De deskundig dient de schade te beoordelen op causaliteit en zo nodig herstellkosten te calculeren ongeacht of de aanvrager de rechthebbende is. Daarnaast dient de deskundige de geadviseerde ontstaansdatum in het veld "Datum ontstaan" te vermelden.

6.2. Reeds herstelde schade

Het komt voor dat aanvragers de schade reeds hebben hersteld voorafgaand aan de opname, maar daar alsnog een schadevergoeding voor willen ontvangen. In dit geval ligt het op de weg van de aanvrager om de aard en omvang van de schade aannemelijk te maken, bijvoorbeeld door aan de deskundige foto's of andere bewijsstukken te verstrekken.

Indien de aanvrager dit heeft gedaan, moet de deskundige aan de hand van de aangeleverde bewijsstukken bezien of hij de schade kan beoordelen en alsnog een eigen calculatie van de schade kan maken. De schade moet altijd worden opgenomen in het adviesrapport en in

voorkomend geval moet worden toegelicht waarom de bewijsstukken onvoldoende zijn om de schade te kunnen beoordelen.

6.3. Nader onderzoek

Een nader onderzoek heeft als doel om, met behulp van een derde, aanvullende kennis/expertise te verzamelen zodat de onafhankelijke deskundige een zo volledig mogelijk en goed onderbouwd oordeel en advies kan geven aan de aanvrager. Voor het verzamelen van de aanvullende kennis/expertise kan inzet van materieel nodig zijn. Het benodigde materieel wordt net als het nader onderzoek door de deskundige zelf georganiseerd. De kosten kunnen aan het IMG worden doorberekend.

Indien de derde die wordt benaderd ten behoeve van het nader onderzoek een zelfstandig oordeel velt over de aard en/of omvang van de schade, dan is voor deze deskundige een DS vereist.

Het verzoek om een nader onderzoek kan door de deskundige bij de afdeling Schade expertise en herstel worden aangevraagd omdat:

1. De deskundige tijdens of na de opname heeft geconstateerd dat er nader onderzoek nodig is
2. De deskundige van het IMG een verzoek om nader advies heeft ontvangen.

Ad.1. Wanneer de deskundige tijdens of na de opname constateert dat een nader onderzoek nodig is dan vult de deskundige in overleg met de Projectcoördinator (PC) in Atabix bij het betreffende dossier het digitale aanvraagformulier in. De PC zet dit aanvraagformulier in Atabix ter goedkeuring door naar het team Prestatiesturing.

Het team Prestatiesturing beoordeelt de aanvraag op:

- volledigheid;
- nut en noodzaak van het onderzoek;
- redelijkheid van de begrote kosten van het nader onderzoek;
- de onafhankelijkheid van de ingeschakelde deskundige voor het nader onderzoek (aan de hand van de DS).

Bij accordering wordt het formulier automatisch in Atabix doorgezet naar het team Planning waarna het team Planning contact opneemt met het expertisebureau om een aantal data af te stemmen waarop de deskundigen gepland kunnen worden. Het team Planning legt de verschillende opties voor aan de aanvrager en plant de afspraak voor het nader onderzoek zoveel als mogelijk met alle betrokken. Mocht de zaakbegeleider op een bepaald tijdstip niet kunnen of als de aanvrager aangeeft geen zaakbegeleider nodig te vinden dan vindt de afspraak zonder zaakbegeleider plaats. Anders wordt een nieuwe afspraak gepland.

De resultaten van het nader onderzoek neemt de deskundige als bijlage op in zijn adviesrapport. In zijn beoordeling van de betreffende schade(s) verwijst de deskundige naar de bijlage.

Ad. 2. Wanneer de deskundige n.a.v. een nader advies besluit om een nader onderzoek aan te vragen dan vult hij bij het betreffende dossier het digitale aanvraagformulier in Atabix in. De werkwijze voor het aanvragen van een nader onderzoek n.a.v. een verzoek voor nader advies is overeenkomstig met de werkwijze wanneer de deskundige op eigen initiatief een nader onderzoek aanvraagt. Het verschil bij een nader advies is dat de resultaten van het nader onderzoek worden verwerkt in een herzien adviesrapport.

In een dossier kan het voorkomen dat er sprake is van bedrijfsschade en/of economische schade. Meestal wordt deze schade meegenomen in het expertiserapport. Het kan echter ook voorkomen dat de aanvrager achteraf aangeeft dat er ten tijde van het herstel van de schade er toch bedrijfsschade en/of economische schade is of dat er in het opgeleverde expertiserapport onvoldoende rekening is gehouden met deze schade. In deze gevallen mag de deskundige rechtstreeks contact opnemen met de aanvrager aangezien het niet noodzakelijk is dat de

zaakbegeleider of deskundige bij de afspraak aanwezig zijn. Het is wel zaak dat het expertisebureau het aanvraagformulier ter goedkeuring voorlegt aan de afdeling schade expertise volgens het daarvoor bestemde aanvraagformulier. Daarnaast dient het team Planning altijd op de hoogte te worden gesteld van de geplande afspraak met de aanvrager ten behoeve van registratie en voor het geval een afspraak onverhoopt niet door kan gaan en de aanvrager contact opneemt met de het IMG. Het aanvullende rapport met betrekking tot de bedrijfschade zal bij voorkeur worden toegevoegd aan het schaderapport en/of later worden toegevoegd in een apart besluit.

6.4. Hoe om te gaan met aanvullende schade na een opname?

Doel is om ten tijde van de opname alle schade op te nemen. Dit wordt zo veel mogelijk bereikt door de volgende acties:

1. Bij het maken van de afspraak adviseert het team Planning de aanvrager om alvast alle schade te noteren.
2. Aan het einde van de opname vraagt de deskundige expliciet aan de aanvrager of alles is opgenomen.

Wanneer op initiatief van de bewoner toch foto's van aanvullende schade worden nagezonden dan geldt het volgende:

- a. Indien de aanvullende schade wordt gemeld op het moment dat het adviesrapport nog niet is opgemaakt, dan moet de deskundige die schade alsnog opnemen in het adviesrapport.

De zaakbegeleider of het serviceloket mailt de foto's naar de afdeling Schade expertise en herstel via [5.1 lid 2 sub e](#) bschadedoormijnbouw.nl. De afdeling Schade expertise en herstel zet via Atabix de foto's in de vorm van bijlage(s) door naar de deskundige.

De deskundige probeert m.b.v. de foto de aanvullende schade via een bureaualculatie op te nemen in het adviesrapport. Als het niet mogelijk is om aan de hand van de aanvullende foto de schade op te nemen, vraagt de deskundige in voorkomende gevallen een aanvullend onderzoek aan om de aanvullende schade te kunnen beoordelen. Het verzoek daartoe wordt middels een digitaal aanvraagformulier in Atabix ingediend en digitaal ter goedkeuring voorgelegd aan de afdeling Schade expertise en herstel. Deze bepaalt of de deskundige alsnog naar de woning moet om de schade op te nemen. Dit hangt af van de reden waarom de schade in eerste instantie niet was opgenomen.

- a. Wanneer de aanvullende schade wordt gemeld en het adviesrapport al door de deskundige is uitgebracht, dan wordt deze meegenomen in het zienswijzentractaat. De werkwijze is dezelfde als hierboven beschreven met het verschil dat de aanvullende schade wordt verwerkt in een herzien rapport.
- b. Als het IMG al een besluit op de aanvraag heeft genomen moet er altijd een nieuw verzoek worden ingediend.

6.5. Nader advies

Op het IMG rust de verplichting om zich te vergewissen van de juistheid en de volledigheid van het adviesrapport van de deskundige. Deze verplichting rust op het IMG, ongeacht of de aanvrager een zienswijze heeft ingediend naar aanleiding van het adviesrapport. Het IMG kan om deze reden, zowel ambtshalve als naar aanleiding van de zienswijze om een nader advies vragen.

Het verzoek om nader advies bevat een aantal vragen die zijn geformuleerd door het team Schade afhandeling. Het verzoek wordt via Atabix naar de deskundige doorgezet.. De deskundige geeft vervolgens zijn nader advies in de vorm van een herzien adviesrapport.

Het is cruciaal dat de deskundige alle gestelde vragen deugdelijk gemotiveerd beantwoordt. Dit dient op transparante, controleerbare wijze te geschieden. Indien gebruik wordt gemaakt van een herzien adviesrapport in Atabix, dient het verzoek om nader advies als bijlage aan het advies te worden gehecht. Daarnaast dient in het herziene adviesrapport te worden aangegeven op welke punten nader advies is gevraagd en dient de beantwoording daarvan expliciet te worden opgenomen.

Wanneer voor het opstellen van het nader advies een nader onderzoek gewenst is dan kan de deskundige dit aanvragen conform de werkwijze zoals beschreven in paragraaf 6.3. De resultaten van het nader onderzoek neemt de deskundige op in het herzien adviesrapport.

Vanaf het moment van ontvangst van de zienswijze heeft de deskundige 3 weken om te reageren.

Bijlage 1: Werkinstructie AOS voor deskundigen

Werkinstructie AOS voor deskundigen

Instituut
Mijnbouwschade
Groningen

Eigenaar: 5.1 lid 2 sub e

Datum : 14 May 2021

Versie : 1.0

Revisie lijst

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Date
1.0	Aanpassing van de werkinstructie i.v.m.de overgang naar het IMG	5.1 lid 2 sub e	8-7-2020

Behorend bij:

1. Inleiding

Op grond van artikel 2 lid 7 van de Tijdelijke Wet Groningen dient het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) meldingen van Acut Onveilige Situaties (AOS) binnen 48 uur na melding te inspecteren en dient het IMG in overleg met de melder of bewoner de benodigde maatregelen te treffen.

Deze meldingen kunnen op verschillende manieren bij het IMG binnenkomen zoals bijvoorbeeld door het doen van:

- Een telefonische melding
- Een melding via de website
- Een melding tijdens een schade-opname door een deskundige.

In deze richtlijn richten we ons voornamelijk op de melding die wordt gedaan door de deskundige. Om te beginnen wordt omschreven wat in het kader van het AOS protocol onder een AOS wordt verstaan. Vervolgens wordt omschreven hoe een AOS melding in behandeling wordt genomen. Verder wordt omschreven op welke wijze de deskundige een AOS kan melden. Ook wordt een aantal mogelijke scenario's van AOS situaties uitgewerkt en tenslotte worden een aantal tips aangereikt betreffende de communicatie met bewoners over mogelijke Acut Onveilige Situaties.

2. Wat wordt verstaan onder een AOS?

Onder een AOS wordt in het kader van het protocol verstaan: een omstandigheid waarbij er sprake is van een aantasting van de constructie van en/of de staat van een gebouw of werk op een zodanige manier dat er een direct veiligheidsrisico is voor de bewoners, omwonenden of andere personen. Bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van een AOS worden steeds mogelijke (kleine of grote) invloeden op de constructie van buitenaf (weersinvloeden, verkeersinvloeden of trillingen) die de acut onveilige situatie drastisch kunnen verergeren, meegenomen.

Bij een gebouw of werk dient het te gaan om een gebouw of werk in de zin van artikel 6:177a BW.

3. De AOS procedure

Na ontvangst wordt een AOS melding zo spoedig mogelijk doorgezet naar het AOS-team waar de AOS-coördinator de melding registreert.

De AOS-coördinator controleert of er voor de desbetreffende woning een schadedossier aanwezig is en noteert het eventuele besluit in het AOS dossier. Vervolgens wijst de AOS-coördinator binnen het AOS-team een Bouwkundig Adviseur aan.

De Bouwkundig Adviseur neemt telefonisch contact op met de melder. Blijkt uit het telefoongesprek tussen de Bouwkundig Adviseur en de melder dat er inderdaad sprake kan zijn van een AOS dan wordt een afspraak voor een inspectie ingepland. De Bouwkundig Adviseur streeft ernaar om binnen 24 uur na melding te inspecteren. Indien de melder niet tevens de bewoner/eigenaar is van het gebouw of werk dan wordt contact opgenomen met de bewoner/eigenaar en vindt de afstemming over het bezoek plaats met de bewoner/eigenaar.

In het eerste telefoongesprek tussen Bouwkundig Adviseur en bewoner/eigenaar wordt steeds benadrukt dat tijdens de inspectie de situatie enkel op constructieve veiligheid zal worden beoordeeld. Ook zal de Bouwkundig Adviseur tijdens dit telefoongesprek - indien er nog geen schadedossier aanwezig is bij het Instituut - de bewoner/eigenaar wijzen op de mogelijkheid om naast de AOS-melding een afzonderlijke schademelding te doen via de website van het IMG.

Tijdens de inspectie gaat er altijd een inspecteur van een onafhankelijk ingenieursbureau met de Bouwkundig Adviseur mee. Er wordt dan nogmaals benadrukt dat de situatie enkel op constructieve veiligheid zal worden beoordeeld. De Bouwkundig Adviseur krijgt advies van de inspecteur van het ingenieursbureau en neemt namens het IMG het advies over. Uit het advies blijkt of er wel of niet sprake is van een AOS. Als het een gegronde AOS is, wordt meteen vastgesteld of deze direct ter plekke kan worden veiliggesteld. De veiligstelling dient binnen 48 uur gereed te zijn.

De inspecteur van het ingenieursbureau stelt van iedere inspectie een AOS-inspectieverslag op en verstrekt deze rapportage zo spoedig mogelijk aan het IMG.

Ingeval de bewoner/eigenaar geen toestemming geeft tot inspectie wordt door de Bouwkundig Adviseur samen met de inspecteur van het ingenieursbureau ter plaatse een visuele (uitwendige) inspectie verricht. Ook van deze visuele inspectie wordt een AOS-inspectieverslag opgesteld dat zo spoedig mogelijk wordt verstrekt aan het IMG.

Zoals hierboven aangegeven is een AOS melding gegrond of ongegrond. Hieronder zal in het kort worden beschreven hoe het IMG dient te handelen in deze situaties.

Een AOS melding waarvan wordt vastgesteld dat deze ongegrond is

Wanneer tijdens de inspectie blijkt dat er geen sprake is van een AOS dan legt de Bouwkundig Adviseur aan de bewoner/eigenaar in begrijpelijke bewoordingen uit waarom de melding ongegrond is. Aan de bewoner/eigenaar wordt vervolgens uitgelegd dat de eventueel bij het IMG gemelde schade afzonderlijk wordt onderzocht conform de werkwijze van het IMG.

Door het IMG wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de bewoner/eigenaar bevestigd dat de melding ongegrond is onder toezending van het AOS-inspectieverslag.

Een AOS melding waarvan wordt vastgesteld dat deze gegrond is

Wanneer tijdens de inspectie blijkt dat er wel sprake is van een AOS en de melding dus gegrond is, geeft de Bouwkundig Adviseur direct uitleg over de situatie en de gevolgen hiervan aan de bewoner/eigenaar.

De Bouwkundig Adviseur schakelt vervolgens een aannemer in. In het bijzijn van de inspecteur van het ingenieursbureau en de aannemer deelt de Bouwkundig Adviseur de bevindingen van het onderzoek aan de bewoner/ eigenaar mee en legt hij uit of en hoe de veiligstelling ⁴ plaats gaat vinden. De Bouwkundig Adviseur stelt ter plaatse een Plan van Aanpak op waarin wordt vastgelegd welke feiten er zijn geconstateerd en op welke wijze de veiligstelling plaatsvindt. Het Plan van Aanpak wordt ondertekend door de Bouwkundig Adviseur en ter goedkeuring door de eigenaar/bewoner.

De Bouwkundig Adviseur geeft, na goedkeuring van de bewoner/eigenaar, de aannemer opdracht om het gebouw of werk veilig te stellen conform het Plan van Aanpak. Het IMG neemt de kosten van acuut veiligstellen op zich. Wel is het van belang dat voor de meest (kosten) efficiënte maatregelen wordt gekozen. Ter illustratie: indien het plaatsen van een afzetting rond een bouwvallige schuur afdoende is, is het plaatsen en onderhouden van stutten niet nodig.

Bij een gegronde melding stelt de Bouwkundig Adviseur onmiddellijk het College van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeente en **het technisch lid van het Instituut** hiervan in kennis. Weigert de bewoner/eigenaar veiligstelling door de aannemer

⁴ Veiligstellen: Met veilig stellen wordt bedoeld het nemen van (bouwkundige) maatregelen om er voor te zorgen dat de constructie van de woning zich weer in een zodanige staat bevindt dat de woning (al dan niet tijdelijk) weer voldoet aan het gestelde in artikel 1a, lid 1, van de Woningwet (De eigenaar van een bouwwerk, open erf of terrein of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het daaraan treffen van voorzieningen draagt er zorg voor dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk, open erf of terrein geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt).

dan wordt door het Instituut onmiddellijk het College van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeente geïnformeerd hetgeen aan de bewoner/eigenaar wordt medegedeeld.

De Bouwkundig Adviseur geeft uitleg over het vervolgproces en maakt vervolgafspraken met de bewoner/eigenaar ten aanzien van een volgend contactmoment. Tevens wordt aangegeven dat in opdracht van het IMG een 'dedicated' zaakbegeleider vanuit de werkstroom AOS-Follow Up de bewoner/eigenaar verder zal begeleiden gedurende de rest van het traject.

Wanneer een woning niet direct kan worden veiliggesteld en deze woning naar het oordeel van de Bouwkundig Adviseur niet meer veilig kan worden bewoond, wordt de bewoner mondeling geadviseerd en schriftelijk bevestigd de woning te verlaten. In deze situatie wordt de bewoner aangeboden om elders te verblijven op kosten van het IMG.

Het IMG bevestigt zo snel mogelijk schriftelijk aan de bewoner/eigenaar dat de AOS melding gegrond is bevonden onder toezending van de AOS-inspectieverslag, een kopie van het Plan van Aanpak en een kopie van de eventueel gemaakte afspraken over het tijdelijk verlaten van het gebouw of werk.

Ook moet duidelijk worden vastgelegd dat de betrokkenheid van het Instituut ophoudt indien na veiligstelling vast komt te staan (door een opname van de schade) dat er geen causaal verband is tussen de gegronde AOS en de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld of als gevolg van de gasopslag Norg.

Nadat het gebouw of werk is veiliggesteld, blijft de Bouwkundig Adviseur verantwoordelijk voor de veiliggestelde situatie en beoordeelt hij regelmatig of de situatie niet verslechtert en of er aanvullende maatregelen nodig zijn. De regelmaat van deze controle is afhankelijk van de ernst van de situatie. Ook bewaakt de Bouwkundig Adviseur de nakoming van de (financiële) afspraken die zijn gemaakt met de bewoner/eigenaar.

In het AOS follow up-traject wordt zo spoedig en met prioriteit door het IMG onderzocht of de schade is veroorzaakt door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld of als gevolg van de gasopslag Norg.

4. Hoe kan een AOS melding worden gedaan?

De melding moet altijd worden gedaan via het webformulier:
<https://schadedoormijnbouw.nl/acuut-onveilig#formulierAOS>

In de omschrijving van de melding is het belangrijk om aan te geven dat de melding is gedaan door de deskundige onder vermelding van naam en expertisebureau. **Deze melding moet altijd in overleg gedaan worden met de bewoner.**

Daarnaast is het verstandig om telefonisch contact te zoeken met het AOS team wanneer tijdens een schade opname een situatie erg nijpend lijkt te zijn. Hieronder volgt een overzicht met telefoonnummers van medewerkers van het AOS-team. Let op, de medewerkers zijn bereikbaar op werkdagen van 08:00 uur tot 16:30 uur en het verzoek deze 06-nummers niet aan bewoners beschikbaar te stellen.

5.1 lid 2 [redacted] (Coördinator AOS)

5.1 lid 2 sub e [redacted] (Bouwkundig Adviseur)

[redacted] 5.1 lid 2 [redacted] (Bouwkundig Adviseur)

[redacted] 5.1 lid 2 [redacted] (Bouwkundig Adviseur)

5.1 [redacted] (Bouwkundig Adviseur)

5.1 lid 2 sub e [redacted]

ma t/m do
di t/m vr
ma, di, do, vr
ma t/m do
ma t/m vr

Wanneer een deskundige twijfelt over een situatie kan er uiteraard contact worden gezocht met een van de medewerkers van het AOS team. Het is belangrijk om de aanvrager hiervan op de hoogte te stellen zodat de aanvrager niet voor verrassingen komt te staan.

Het AOS-team heeft 48 uur om een AOS-melding af te handelen. Er zal echter altijd eerst telefonisch contact opgenomen worden met de bewoner om de situatie te beoordelen en te inventariseren of er spoed noodzakelijk is.

In overleg met de zaakbegeleider kan er ook voor worden gekozen worden om de AOS-melding via de zaakbegeleider te laten lopen. De instructies hiervoor zijn bekend bij de zaakbegeleider.

Mocht het voorkomen dat het AOS-team telefonisch niet bereikbaar is dan kan er een e-mail worden gestuurd naar het volgende e-mail adres: ^{5.1 lid} schadedoormijnbouw.nl. _{2 sub} Het team AOS zal dan z.s.m. contact opnemen.

5. Hoe te handelen bij verschillende AOS-meldingen?

Hieronder volgen een 4-tal scenario's die zich voor kunnen doen tijdens een Schadeopname waarbij sprake zou kunnen zijn van een mogelijke AOS. In deze scenario's worden ook voorbeelden geschetst hoe de betrokkenen hier het beste mee om zouden kunnen gaan.

In onderstaande scenario's is het van groot belang dat er goed gecommuniceerd wordt richting de aanvrager en geen onrust wordt veroorzaakt. Het is niet de bedoeling dat de deskundige zelf een oordeel geeft over de veiligheid van de situatie of de veiligstelling door het AOS team.

1) De deskundige treft tijdens een schadeopname een mogelijke AOS aan waar nog niet eerder een AOS melding is geweest.

Het is van belang dat tijdens een dergelijke situatie geen onrust wordt veroorzaakt bij een aanvrager. De deskundige wordt geadviseerd om aan de aanvrager aan te geven dat er een situatie is aangetroffen die vragen oproept over de kwaliteit van de constructie en dat de situatie met een ander team besproken zal worden. Hiervoor kan dan vervolgens een AOS melding gedaan worden volgens de daarvoor geldende instructies. De opname van de schade kan verder gewoon worden afgerond.

2) De deskundige voert een schadeopname uit op een adres waar eerder een AOS inspectie heeft plaatsgevonden die als ongegrond is beoordeeld, terwijl er nu weer twijfel is over de aangetroffen situatie.

Allereerst kan de situatie veranderd zijn waardoor er inderdaad nu sprake kan zijn van een AOS. Ook in deze situaties is het goed om te zorgen dat er bij de aanvrager aangegeven wordt dat de constructie vragen oproept en dat de deskundige hierover contact zal opnemen met het AOS-team. De deskundige kan dan tevens een AOS melding doen volgens de daarvoor geldende instructies. De opname van de schade kan verder gewoon worden afgerond.

3) AOS Follow up: De deskundige voert een schade-opname uit bij een geprioriteerde schademelding waarbij eerder een AOS-inspectie heeft plaatsgevonden die als gegrond is beoordeeld en is veiliggesteld. Tijdens deze schadeopname ontstaat er twijfel over de manier van veiligstellen.

In dit scenario is het van belang dat er geen uitspraken worden gedaan over de twijfel die er bestaat over de methode van veiligstelling in het bijzijn van de aanvragers. Er kan contact worden gezocht met het AOS-team om de aangetroffen situatie te overleggen. In gezamenlijkheid kan dan worden besloten of er een nadere inspectie door het AOS-team nodig is. Belangrijk om te benoemen in deze situatie is dat een veiligstelling altijd in samenspraak en met toestemming van een aanvrager wordt uitgevoerd.

6. Communicatie met melder/ eigenaar

In dit hoofdstuk volgen een aantal tips betreffende de communicatie met de bewoners over mogelijk Acut Onveilige Situaties.

Wanneer er een situatie aangetroffen wordt waarbij er twijfel bestaat over de veiligheid is het goed te zorgen dat de bewoner niet onnodig angstig wordt gemaakt. Er hoeft niet gelijk over onveiligheid gesproken te worden. Een voorbeeld is:

"We hebben tijdens de opname een situatie aangetroffen die we graag nader bekeken zouden zien, hiervoor is een speciaal team binnen het IMG, zij kijken naar de constructies van deze situatie en of er mogelijk op korte termijn gehandeld zou moeten worden".

In het geval van directe twijfel over de veiligheid, door de deskundige, de zaakbegeleider en de bewoners in het goed om wel de verantwoordelijkheid te nemen betreffende deze situatie, echter ook hierbij geldt doe geen uitspraken over of de situatie daadwerkelijk onveilig is, maar dat er wel nader naar gekeken dient te worden. Een voorbeeld zou kunnen zijn:

"We hebben twijfels over de situatie, en willen dit graag z.s.m. door een gespecialiseerde afdeling laten beoordelen of deze twijfels gegrond zijn. Ik zou u adviseren om (de betreffende ruimte) tot die tijd te vermijden, dit puur uit voorzorg, totdat het nader is bekeken en er toelichting is gegeven over wat er constructief aan de hand is"

Bijlage 2: Sjabloon SPLITS VvE's

[aanvraagnummer opnemen]; [adres opnemen] (VvE; [VvE opnemen])

Instructie aan deskundige: De vetgedrukte lijnen op de splitsingstekeningen betreffen gemeenschappelijke muren. [Vorige zin alleen opnemen als splitsingstekeningen aanwezig zijn.] Wanneer de schade zich bevindt aan de buitenzijde van het appartementencomplex, in een

gemeenschappelijke ruimte, of indien de schade ziet op beide zijden van een gemeenschappelijke muur en niet alleen aan de binnenzijde die behoort tot een appartementsrecht, is de VvE bevoegd om hiervoor een aanvraag in te dienen. Voor zover de schade alleen ziet op de binnenzijde van een gemeenschappelijke muur die behoort tot een appartement, is alleen de betreffende appartementsgerechtigde bevoegd om een aanvraag in te dienen. [check of dit inderdaad het geval is o.g.v. de akte van splitsing en het toepasselijke splitsingsreglement. Zo niet, modeltekst aanpassen].

Omschrijving van de schademelding:

"[omschrijving schademelding opnemen]"

Opnemen in het deskundigenrapport als de schade ziet op een gemeenschappelijk gedeelte: "Schade *** ziet op een gemeenschappelijk gedeelte van het appartementencomplex en wordt daarom meegenomen in dit schaderapport."

Opnemen in het deskundigenrapport als de schade ziet op een privégedeelte: "Schade *** ziet op een privégedeelte van het appartementencomplex en wordt daarom niet meegenomen in dit schaderapport. Alleen de betreffende appartementsgerechtigde is bevoegd om een aanvraag tot vergoeding van deze schade in te dienen."

- **Brondocument:** akte van splitsing in appartementsrechten van [datum opnemen] (deel ***, nummer ***), **inclusief/exclusief splitsingstekeningen waarop de eigendomsgrenzen zijn aangegeven;**
- **Onderscheid gemeenschappelijke- en privégedeelten:** [toepasselijk splitsingsreglement hier opnemen] van toepassing. [Als in de akte van splitsing afwijkingen van het toepasselijke reglement zijn opgenomen, dan die hier ook opnemen: Bijzonderheid: (...)]. **Artikel/artikelen *** van het reglement, dat bepaalt/die bepalen** welke gedeelten van het pand gemeenschappelijk zijn, **luit/luiden** in dit geval – voor zover voor de deskundige relevant – als volgt:

"[Relevante artikelen uit het toepasselijke reglement van splitsing hier opnemen]"

Bijlage 3: Hygiëneprotocol betreden bedrijven en locaties met akkerbouw, evenhoevigen en/of pluimvee

Hygiëneprotocol betreden bedrijven en locaties met evenhoevigen en/of pluimvee

Instituut
Mijnbouwschade
Groningen

Eigenaar: 5.1

Datum : 14 May 2021

Versie : C 1.1

Revisie lijst

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Date
C 1.0	Nieuw hygiëneprotocol Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen	5.1 lid 2 sub e	06-06-2019
C 1.1	Aanpassingen naar Instituut Mijnbouwschade Groningen	5.1 lid 2 sub e	08-07-2020

1. Inleiding

Zaakbegeleiders van het Instituut Mijnbouwschade Groningen komen tijdens hun werk regelmatig in aanraking met hobbymatig dan wel bedrijfsmatig gehouden dieren. In een aantal gevallen gaat het om evenhoevigen (runderen, varkens, schapen en geiten) en pluimvee. Daarbij is altijd het risico aanwezig dat eventuele ziekteverwekkers opgepikt kunnen worden. Aangezien de gezondheidsstatus van de dieren (de mate waarin zij drager kunnen zijn van een besmettelijke dierziekte) onbekend is, zijn een aantal preventie maatregelen noodzakelijk om het risico op versleping te beperken. Voor de houders zelf is hiervoor de Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoonosen en TSE's (Regeling preventie) van toepassing.

Hierin staan de eisen waaraan moet worden voldaan wanneer er bedrijfsbezoek plaatsvindt. Op het moment dat er een dreiging is van een besmettelijke dierziekte, worden ook eisen gesteld aan de bezoekers. Om alle risico's tot een minimum te beperken zijn deze eisen in dit protocol opgenomen.

In dit protocol staat beschreven onder welke voorwaarden deze bedrijven en/of locaties kunnen worden betreden.

Dit protocol is van toepassing op alle medewerkers van het Instituut Mijnbouwschade Groningen die bedrijven of locaties betreden waar evenhoevigen en/of pluimvee worden gehouden. Daarnaast gelden deze regels voor alle personen die vergezeld door het Instituut Mijnbouwschade Groningen werkzaamheden uitvoeren op deze bedrijven en locaties.

2. Bedrijfshygiëneprotocol

Veel agrarische bedrijven hanteren een eigen bedrijfs-(of branche) hygiëneprotocol voor erfbetreders. Bij een bezoek aan zo'n bedrijf is het bedrijfshygiëneprotocol, voor zover redelijk en proportioneel, leidend.

Let op: er dient in alle gevallen minimaal aan de eisen van dit hygiëneprotocol te worden voldaan.

Betreden van bedrijven / locaties waar een bedrijfshygiëneprotocol geldt:

- a) De auto parkeren op de daarvoor aangewezen / gemarkeerde plaats.
- b) Neem, indien nodig, wegwerpovertall, oversokjes, haarnetje etc. mee.
- c) Meld je bij de bedrijfsleider / eigenaar via bel, intercom, telefoon, loket etc. Niet zondermeer de stallen betreden.
- d) Hygiëne-eisen opvolgen, eventueel gebruik van douche / ontsmetting van handen / gebruik handschoenen.
- e) Bij het betreden van de stallen gebruik maken van bedrijfskleding en -schoeisel.
- f) Laat gebruikte disposable materialen zoveel mogelijk achter op het bedrijf. Is dit niet mogelijk dan worden de disposable materialen opgeborgen in een gesloten plasticzak in het vuile gedeelte van de auto en bij eerste gelegenheid in een afvalbak /-container gedaan.
- g) Meld je af bij de bedrijfsleider / eigenaar voordat je het bedrijf verlaat.

3. IMG Hygiëneprotocol

Ook bedrijven zonder vastgesteld hygiëneprotocol hebben vaak voorzieningen getroffen om het risico op insleep van ziektekiemen te beperken. Denk hierbij aan het beschikbaar stellen van bedrijfskleding en bedrijfslaarzen.

Gebruik bedrijfskleding en -laarzen: bij voorkeur, mits schoon en niet kapot.

Douchen op het bedrijf: Voor het betreden van een aantal specifieke bedrijven, bijv, A, C en E varkensbedrijven, is douchen verplicht. Voor het overige alleen wanneer de veehouder dit verlangt, mits dit op acceptabele wijze kan én gedurende het bedrijfsbezoek gebruik kan worden gemaakt van door de veehouder verstrekte bedrijfskleding.

Betreden van bedrijven / locaties waar geen bedrijfshygiëneprotocol geldt:

- a) De auto parkeren op de daarvoor aangewezen / gemarkeerde plaats. Is deze mogelijkheid niet aanwezig, dan parkeren buiten het terrein / aan de openbare weg.
- b) Trek, voordat je het bedrijfsgedeelte betreedt, bij de auto schone / ontsmette laarzen aan, dan wel schone laarzen met daarover wegwerphoesjes.
- c) Neem eventueel een disposable overall, wegwerphandschoenen, mondkapje, haarnetje etcetera mee.
- d) Meld je bij de bedrijfsleider / eigenaar via bel, intercom, telefoon, loket etc. Niet zondermeer de stal betreden.
- e) In principe worden laarzen en bedrijfskleding van het bedrijf zelf gebruikt. Is dit niet voorhanden / vuil / kapot, dan worden de eigen ontsmette laarzen en disposable overalls gebruikt;
Bij pluimvee: Gebruik altijd stal-eigen schoeisel dat door de houder wordt verstrekt. Indien de houder geen stal-eigen schoeisel verstrekt, gebruik dan overschoenen, over je laarzen heen, die je per stal wisselt.
Bij pluimvee: Gebruik per stal nieuwe wegwerphandschoenen.
- f) Voorkom zoveel mogelijk dat eigen materiaal naar een bedrijf wordt meegenomen en gebruik zoveel mogelijk het materiaal van de veehouder zelf. Kan dit niet, dan wordt het eigen materiaal voor en na gebruik zo goed mogelijk gereinigd en ontsmet.
- g) Laat de disposable materialen na gebruik achter op het bedrijf. Is dit niet mogelijk dan worden de disposable materialen opgeborgen in een gesloten plasticzak in het vuile gedeelte van de auto en bij eerste gelegenheid in een afvalbak /-container gedaan.
- i) Indien reinigen en ontsmetten ter plaatste niet mogelijk is, worden de gebruikte materialen opgeborgen in een gesloten plasticzak in het vuile gedeelte van de auto en zodra er een mogelijkheid is worden de materialen gereinigd en ontsmet.
- j) Was de handen met water en zeep of Desept gel 70% na het bezoek en gebruik, indien mogelijk, bij aanraking met dieren disposable handschoenen.
- k) Meld je af bij de bedrijfsleider / eigenaar voordat je het bedrijf verlaat.

4. Arbo, milieu en veiligheid

Neem alle voorzorgsmaatregelen met betrekking tot de veiligheid van jezelf en omstanders bij gebruik van het ontsmettingsmiddel in acht. De gebruiksaanwijzing, het wettelijk gebruiksvorschrift en de veiligheidsaanbevelingen op de verpakking moeten worden opgevolgd.

Extra aandachtspunten bij bezoek aan rundveebedrijven:

- Gebruik laarzen met stalen neuzen
- Gebruik wegwerphandschoenen bij contact met dieren

Extra aandachtspunten bij bezoek aan pluimveebedrijven:

- Gebruik ruimzichtbril 3M type 2790A bij rechtstreeks contact met dieren.
- Gebruik gehoorbescherming
- Gebruik mondkapje (cat. 3)

Extra aandachtspunten bij bezoek aan varkensbedrijven:

- Gebruik gehoorbescherming
- Gebruik mondkapje (cat. 3)
- Gebruik wegwerphandschoenen bij contact met dieren

5. Divers

- 1) Materialen zijn te bestellen via de coördinator zaakbegeleiders specials
- 2) Houdt in de auto een scheiding tussen gebruikte-, niet gebruikte- en overige materialen;
- 3) Zorg ervoor dat de laarzen bij het verlaten van de locatie zijn gereinigd. (geen smerige laarzen in de auto) Ontsmet de (eigen) laarzen als ze zijn gebruikt in de stal
- 4) Reinig de gebruikte elektronische apparatuur (laptop, fototoestel, telefoon e.d.) met de daarvoor bestemde vochtige doekjes.
- 5) Parkeer de auto niet in de nabijheid van de kadaverplaats c.q. kadavertonnen

Bijlage 4: Aandachtspunten bij schadeopname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten

Aandachtspunten bij schadeopname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten

Het gebouw dat u gaat beoordelen is een rijksmonument of een gemeentelijk monument. Zoals u bekend gelden bijzondere regels voor het schadeherstel van monumenten. Soms geldt een vergunningplicht. Deze regels kunnen gevolgen hebben voor degene die schadevergoeding heeft aangevraagd. Wij geven u daarom enkele aandachtspunten voor de voorbereiding, uitvoering en afronding van de schadeopname.

Voorafgaand aan de schadeopname

Voorafgaand aan de schadeopname moet worden onderzocht welke regels gelden voor het herstel en onderhoud van het monument en welke consequenties deze regels kunnen hebben voor (o.a.) de herstmethode, de materiaalkeuze en de kosten van herstel.

Rijksmonumenten zijn beschermd op grond van de Erfgoedwet (voorheen: de Monumentenwet 1988). Een rijksmonument mag in principe niet worden ontsierd of in gevaar gebracht zonder omgevingsvergunning. Dat geldt niet alleen bij gebruik, maar ook bij herstel en sloop. Bij gewoon onderhoud geldt geen vergunningplicht als de *materiaal*soort en *kleur* niet wijzigen. Ook geldt geen vergunningplicht bij inpanidige veranderingen van een onderdeel dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft. Over een (eventuele) vergunningaanvraag moet de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed advies uitbrengen.

Zie hierover artikel 2.1 lid 1 onder f van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 3a van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht.

Gemeentelijke monumenten zijn (vaak) beschermd op grond van een gemeentelijke erfgoedverordening. Daarin staat vaak een vergelijkbare hoofdregel en uitzondering als hierboven beschreven voor rijksmonumenten. In de Erfgoedverordening staan precieze instructies over bijvoorbeeld het behoud van de *detaillering*, *profilering*, *vormgeving*, *materiaal*soort en *kleur* bij normaal onderhoud (zonder omgevingsvergunning). Het is van belang de Erfgoedverordening goed te bekijken. Deze kan per gemeente verschillen. Over een (eventuele) vergunningaanvraag kan een gemeentelijke erfgoedcommissie (vaak) desgevraagd een advies uitbrengen.

Zie hierover artikel 2.2 lid 1 onder b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en (bijvoorbeeld) artikel 14 van de Erfgoedverordening gemeente Groningen 2017 en artikel 14 van de Erfgoedverordening gemeente Midden-Groningen.

In **het bestemmingsplan** kunnen aanvullende (bouw)regels staan over het monument.

Bovendien kan het monument tevens een karakteristieke, beeldbepalende en/of archeologische waarde hebben. Hiervoor gelden specifieke sloop-, herstel- en bouwregels. Het is daarom van belang ook het bestemmingsplan te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl.

Tijdens de schadeopname

Tijdens de schadeopname moet zoveel mogelijk worden gezocht naar een wijze van herstel waarbij de monumentale (en eventueel ook karakteristieke en beeldbepalende) waarde behouden blijft. Hierbij zijn vrijwel altijd de keuze voor materiaal, kleur, vorm, detaillering en profilering belangrijk. Een herstmethode waarbij voornoemde elementen behouden blijven kan de aanvrager de kosten en vertraging van een omgevingsvergunning besparen.

Bij het opstellen van het schaderapport

In het schaderapport moet zorgvuldig worden opgenomen of al dan niet bijzondere eisen gelden voor de geadviseerde herstmethode. Dat kan bijvoorbeeld inhouden dat de detaillering, profilering, vormgeving, materiaalkeuze en kleur niet mogen wijzigen. De hoogte schadevergoeding moet toereikend zijn om aan deze eisen te kunnen voldoen. Als een vergunningplicht geldt moet in het rapport ook rekening worden gehouden met de kosten en vertraging daarvan

